

Täysistunto

Tiistai 12.4.2016 klo 13.59—20.29

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 20.29.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Paula Risikko (13.59—16.01 ja 19.57—20.29), puhemies Maria Lohela (16.01—18.03) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.03—19.57).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Valtioneuvosto on 7.4.2016 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 15, 16/2016 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asiasta U 15 liikenne- ja viestintävaliokunnan ja asiasta U 16 työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle henkilökorttilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 41/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

14.00 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi henkilökorttilaki. Esityksellä toteutettaisiin hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta sekä hallitusohjelman tavoitetta sisäisen turvallisuuden palvelutason parantamisesta. Tämä esityksen mukainen henkilökorttimenettelyn keventäminen sähköisen hakemisen ja valmiiden asiakirjojen suoratoimituksen käyttöön ottamisella sisältyy normien purkamista koskevaan pääministerin ilmoitukseen ja on siksikin kannatettava.

Esityksen mukaan ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan henkilökorttiin liittyvän viranomaistoiminnan sujuvuuden ja joutuisuuden lisäämistä mahdollistamalla henkilökorttihakemuksessa sähköinen vireillepano sekä tietyissä tilanteissa henkilökortin hakeminen säh-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

köisesti ilman henkilökohtaista asiointia viranomaisessa. Hakemus voidaan laittaa vireille myös kotona sähköisesti omalta tietokoneelta. Tämä vähentää hakijan kustannuksia, koska poliisilaitos voi olla fyysisesti hyvinkin kaukana. Henkilökortti tulisi hakijalle suoratoimituksena myös siten, ettei hänen tarvitsisi käydä poliisiasemalla. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Esityksen mukaan näillä perustelluilla muutoksilla edistettäisiin myös ulkomaalaisten kotoutumista mahdollistamalla ulkomaalaisen henkilökortin myöntäminen kaikille oleskeluluvan ja kotikunnan Suomessa saaneille ulkomaalaisille, vaikka heillä ei olisi ennestään luotettavaa henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa. Olisihan se hyvä, että maahanmuuttajalla olisi edes jokin luotettava dokumentti identiteetistään.

Vuonna 2014 myönnettiin noin 135 000 henkilökorttia. Mikäli kaikki hakemukset voitaisiin käsitellä pelkästään sähköisessä menettelyssä, saataisiin varmasti helpotusta poliisilaitosten lupahallintoresursseihin ja toimistohenkilökunnan työhön.

14.02 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! On erittäin kannatettavaa, että henkilökortin hakemisessa myöskin siirrytään sähköiseen järjestelmään, kun se kaikessa muussakin on mahdollista. Esimerkiksi passin voi hakea nykyisin sähköisesti, niin miksipä ei sitten henkilökorttiakin. On vähän kummallista tällä hetkellä, että passissa ja henkilökortissa on niin erityyiset mahdollisuudet sekä niitten anomiseen että niitten hakemiseen.

On tietenkin inhimillistä, kun meillä on nyt suuri määrä ulkomaalaisia, että he ovat huomattavasti nykyistä nopeammin saamassa henkilökortin, jolloin kaikki asiointi ja järjestäminen sujuisi huomattavasti nykyistä helpommin, esimerkiksi pankkitilin avaaminen ja muut tällaiset käytännön järjestelyt.

Kolmas osio, minkä tästä voi nostaa esille, on tietysti se, että myöskin edustustoista on mahdollista hakea tulevaisuudessa henkilökorttia. Tämä hyödyttää tietenkin semmoisia ihmisiä, jotka ovat liikkuneet maailmalla ja ovat sen takia sitten mahdottomassa tilanteessa, jos pitäisi henkilökohtaisesti tulla Suomesta hakemaan henkilökortti, ja näin se auttaa sitten sieltä ulkomailta haettaessa.

14.03 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallituksessa on vireillä yli 200 normien muutosta, joiden tarkoituksena on keventää hallintoa ja joustavoittaa kansalaisten toimintaa. Ilolla tervehdimme tätä henkilökorttilakiuudistusta, jossa mennään siihen suuntaan, että kotona voi — silloin, kun itselle sopii parhaiten — näitä hakemuksia laittaa vireille, lähettää valokuviansa, ja kaikki, tämä kokonaisuus, muuttuu joustavammaksi. Joten tästä lämpimät, lyhyet onnittelut hallitukselle hyvästä esityksestä. Näin viikon aluksi oppositio antaa voimakkaan tukensa.

14.04 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! On todella syytä antaa voimakas tuki: hallitusohjelmassahan on tavoitteena uudet toimintatavat, osana sitä on byrokratian purkaminen, mikä tarkoittaa tarpeettomien normien purkamista, lupamenettelyjen sujuvoittamista ja valitusmenettelyn järkevöittämistä.

Tässäkin listassa tänään eduskunnassa on tämä henkilökorttilaki, mutta sen lisäksi muun muassa kaivoslain muutosesitys, joka merkittävästi myöskin konkreettisesti purkaa tarpeetonta byrokratiaa. Eli kun usein näkee, ettei tässä hallituksessa tapahdu mitään, niin kyllä tässä vain tapahtuu ja myöskin konkreettisesti.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

14.05 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan yhtyä niihin kansanedustajiin, jotka ovat kiittäneet hallitusta siitä, että normeja ja turhaa byrokratiaa on lähdetty purkamaan. Tämä kokoomuksen pitkäaikainen pyrkimys turhan byrokratian ja aiheettomien normien purkamiseksi on harppauksittain etenemässä nykyisessä hallituksessa, ja hyvä niin.

Kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen oli merkittävä uudistus tässä suhteessa. Se ei selkeyttänyt aukioloaikoja, mutta se antoi päätösvallan niille, keille se kuuluu, eli asiakkaille, yrittäjille ja henkilökunnalle.

Tähän liittyen haluan todeta, että myös alkoholilain kokonaisuudistusta odotetaan. En tiedä, mihin se on varsinaisesti juuttunut, mutta siinäkin olisi sijaa erilaisten turhien pikkutarkkojen säännösten ja muiden turhien normien purkamiselle.

14.06 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on todellakin tarpeellinen ja mielestäni myös kyllä erittäin hyvin ja perusteellisesti valmisteltu. Kevennetty hakemusmenettely on myös viranomaisten kannalta myönteistä, koska se vähentää ylipäänsä asiakaskäyntien tarvetta ja joustavoittaa työajan käytön suunnittelua. Erityisesti tämä sähköinen vireillepano on myönteinen asia.

Se, mihin joka tapauksessa varmasti joudutaan varautumaan, on se, että ulkomaalaisen henkilökorttia hakevien määrä lisääntyy yksinkertaisesti jo turvapaikanhakijoiden määrän viimeaikaisen lisääntymisen myötä, kun oleskelulupia ja matkustusasiakirjoja myönnetään aiempaa enemmän, mutta tietenkin myös ulkomaalaisten kannalta on merkittävää, että heille tarjoutuu nyt entistä paremmat mahdollisuudet henkilöllisyytensä todistamiseen.

14.07 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi henkilökorttilaki. Henkilökorttilaissa säädettäisiin muun muassa henkilökortin hakemisesta, myöntämisestä ja peruuttamisesta. Ehdotetut säännökset vastaisivat pääosin voimassa olevaa henkilökorttilakia.

Tämä esitys on tervetullut ja lähtökohtaisesti kannatettava. Sillä toteutettaisiin hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta sekä hallitusohjelman tavoitetta sisäisen turvallisuuden palvelutason parantamisesta.

Yhtenä esityksen tavoitteista on mahdollistaa henkilökortin hakeminen ulkomailla oleskeleville Suomen kansalaisille laajentamalla toimivaltaa myös Suomen ulkomaan edustustoihin. Esityksen myötä edellytetään kuitenkin muun muassa tietojärjestelmien jatkokehittämistä sekä poliisin ja edustuston lupahallintohenkilöstön uudelleenkouluttamista. Näistä lainsäädännön täytäntöönpanoon kuuluvista asioista on näin ollen myös huolehdittava asianmukaisesti.

14.08 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Tässä ollaan todellakin siirtymässä nyt hyvään suuntaan ja yhtenäistämässä käytäntöjä. Nykyäänhän jo passin osalta on voitu toimia niin, että sitä voidaan hakea sähköisesti ja se voidaan toimittaa sitten suoratoimituksena R-kioskiin, ja tässä lakiuudistuksessa ollaan tätä menettelyä selkeyttämässä myös henkilökortin osalta siten, että nämä kaksi rinnasteista asiakirjaa eivät ole toisistaan poikkeavia.

Ja tärkeää on myös, että nämä henkilökortin osalta nyt tapahtuvat uudistukset palvelevat nykyistä paremmin tätä ulkomaalaisten henkilöiden suurta määrää, mikä Suomessa on.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

14.09 **Eero Lehti kok:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei ole pystynyt luomaan yhden kortin järjestelmää, joka on ollut työn alla varmaan viitisentoista vuotta ja jossa Kansaneläkelaitoksen asiakaspalvelu voitaisiin hoitaa samalla kortilla. Se olisi myös asiakkaiden ja Suomen kansalaisten etu. Monessa muussa maassa, muun muassa Virossa, on pystytty tähän — joskin lähtivät tyhjältä pöydältä. Olisi toivottavaa, että tätäkin hanketta pystytettiin valmistelevaan eteenpäinvieden.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

14.10 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva esitys koskee pääasiassa yksityisiin turvallisuuspalveluihin liittyvien lupaprosessien sujuvoittamista. Tavoite ja esityksen sisältämät ehdotukset yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain tämentämiseksi ovat kannatettavia. Lupaprosessien sujuvoittaminen kuuluu hallitusohjelmaan kirjattuihin hallituskauden tavoitteisiin.

Tällä esityksellä on myös tavoiteltavia taloudellisia vaikutuksia, ja myös niitä me täällä haemme. Lupahakemus vartijaksi, järjestyksenvalvojaksi ja turvasuojaajaksi voitaisiin panna vireille myös sähköisesti eikä henkilökohtaista käyntiä poliisilaitoksella normaalisti edellytettäisi. Tämän johdosta esimerkiksi verrattaessa passihakemusten sähköiseen käsittelyyn on pystytty toteamaan, että sähköisessä menettelyssä asian käsittely vie aikaa noin 15 minuuttia vähemmän kuin perinteisessä menettelyssä käsitelty aika. Aika kuulostaa pienelle, mutta pitkässä juoksussa ja pidemmällä kaavalla se on merkittävä. Tällöin jo puolesta yksityisen turvallisuusalan lupa-asoiden sähköisestä käsittelystä säästettäisiin yli yksi henkilötyövuosi.

14.11 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuoden 2017 alussa voimaan tulevaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annettua lakia. Ehdotetut muutokset koskevat pääasiassa yksityisiin turvallisuuspalveluihin liittyvien lupaprosessien sujuvoittamista. Pidän esitystä kokonaisuutena hyvänä.

Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa, joustavoittaa ja selkeyttää vartijaksi, järjestyksenvalvojaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymiseen liittyviä säännöksiä. Esityksen säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että hyväksymisviranomaisena voisi hakijan kotikunnan poliisilaitoksen sijasta olla mikä tahansa poliisilaitos. Hyväksymisen voisi myös peruuttaa mikä tahansa poliisilaitos. Tämä on hyvä muutos, koska poliisiase-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

mien verkko vähenee päätöksiemme mukaisesti koko ajan ja eri palveluja keskitetään entisestään tietyille poliisiasemille. Tällä tavoin eri laitosten välinen kuormitus tasoittuu ja lupahallinnon resursseja voidaan ohjata nykyistä joustavammin.

Hakemus voidaan tulevaisuudessakin jättää poliisilaitokselle, mutta se voitaisiin panna vireille myös kotona sähköisesti omalta tietokoneelta. Esityksen mukaan poliisilaitos voisi kuitenkin erityisestä syystä velvoittaa hakijan saapumaan poliisilaitokselle henkilökohtaisesti. Onkin hyvä, että tarvittaessa voidaan henkilö pyytää poliisiasemalle, jolloin nähdään hakemuksen jättänyt henkilö. Monesti minuutti keskustelua henkilön kanssa antaa paremman kuvan kuin hakemuksessa mahdollisesti oleva valokuva.

Poliisilaitokset käsittelevät vuosittain noin 15 000 yksityisen turvallisuusalan lupasiaa. Sähköisen käsittelymahdollisuuden myötä on arvioitu, että yhden asian käsittely vie aikaa noin 15 minuuttia vähemmän kuin perinteisessä menettelyssä käsitelty asia. Mikäli kaikki yksityisen turvallisuusalan lupa-asiat voitaisiin käsitellä pelkästään sähköisessä menettelyssä, saataisiin esityksen arvioiden mukaan noin kahden henkilötyövuoden säästö poliisilaitoksen lupahallinnon resursseista. Se ei ole ollenkaan merkityksetön asia kokonaisuutta ajatellen.

14.13 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä on tavoitteena tehdä muutoksia ensi vuoden alussa voimaan tulevaan lakiin. Esitys on tarpeellinen ja hyvä esimerkki siitä, että jo kerran päätettyä ja pääteltyä voidaan parantaa, mikäli tahtotilaa on.

Lain tavoitteena on vähentää hallitusohjelman mukaisesti sääntelyä ja sujuvoittaa prosesseja. Samalla vähennetään tarpeetonta työtä ja alennetaan kustannuksia ottamalla käyttöön sähköinen asiointi. Lisäksi hyväksymisviranomaisena voisi olla mikä tahansa valtakunnan poliisilaitos. Tämä on erinomainen asia. Kun kansalaiset matkustavat valtakunnan sisällä yhden poliisilaitoksen alueelta toisen alueelle, niin pystytään asioimaan sillä poliisilaitoksella, jonka alueella kulloinkin ollaan.

Uutena asiana on kannatettava lisäys, joka mahdollistaa turvallisuusalan elinkeinoluvan saaneen yrityksen toimia myös suomalaisella aluksella — myös silloin, kun alus liikkuu Suomen vesialueen ulkopuolella. Hyvää esityksessä on myös se, että Poliisihallitukselle annetaan valtuutus määrätä lakiin perustuvien koulutusten opetusaiheista, opetussisällöstä ja tuntijakaumista. Menettely yhtenäistää koulutusta ja siten ennaltaehkäisee mahdollisia ristiriitatilanteita itse työssä.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan lakiesitystä.

14.14 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Olisi kyllä hienoa, jos hallitus kokonaisuudessaan tänään istuisi täällä, kun oppositiosta tulee näitä kehuja niin runsaasti. Mutta ministeri Orpo varmaan välittää meidän suuret kiitoksemme.

Täällä on paljon arvosteltu sitä, että hallituksen lainvalmistelu on ollut kiireistä ja hätäistä ja monenlaisia arviointeja on niistä puuttunut. Tässä esityksessä on hyvänä esimerkkinä hyvä valmistelu. Tässä on menty asian ytimeen, yksinkertaistetaan lainsäädäntöä ja pyritään tuomaan turvallisuuspalvelua koskevia säädöksiä yhden lain alle. Hakemusta ja menettelytapoja myös sujuvoitetaan, mikä antaa sen tunteen, että nyt mennään sellaiseen suuntaan kuin nykyinen digitaalinen aika mahdollistaa, joten toistan jälleen itseäni: onniteltu hallitukselle!

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

14.15 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! On todellakin hyvä sekä poliisin, viranomaisen, että sitten yksityisen turvallisuusalan kannalta, että tätä lupahakemusten prosessia sujuvoitetaan ja kevennetään.

Yksi ongelmahan tällä hetkellä näiden yrittäjien kannalta on ollut se, että hyväksymishakemusten käsittelyajat eri poliisilaitoksilla vaihtelevat ja silloin yrittäjät myös keskenään ovat olleet eriarvoisessa asemassa. Nyt sitten käytännössä jatkossa on mahdollista, että mikä tahansa poliisilaitos voi hyväksyä hakemuksen, jolloin näitä hakemuksia voidaan sitten ohjata eri poliisilaitoksiin, mikä sujuvoittaa tätä prosessia.

Ja myös tietenkin se, että tämä hakemuksen henkilökohtaisen jättämisen tarve vähenisi ja lupaprosessiin kokonaisuutena kuluva aika lyhenisi, on toki myönteinen asia.

Tuo kahden henkilötövuoden säästö on tietenkin melko pieni asia koko poliisin toimintakenttää ajatellen, mutta joka tapauksessa myönteinen askel eteenpäin.

14.17 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten totesin äskeisessäkin kohdassa, sähköiseen järjestelmään siirtyminen on erittäin perusteltua, mutta ehkä voi todeta myös tässä kohtaa, että ehkä se on pikkuhiljaa ihan tarpeellista, jos meillä ei kerran näitä poliisilaitoksia ole joka puolella Suomea. Ne kohtuuttomat matkat yrityksille lähteä viemään sitä lappusta tai hakemaan sitä päätöstä kuulostavat tietenkin aika kauhealta, jos ne matkat ovat satoja kilometrejä.

Se näkökulma tähän on otettava ja samoin tähän, mihin edustaja Räsänen kiinnitti huomiota, että kahden henkilötövuoden vähennys kuulostaa tietysti ihan hyvältä, jos oikeasti näin on tulossa tämä nopeutus tähän asioiden käsittelyyn. Mutta kun tiedetään, että poliisilta on häviämässä yli 800 henkilötövuotta, niin kahden henkilötövuoden parannuksella ei vielä ihan hirvittävän paljon tätä asiaa edistetä.

Tässä sen lisäksi, että se hakemus voidaan jättää ja käsitellä, tietysti on hyvä, että mikä tahansa poliisilaitos voi sen myöskin peruuttaa, koska meillä on paljon hienoja yrityksiä mutta meillä on myöskin semmoisia tilanteita, joissa kaikki yritykset eivät toimi ihan asianmukaisesti, ja sen takia on erittäin perusteltua, että se peruutus voidaan myöskin tehdä minkä tahansa poliisilaitoksen toimesta.

14.18 Outi Mäkelä kok: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin Suomessa on aika vihdoin ja viimein siirtynyt sähköiseen asiointiin eri puolilla, ja tästäkin hyvänä esimerkkinä tässä esityksessä on todettu tämä, mitä passihakemuksen osalta on käynyt, elikkä kun on siirrytty sähköiseen asiointiin, niin yhden passihakemuksen käsittelyssä on pystytty säästämään aikaa noin 15 minuuttia, joka, silloin kun asioita on paljon, on merkittävä säästö tässä kohdalla. Toki, niin kuin edellisissä puheenvuoroissa on todettu, kun on kyse yksityisen turvallisuusalan 15 000 lupa-asiasta, niin käytännössä se ei ole kuin maksimissaan kahden henkilötövuoden säästö, mutta joka tapauksessa tämä on se suunta, johon pitää Suomessa mennä muillakin sektoreilla.

14.19 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tekniset muutokset vastaamaan nykyäikaista it-yhteiskuntaa ovat varmasti perusteltuja. Nyt kun paikalla on myös ministeri, niin oikeastaan tällainen ehkä vähän kysymyksenluontoinenkin puheenvuoro: Kun yksityisen turva-alan tehtävien määrä on kasvussa ja koko toimiala on kasvussa, on hyvä, että tämän yksityisen turva-alan lainsäädäntöä kootaan yhteen lakiin, saadaan selkeytettyä tätä tilannetta viranomaisten ja turvallisuuspalveluja tuottavien toimijoiden välillä. Kysyisin

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ehkä ministeriltä enemmänkin sitä, mitä ministeri arvioi, kuinka tällä yksityisen turva-alan tehtävien ja lainsäädännön joustavoittamisella ja tehtävien kasvulla voidaan keventää poliisin tehtävien määrää tällä hetkellä, ilman että perustuslain mukaisesti viranomaistehtävät sinänsä vaarantuvat. Tämä rajapinta on tietenkin herkkä yksityisen ja viranomaistehtävien välillä.

14.20 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Digitalisaatiota voidaan todella hyödyntää lupamenettelyssä. Siten voidaan helpottaa ihmisten arkea, voidaan helpottaa yrittäjyyttä ja helpottaa työllistymistä.

On muitakin tavoitteita, jotka liittyvät turvallisuusalaan. Muun muassa Brasiliassa digitalisaation hakeminen on voimakkaasti lisääntynyt, vaikka siellä ei välineistöäkään ole ihan kunnossa, sen takia, että sillä voitiin ohittaa korruptiota vaatinut yksi vaihe. Eli sillä ehkä voidaan myöskin vähentää maailmanlaajuisesti ajatellen korruptiota.

Ministeri Berner on mielestäni hyvin tehokkaasti ajanut tätä normien purkuhanketta. Kaikkihan voimme sieltä norminpurku.fi-sivulta sitä seurata, ja niin kuin näemme, näitä esityksiä nyt tulee eduskuntaan. Meidän pitää vain jatkaa tätä puristusta. Myöskin hallituspuolueiden eduskuntaryhmät ovat tässä olleet poikkeuksellisen aktiivisia, jotta tämä hanke nyt hyvin etenee.

14.21 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Olisin jatkanut hieman siitä, mitä edustaja Kari jo puheenvuorossaan kysyi ja mihin otti kantaa. Miten te, hyvä ministeri, näette tämän, kun nyt julkista valtaa siirretään yksityisille toimijoille, järjestyksenvalvojille ja niin pois päin? Sehän on näin, että poliisi loistaa monesti poissaolollaan, kun poliisia tarvittaisiin. Meillä on poliisille selvä tilaus ja sille, että ihmiset tuntisivat sitä turvallisuutta. Näettekö tässä minkäänlaisia ongelmia, tai mitä ajatuksia herättää juuri tämä julkisen vallan siirtäminen eteenpäin? Miltä se vaikuttaa meillä Suomessa?

14.22 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin keskustelusta kuuluu, olemme liikuttavan yksimielisiä siitä, että pidämme hyvänä sitä, että sähköisiä palveluita kehitetään ja laajennetaan, mutta samalla on myös hyvä olla sillä tavalla rehellinen, että katsoo, mihin johtopäätöksiin me olemme tulleet, kun olemme eduskuntana tarkemmin tarkastelleet näitä sähköisiä palveluja, ja asiantuntijat ovat laajasti eduskunnalle lausuneet, että sähköisten palveluiden kehittäminen on ollut aivan liian tekniikkakeskeistä, eikä ole löytynyt tällaista viranomaisten tai ministeriöiden välistä yhteistä näkemystä siitä, miten tätä asiaa kehitettäisiin.

Minun mielestäni on hyvä nostaa esille myös se seikka, että valtiovarainministeriön ylläpitämän ict-hankesalkun mukaan meillä on valtionhallinnossa tällä hetkellä käynnissä toteutuksen eri vaiheissa yhteensä 102 vähintään miljoonan euron kokoista hanketta ja näiden hankkeiden yhteenlaskettu arvo on miljardi. Sen lisäksi, että tätä kehitystyötä tehdään, kiinnittäisin huomiota myös siihen, että monet näistä hankkeista ovat tulleet merkittävästi kalliimmiksi kuin ennakkoon on arveltu. Myös tämä edellinen asia, mitä täällä käsiteltiin, sähköinen henkilökortti, on pyörinyt eduskunnan pöydällä tavalla tai toisella jo kymmeniä vuosia. Vaikka yhteistä tahtotilaa on siihen, että paljon pitää tällä sektorilla tehdä, niin pitää myös olla kriittisyyttä, että kaikki ei todellakaan ole mennyt niin kuin Strömsössä.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

14.24 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Tällä lainsäädännöllä ei olla julkista valtaa siirtämässä yksityisille toimijoille sen enempää kuin yksityisillä toimijoilla nykyisin on toimintakenttää tässä turvallisuussektorilla. Edelleen poliisilla todellakin säilyy se viranomaisvastuu yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Mutta kyllä tähän liittyy sinänsä suuri huoli siitä kysymyksestä, josta jonkin verran on käyty keskustelua, eli poliisiresurssista. Tässä puhutaan todellakin kahdesta henkilötyövuodesta, mikä ei ole keskeisin asia tässä esityksessä, mutta täytyy todeta, että tuo kehyspäättös, jossa päätettiin asteittain 5 ja 10 miljoonan euron lisäyksestä poliisin resursseihin, oli kyllä sinänsä pettymys, koska se ei tule valitettavasti sitä aukkoa paikkaamaan, mikä tällä vaalikaudella on kehittymässä.

Kun nyt puhutaan tästä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vastuusta ja viranomais-tehtävistä, niin kysyn ministeri Orpolta, mikä teidän arvionne on, mikä on se poliisin henkilöstön vähenemä vuoteen 2019 mennessä nyt tämän kehyspäättöksen jälkeen. Se arviohan on ollut siellä 600 poliisimiehen luokkaa aikaisemmin — mikä se nyt tulee olemaan? Minun ymmärtääkseni se vähenemä on edelleenkin lähemmäs 500 henkilötyövuotta vuonna 2019 näillä päätöksillä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tähän väliin ministeri Orpon vastaukset, olkaa hyvä.

14.26 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos aloitan tästä poliisien määrästä, niin näillä nyt käsittelyssä olevilla henkilökortti- tai turvapalveluasioilla ei ole sinänsä resurssivaikutusta niin, että se olisi merkittävää suoranaisesti. Mutta jos mennään tähän poliisien määrään, jos olisi menty niillä kehyksillä, jotka olivat vielä ennen nyt viimeistä hallituksen kehyspäättöstä, niin silloin Poliisihallitus arvioi, että nykyisestä noin 7 300 poliisimiehestä ja -naisesta määrä kehyskaudella olisi laskenut jopa 800:lla, mikä on dramaattinen lasku. Olen siihen sanonut aikaisemminkin, että minusta se on liikaa varsinkin, kun turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi.

Nyt kehyspäättöksessä lisättiin ensi vuodelle 5 miljoonaa ja tuleville vuosille 10 miljoonaa, mitä edustaja Räsänen hyvin kuvasi. Minä olen pyytänyt Poliisihallitusta nyt laskemaan, millaiseen poliisimäärään tämä johtaa. Sillä ei missään tilanteessa pystytäkään taklaamaan sitä koko vähenemistä. Mutta meidän täytyy muistaa, että tulee seuraavia kehyksiä ja seuraavia budjetteja. Ensi vuoden osalta tilanne on taas niin, että niukin naukin pärjätään. Me uskallamme nostaa koulutusmääriä. Mutta se koulutusmäärien nostaminenkin yli sen, mitä me voimme näille nuorille luvata työpaikkoja sen valmistumisen jälkeen, täytyy ottaa huomioon.

Mutta meidän täytyy tehdä myöskin poliisin sisällä edelleen tehostamistoimenpiteitä, joilla me pystyisimme suuntaamaan niitä varoja nimenomaan siihen poliisimiesten ja -naisten määrän laskun taittamiseen. Itse olen käyttänyt semmoista työnimeä, että minusta alle 7 000 poliisin ei saisi mennä, joka tarkoittaa siis nykyisestä 7 300:sta laskua. Mutta sekin on todella kovan työn takana tässä julkisen talouden tilanteessa. (Puhemies koputtaa)

Mehän karsimme kehyksessä 400 miljoonan euron edestä lisäleikkauksia. Mutta siinä tilanteessa pystyttiin kohdistamaan kuitenkin nämä pienetkin lisäykset sinne poliisille, mistä olen tyytyväinen sinänsä.

Mutta sitten vielä tähän turva-alaan. Kuten entinen ministeri Räsänen totesi, tässähän ei toimivaltaa olla siirtämässä minnekään. Meillä on hyvin rajattu lainsäädännöllä se, mikä on yksityisten turvapalveluiden tehtävä ja tehtäväkenttä. Itse näen sen niin, että niitä pys-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

tytään käyttämään laajalti ja käytetäänkin tänä päivänä yhteiskunnassa esimerkiksi erilaisen kauppojen turvallisuuden takaajina tai julkisissa tilaisuuksissa ja niin edelleen. Se vapauttaa poliiseja siihen tärkeään tehtävään, missä heidän pitää olla eli päivystysvalmiudessa, liikkeellä, puuttumaan sitten vakavampiin rikoksiin tai auttamaan ihmisiä akuuteissa hätätilanteissa.

Kyllä tämä on hyvä. Mutta siinä edustajat ovat ihan oikeassa, jotka kysyivät tätä, että meidän pitää olla hyvin tarkkana siitä, (Puhemies koputtaa) että se toimivalta ja viranomaisvaltuudet ovat ja pysyvät poliisilla tässä maassa.

14.29 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Kiitos, ministeri Orpo, hyvistä vastauksista. — Halusin vain tässä vielä oikaista. Edustaja Räsänen, sanoitte, että tämä esitys ei sinänsä siirrä julkista valtaa. Näinhän se on. Minun kysymykseni olikin tällainen aasinsilta koko tähän aiheeseen.

Ymmärtääkseni tilanne on järjestyksenvalvojen koulutuksessa ja heidän osaltaan aika hyvä. Sinne koulutukseen on paljon hakijoita, ja se herättää mielenkiintoa nuorissa ihmisissä. Se on tietysti hyvä asia, että on kiinnostava ammatti, voisi sanoa, jopa nouseva ammatti meillä tulossa tänne Suomeen. Poliisia me tarvitsemme.

Voisi tähän loppuun vielä sanoa näin, että kun poliisit vähenevät, niin yleinen turvallisuus heikkenee, tai jos heitä ei ole tarpeeksi. Sitten minun on pakko hoitajana lisätä tähän, että kun hoitajat vähenevät ja heitä vähennetään, niin potilasturvallisuus heikkenee. Olemme turvallisuuskysymysten keskellä hyvin monen muunkin ammattiryhmän kanssa kuin vain poliisien ja järjestyksenvalvojen.

14.30 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! On huojentavaa kuulla, että ministerikin ajattelee niin, että ei siirrä julkista valtaa. Se tässä lakiesityksessä myös pohjalta löytyy.

Niin kuin edustaja Juvonen totesi, kysymys olikin ehkä tältä osin retorinen. Mutta siltä osin uskallan olla vähän ministerin kanssa myös eri mieltä. Kehyksessä tulee olemaan reikä tulevana vuosina. Nämä 5:n plus kolme kertaa 10 miljoonan lisäykset eivät riitä kattamaan poliisien eläkeiästä johtuvaa eivätkä muustakaan poistumasta johtuvaa vähennystä, saatikka sitten sitä lisäystarvetta, joka poliisien määrässä edelleenkin on.

7 300 on tällä hetkellä poliisimiesten ja -naisten vahvuus. Muutama vuosi sitten se oli 7 500. Tämä lasku on kova ja varsinkin, jos se lasku jatkuu vielä tulevana vuosina. Me olemme huomattavasti pienemmällä poliisimiesten ja -naisten määrällä kuin esimerkiksi Ruotsissa, toisessa sivistysvaltiossa naapurissa. Sillä on välittömiä vaikutuksia ihmisten turvallisuuteen, jos ei aivan välittömiä, niin ainakin reuna-alueilla, syrjäalueilla vaikutukset näkyvät jo tänä päivänä.

Olisi huojentavaa kuulla ministeriltä toteamus siitä, että ihan ei mennyt nappiin tämä kehys tältä poliisien osalta. Uskon, että ministeri itsekin näin ajattelee.

14.32 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoetaan niin, että vähän jäi vielä tehtävää. Eteenpäin päästiin. Jos siis tavoite on se, että pystytään poliisimiesten ja -naisten määrän lasku taittamaan, niin silloin meidän täytyy saada kehyksiin lisärahaa, jota nyt tuli jonkin verran, mutta sen lisäksi täytyy varmasti tehdä tässä julkisen talouden tilanteessa omia toimenpiteitä, mikä on myöskin ihan kiistatonta.

Se täytyy huomioida, että poliisikoulutettavien määrä ja valmistuvien määrät ovat laskeneet niin, että vaikka me pystyisimme nostamaan poliisikoulutuksen aloituspaikkoja,

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

niin me emme pysty kokonaan vastaamaan tähän suureen eläköitymisen määrään. Pelkään määrärahatkaan eivät tässä tilanteessa riitä, koska eläköityminen on niin suurta tulevana vuosina. Nyt meillä on yksi sellainen ihan käytännön ongelma, johon olen pyytänyt selvityksen ja toimenpide-ehdotuksia, että meillä on kuitenkin hakijoita Poliisiammattikorkeakouluun ollut noin tuhat mutta niitä, jotka läpäisevät kokeet, on valitettavan vähän. Eli sitä nytkin tälle vuodelle varattua aloituspaikkojen määrää ei pystytty täyttämään kuin osittain. Siellä on ongelmia pärjätä sekä kielitestissä että myöskin fysiikkatestissä. Tämä on asia, johon meidän pitää etsiä ratkaisua, miten me saamme hyvää ainesta hakemaan hieppoon poliisin ammattiin.

14.33 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Muistutan, että vuosi sitten hiukan ennen vaalikauden vaihtumista kaikki eduskuntaryhmät yksimielisesti sisäisen turvallisuuden parlamentaarisisessa ryhmässä sitoutuivat siihen, että sisäisen turvallisuuden resurssit ja henkilöstömäärä säilytetään vähintään nykyisellä tasolla. Silloin todettiin, että kaiken kaikkiaan se rahoitustarve kehyskaudella 2015—2019 olisi noin 100 miljoonaa euroa, mitä tarvitaan sen paikkaamiseksi, jotta pystytään tuo taso säilyttämään. Nuo sisäisen turvallisuuden haasteethan eivät ole viime vuodesta vähentyneet, vaan ne ovat päinvastoin lisääntyneet maahanmuuton ja myös terrorismi-ilmiön vuoksi, eli uhkakuva-arviotkin ovat kasvaneet, joten mielestäni eduskunnan kyllä tulisi tässä ryhdistäytyä, kaikkien eduskuntaryhmien ryhdistäytyä, ja pysyä siinä sitoumuksessa, mikä on tehty, varsinkin kun nuo haasteet ovat edelleen kasvaneet. Tässä suhteessa kyllä ymmärrän ministeri Orpon vaikeaa tilannetta hallituksessa, jossa näitä säästöjä tehdään, mutta toivon, että me kaikki täältä nyt antaisimme vahvan tuen ministeri Orpolle siihen, että nuo sisäisen turvallisuuden resurssit todellakin saataisiin pidettyä sillä tasolla, mihin on yhteisesti täällä sitouduttu.

14.35 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ainakin yksi kansanedustaja, joka antaa ministeri Orpolle täyden tuen muun muassa näissä poliisiasioissa. Ministeri viittasi hyvin poliisikoulutuksen määrään, että me emme ole pystyneet viime vuosina varmistamaan sitä, että meidän poliisikoulutuksen aloituspaikkoja täytetään osaavilla ja pätevilla ihmisillä, joiden koulutus sitten vastaa poliisin tehtäviä, niitä vaikeita tehtäviä, joita poliisilla on. Toivoisinkin, että tätä lainsäädännön uudistamista tai asetusten uudistamista poliisikoulutuksen kriteereissä kiirehdittäisiin, koska poliisikoulutus kestää lyhyimmilläänkin tänä päivänä kolme vuotta, ja nyt syksyllä aloittavat opiskelijat valmistuvat vasta vuonna 2020 tai sen jälkeen. Näin ollen onkin ensiarvoisen tärkeätä nimenomaan ensiksi kiinnittää huomiota koulutukseen, siihen, että saadaan aloituspaikat täyteen, ja sen jälkeen mahdollisesti katsoa sitä, pitääkö aloituspaikkojen määriäkin lisätä, jotta saisimme tuleville vuosille, toivottavasti lisääntyvissä kehyksissä, riittävän määrän poliiseja poistumaan, ja kiinnittää huomiota siihen, mihin edustaja, entinen ministeri äsken viittasi, myös tähän turvallisuustilanteen muutokseen. Toimin itse siinä parlamentaarisisessa työryhmässä varapuheenjohtajana, ja on helppo yhtyä edustaja Räsäsen puheenvuoroon.

14.36 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä nyt oli ihan pakko ottaa puheenvuoro ja ilmaista vahva tuki sekä edustaja Räsäsen että edustaja Karin puheenvuoroille.

Muistan, kun viime kaudella tässä salissa — tai ei varsinaisesti tässä salissa, mutta noin kuvaannollisesti tässä salissa — osa kansanedustajista ja erityisesti silloisesta oppositiosta

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

piti jopa tätä 7 500:aa aivan liian alhaisena poliisien määränä, siis aivan liian alhaisena määränä poliiseja, silloiseen turvallisuustilanteeseen. Jos nyt sitten katsotaan, mihin maailma on muuttunut turvallisuustilanteen osalta, ja myöskin sitä faktaa, että nyt näiden kehyslukujen valossa väistämättä poliisinaisten ja -miesten määrä tulee laskemaan, niin olen suurella hämmästyksellä seurannut tätä keskustelua, jonka hiljaisuuden on melkein voinut tässä salissa kuulla, että nyt tältä eduskunnalta ei löydykään sitten niin paljon huolta sisäisen turvallisuuden huolehtimisen tilanteeseen. Olen ihmetellyt, mistä se oikein johtuu. Sen takia on erinomaisen hyvä, että täällä on asiaan perehtyneitä edustajia, kuten edustaja, entinen ministeri Räsänen ja edustaja Kari, jotka pitävät tätä esillä. Tätä ei saa päästää unohtumaan, ja tämä on aivan olennainen asia nyt, kun hallituksessa ovat niin kokoomus, keskusta kuin erityisesti perussuomalaiset. Nyt muistan, että nimenomaan perussuomalaiset pitivät ääntä tästä viime kaudella, että 7 500 poliisia on aivan liian vähäinen määrä Suomen turvallisuustilanteeseen siinä tilanteessa. Nyt turvallisuustilanne on heikentynyt, ja tosiasiallisesti hallitus leikkaa poliisinaisten ja -miesten määräästä. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Herää kysymys, missä ovat nyt ne edustajat, edustaja Hongisto ja kumppanit, jotka viime kaudella tästä asiasta pitivät ääntä. Missä on nyt se sisäistä turvallisuutta vahvistava politiikka, joka oli erään puolueen aivan kärkiteemoja? Herätän vain tällaisia retorisia kysymyksiä.

14.38 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ole aivan varma, mutta minulla on sellainen muistikuva, että ne kehykset, joihin on tehty hallitusohjelmaneuvoitteluuissa 50 miljoonan lisäys sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon ja nyt siis tehtiin 5:n plus 10 miljoonan lisäykset, ovat viime hallituksen tekemiä. Että tässä on nyt kahteen otteeseen saatu lisärahoja, jotta päästäisiin siihen tavoitteeseen, minkä se parlamentaarinen työryhmä linjasi.

Se lisäys hallitusohjelmaneuvoitteluuissa siis oli 50 miljoonaa, mistä poliisin osuus oli 28,5 miljoonaa. Tälle vuodelle me olemme tämän turvapaikkakriisin akuutin tilanteen myötä saaneet lisämäärärahoja ja — kiitos myöskin eduskunnan — lisäyksiä loppuvuodesta, joilla tämän vuoden tilanne on turvattu. Ensi vuoden tilannetta nyt pystytään parantamaan, mutta ne ongelmat, jotka haastavat tämän määrän, ovat siellä kehyskauden lopulla. Siksi meillä on nyt ensisijaista saada poliisikoulutettavien määrää nostettua, se on aivan kaikki kaikessa, ja sitten taas edelleen toivon, että toisaalta tulevissa kehysneuvotteluissa — toivon, että julkisen talouden tilanne on parantunut niin paljon — pystytään tekemään ilman suurempaa dramatiikkaa näitä lisäyksiä loppukaudella, niin että pystytään turvaamaan sitten myöskin näiden valmistuneiden henkilöiden työllistäminen. Mutta sitä ei käy kiistäminen, että tämä tilanne on vaikea ja nämä lisämäärärahat eivät todellakaan riitä siihen, että pystyttäisiin se koko vähenemä, se noin 800, mikä on arvio vanhoilla kehyspohjilla, peittämään. Mutta sen eteen, että se saadaan taitettua ja löydetään keinot, millä se saadaan turvattua, tehdään kaikki mahdollinen, ja mielelläni otan tämän salin tuen siinä vastaan.

14.40 Ville Vähämäki ps: Puhemies! Niin, täytyy mainita se, että eduskunta teki viime vuonna loppuvuoden lisäyksiä niin, että supolle tuli 500 000, paikallispoliisin toimintaan 300 000, sitten MPK:lle annettiin 400 000 maanpuolustustoiminnan tukemiseen ja sitten vielä maahanmuuton tiedotustoimintaan annettiin 200 000, noin suunnilleen. Nämä lisäyk-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

set täytyy kyllä ottaa huomioon — on eduskunta kuitenkin jotain hyvää tämän asian suhteen tehnyt.

14.41 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtmanin kanssa olimme hallintovaliokunnassa edellisellä kaudella, ja näistä asioista keskusteltiin siellä hyvin pitkään. Yhdyn edustaja Lindtmanin huoleen siitä, että poliisien määrä on liian alhainen ja liian vähäinen, mutta kuten tuossa ministeri totesi, tällä hetkellä eletään sen talouden varassa, joka tehtiin edellisellä hallintokaudella. Ja kun edellisellä hallintokaudella on varoja leikattu, niin nyt eletään sitä, mutta tässä edustaja Vähämäkikin todisti ansiokkaasti, että lisämäärärahoja on jaettu. Toki kannan huolta siitä, kuten ymmärsin, että edustaja Lindtmanin kantaa huolta, että meillä poliisimäärä ei ole riittävä. Kun ministeri totesi, että teemme kaikkemme, jotta saisimme poliisille lisärahoitusta, jotta kykenemme turvaamaan kansalaisten tasavertaisen kohtelun ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymisen valtakunnan alueella, niin on hienoa huomata, että myöskin oppositio kantaa tässä asiassa huolta, ja kun asioita aletaan käsittelemään, niin luotamme saavamme tästä opposition tuen.

14.42 Mika Kari sd: Arvoisa puhemies! Näin isoa asiaa voi tietenkin käsitellä pieninä paloina luettelemalla pieniä summia, joita lisätään samaan aikaan, kun isoja summia vähennetään. Samalla lailla voi kiittää edellistä hallitusta — tai syyttää, ihan sen mukaan, millaista viestiä haluaa hakea. Mutta edellisen hallituksen ansioksi kumminkin voi sanoa muun muassa sen, että aloituspaikkojen lisääminen käynnistettiin viime hallituskauden aikana niin, että myös tämän parlamentaarisen työryhmän osalta aloituspaikkoja poliisikoulutukseen haluttiin lisätä.

Haluan kyllä vielä varmistaa ministeriltä sen, mitä aikaisemmin ehdin jo kysyä, että pitäisikö tätä poliisikoulutuksen joko asetusten tai lainsäädännön uudistamista kiirehtiä niin, että pystyttäisiin tavalla tai toisella varmistamaan, että poliisin ja siihen liittyvän poliisikoulutuksen tiedottamista uudistetaan niin, että me saisimme mitat täyttäviä poliisimiehiä ja -naisia jatkossa sen mukaan, mitä me tavoitteeksemme asetamme. Yli 300:aa haimme ja vajaa 200 viimeksi saimme.

Sen lisäksi muistutan kyllä kaikkia edellisen kauden opposition edustajia vähän reilu vuosi sitten Senaatintorilla kaikuneesta Suomen Poliisijärjestöjen Liiton yhteisestä viestistä: meitä on liian vähän. Eikä poliiseja tänä päivänä ole yhtään enemmän kuin silloinkaan.

14.43 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Viime kaudella olin itse lakivaliokunnassa ja hallintovaliokunnan varajäsenenä, ja poliiseista ja heidän resursseistaan ja siitä, onko heitä riittävästi, on puhuttu viime kaudella ja myös varmasti aikaisemminkin, kun en ole itse täällä ollut, ja keskustelu jatkuu. Minusta on hyvin tärkeää, että me käymme täällä rakentavasti ja yhdessä tätä keskustelua, niin oppositio kuin hallitus, koska turvallisuus koskettaa meitä jokaista ja se on asia, joka tulee meitä jokaista vastaan, liikummepa sitten päivisin tai iltaisin tuolla ja mietimme, onko meidän hyvä siellä kulkea.

Kyllä hallitus on kuullut sen viestin, ja hallituksen sisälle on viety viesti, mikä on tullut perussuomalaisten ryhmästä. Täällä Lindtman kyseli meidän peräämme — meillä on täällä asiantuntijoita, koska meillä on poliiseja, ja he ovat kyllä kertoneet sieltä omakohtaisesti kokemuksesta ja näkemyksestä sen, millainen tilanne on, ja viestejä on kuultu. Me elämme tosi vaativassa tilanteessa tällä hetkellä. Kun meillä on räjähtänyt tämä turvapaikanha-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kijatilanne käsiin ja yleinen maailmanrauhakin on jo järkkynyt, niin totta kai me mietimme, milloinka on riittävästi, paljonko on tarpeeksi, sitä me voimme kysyä jokaisesta ammattialasta myös.

Siinä mielessä ministeri Orvolle täysi tuki ja kiitos hyvistä toimista tämänkin asian eteen. Lisämäärärahoja on annettu elikkä kyllä rahapussia on avattu, ja kaikkemme me teemme, ja tehkäämme se myös yhdessä, yhteistyöllä.

14.45 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo puhui erittäin kunnioitettavasti poliisin asiasta ja erittäin hyvin puolusti omaa alaansa ja sisäistä turvallisuutta. Jäi mieltä painamaan tuo ministerin kommentti, että suuresta hakijamäärästä huolimatta paikkoja ei ole saatu täyteen. Jäin pohtimaan sitten, että mitä toimenpiteitä ministeriössä pitäisi tehdä, jotta poliisin imago pääsisi sillä tavalla kasvuun, että nämä paikat saataisiin täytettyä, että tulisi hyviä hakijoita sinne poliisitoimeen ja saataisiin tämä suuri eläköityvien poliisien määrä korvattua uusilla hyvillä poliiseilla ja viranomaisilla, jotta sisäinen turvallisuus säilyisi hyvänä.

14.46 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Eri maissa poliisi toimii joissain tilanteissa aivan eri periaattein. Yhdysvalloissa poliisi pääsääntöisesti partioi yksin autolla. Pääsääntöinen työajan käyttö on liikenteessä. Halutaan ajaa autolla, niin että kansalaiset näkevät, että poliisi on seuraamassa tilannetta. Elinkaaren loppuvaiheessa olevat poliisiautot siirretään eri paikkoihin ilman miehitystä. Tällä on erittäin olennainen liikenneturvallisuutta edistävä ja -nopeutta alentava vaikutus. Eli itse asiassa voisi sanoa, että jos poliisien määrää halutaan lisätä, niin onhan sekin tapa, mutta poliisien taitavammalla käytöllä voisi saada ennakolta ehkäisevämmän tehon, jos asia mielletäisiin vähän uudella tavalla. Valtion kannalta poliisiauton kustannuksista merkittävä osa on veroja, jotka menevät valtion kassaan, samoin polttoainekuluistakin. Se, mikä yksityiselle on kallista, on valtiolle halpaa.

14.47 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä sisäisen turvallisuuden aika draamaattinenkin muutos on tullut meille kaikille kuitenkin yllätyksenä tämän maahanmuuton myötä. Jo edeltävinä kausina sisäinen turvallisuus on heikentynyt, ja ihmisten turvallisuudentunne on sitä myöten heikentynyt. Suurimpana ongelmana on koettu kuitenkin syrjäytymisongelmat ja muut sosiaaliset ongelmat. Sen päälle on tullut vielä tämä maahanmuuttolanne, joka vaikuttaa nyt sisäisen turvallisuuden näkökulmasta aika hallitsemattomalta.

Tässä kohtaa onkin sitten muistettava tämä keskustelu, kun keskustelemme esimerkiksi kotouttamisen uudistamisesta, täydellisestä uudistamisesta. Se on erittäin tärkeä näkökulma nyt sitten tulevaisuudessa. Hyvää tässä on se, että meillä on perinteisesti vahvaa viranomaisyhteistyötä vaikkapa PTR:n muodossa, ja mikseipä voisi kiittää myöskin sitä joustavuutta, mitä esimerkiksi tämä yksityinen turvallisuuspalvelu nyt sitten antaa tähän turvallisuuden kokonaisuuteen.

14.48 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Kun täällä on kiitelty siitä, että lisämäärärahoja on annettu, niin täytyy kyllä nyt huomioida nämä mittasuhteet: jos puhutaan noin 10 miljoonan euron tasokorotuksesta, ja kun me tiedämme, miten valtava se aukko on ajatellen tätä vaalikautta — ihan niin kuin ministeri Orpo tuossa totesi, ennen tätä kehyspääöstä oli arvioitu, että vuoteen 2019 mennessä meillä 800 poliisimiestä vähenee — me tiedäm-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

me, että tuolla 10 miljoonalla ei paikata siitä kuin pieni osa. Eli meillä on edelleenkin, nyt niiden päätösten valossa, mitkä hallitus on tähän saakka tehnyt, kaikkien niiden pienten lisäysten valossa, mihin edustaja Juvonenkin viittasi, tilanne se, että meillä on useiden satojen poliisimiesten vähenemä edessä tämän vaalikauden aikana, ellei uusia päätöksiä tule, ja niitä uusia päätöksiä todella tarvitaan. En usko, että suomalainen yhteiskuntarauha ja kansalaisten turvallisuudentunne yksinkertaisesti kestävät sitä linjausta, joka tällä hetkellä on voimassa. Ehdottomasti tarvitaan merkittäviä lisäyksiä poliisin toimintaresursseihin.

14.50 Ozan Yanar vihr: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun puhutaan poliisiasioista, niin ajattelin sanoa muutaman sanan. Monet vihreiden kansanedustajat ovat muun muassa ehdottaneet, että poliisikoulutus pitäisi uudistaa niin, että entistä enemmän maahanmuuttajataustaisia henkilöitä pitäisi saada poliisikoulutuksen piiriin. Käsittääkseni hallituksen puolelta on tullut myönteiseen suuntaan oleva vastaus tähän. Olisin kysynyt tässä itse asiassa väliaikatietoja: onko tällainen hanke käynnistynyt, ja jos se on käynnistynyt, niin miten se näkyy konkreettisesti?

14.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun sisäisestä turvallisuudesta puhutaan, niin olen huolissani siitä, että meillä on valtakunnan sisällä erittäin merkittäviä eroja turvallisuustilanteessa sen takia, että poliisi ei kaikkialla, kaikilla paikkakunnilla, kunnolla enää näy. Kotipaikkakunnallani Iloantsissa voi sanoa, että kun nyt ollaan poliisiasemaa viemässä sieltä kokonaan pois, se on johtanut siihen maakunnan sisällä, että kaikki poliisipalvelut keskittyvät Joensuuhun. Siellä kyllä poliisia näkee: Joensuussa kun käy asioimassa, niin kyllä siellä poliisiautoon ja poliisimieheen törmää melkein joka kadunnurkassa. Mutta sitten kun siellä reuna-alueella liikkuu, niin siellä ei poliisia kyllä juurikaan näy. Liikennevalvontaa jonkin verran toki tehdään.

Mutta summa summarum: olisi kuitenkin tärkeää pitää huoli seuraavan selonteon tai jonkun tutkimuksen aikana, että tarkasteltaisiin asiaa koko maa huomioiden eikä niin, että vain kasvukeskusten poliisipalvelut ovat kunnossa ja muilla alueilla ei sitten ole palveluja juuri ollenkaan. Tämä on iso asia ja puute, joka aiheuttaa sen, että yleensä erilaiset lieveilmiöt ja jopa kovempi rikollisuus leviävät sitten semmoisiin paikkoihin, missä valvontaa on vähemmän.

14.52 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä ihmisillä on henkilökohtaisia ominaisuuksia siinä, suhtaudummeko uusiin ehdotuksiin ikään kuin tyrmäävästi vai jopa innostuneena. Edustaja Lehden ehdotus, jos se oli tulkittavissa ehdotukseksi, suunnilleen kuului niin, että Amerikassa vanhat poliisiautot kierrätetään teiden varsille ja sitä kautta toimimaan turvallisuuden takaajina. Niin paljon kuin rakastankin uusia ehdotuksia ja ideoita, niin en kumminkaan kannata Suomeen tällaisen poliisien kylmäasemaverkoston käyttöönottoa.

Meillä on useiden satojen poliisimiesten vaje, niin kuin tässä on tullut esiin, ja yksityinen turva-ala ei sitä paikkaa. Perustuslainakin näkökulmasta viranomaistehtävät kuuluvat viranomaisille. Tältäkin osin tämä keskustelu on selvä.

Mutta halusin myös käyttää puheenvuoron edustaja Yanarin puheenvuoron jälkeen ja tukea tätä ajatusta. Maailma muuttuu, yhteiskunta muuttuu, meille tulee uusia ihmisiä toisista kulttuureista. On erinomaisen tärkeätä, että jo nyt, kun poliisissa toimii myös maahan-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

muuttajataustaisia poliisimiehiä ja -naisia, pystyisimme koulutuksessa ottamaan huomioon nimenomaisesti tämän väestöryhmän.

14.53 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Jo vuosia on tullut kansalaisilta sitä viestiä, että liian vähän näkyy katukuvassa partioivia poliiseja. Ihmisten turvallisuudentunne on järkkynyt. Nyt, kun poliiseja on eläköitymässä paljon, on tärkeää, että saataisiin uusia nuoria poliiseja ja nuoret kiinnostumaan poliisin ammatista.

Ministeri Orpo, kerroitte juuri huolestuttavia tietoja siitä, että edes kaikkia aloituspaikkoja ei täytetä, koska esimerkiksi kielivaatimuksia ei näissä pääsykokeissa hallita. Kysyisin oikeastaan tähän liittyen, voisiko näitä kielivaatimuksia pääsykokeissa vähän lieventää, koska se olisi väylä saada nimenomaan maahanmuuttajataustaisiakin nuoria mukaan poliisiin, mistä edustaja Yanarkin hyvin tuossa edellä puhui. Koulutuksessa voisi sitten tätä kielikoulutusta painottaa enempi, mutta pääsyvaatimuksissa kielivaatimukset voisivat olla höllempiä.

Viime kaudella myös lakkautettiin liikkuvan poliisin hallinto ja eduskunnassa oli vahva huoli siitä, että kyllähän varmasti nyt liikenneturvallisuus säilyy ja poliisin tehtävät riittävät niin liikenneturvallisuuden ylläpitämiseen kuin myös muihin tärkeisiin tehtäviin, mihin poliisia tarvitaan. Kysyisin, ministeri Orpo, arviotanne tämänhetkisestä tilanteesta liikenneturvallisuuden osalta.

14.54 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! On erinomaisen miellyttävää kuulla salilta, että meillä ei ole opposition turvallisuusvajetta eikä hallituksen turvallisuusvajetta vaan meillä on yhteinen turvallisuusvaje. Tämä tuntuu todella hyvältä, että puolueisiin katsomatta kaikki kantavat vastuunsa ja huolta tästä turvallisuudesta.

Muutama sana näistä edustaja Yanarin ja edustaja Karin käyttämistä puheenvuoroista, kun he toivoivat maahanmuuttajataustaisia poliisioppilaita koulutukseen. Minä itse henkilökohtaisesti en näe sille mitään estettä. Minä pidän hyvin tärkeänä, että poliisiorganisaatiossa on ihmisiä taustasta riippumatta. Mutta pidän äärimmäisen tärkeänä samalla myöskin sitä, että kaikki, jotka siitä koulun ovesta sisään käyvät, käyvät täysin samoilla pääsyvaatimuksilla: kynnys on kaikille yhtä matala tai yhtä korkea. En näe hyvänä sitä, että me teemme ikään kuin jonkinlaisen ohituskaistan tässä kielikysymyksessä tai missään muualakaan. Luotan siihen, että aktiiviset ja hyvät maahanmuuttajat hallitsevat suomen kielen ja — kun he hakeutuvat poliisikoulutukseen — he menestyvät myöskin poliisin työssä. Mutta nimenomaan, että kaikki menevät samoilla ehdoilla, samoin pääsyvaatimuksin. Ollaan yhdenvertaisia myöskin tässä asiassa.

14.56 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa puhemies! On todellakin hieno asia, että tässä talossa kannetaan vakavaa huolta turvallisuudesta eikä katsota läpi sormien. Kansalaisten keskuudessa olevan turvattomuuden tunteen lisääntyminen on perusteltua ja aiheellista, ja se tulee ottaa vakavasti.

Viime eduskuntakaudella oppositio esitti syksyllä 14 välikysymyksen silloiselle hallitukselle poliisipalveluiden turvaamisesta. Kyllähän viime kaudella tehtyjen linjausten tulokset näkyvät: paljon esitetään esimerkiksi liikenteeseen liittyen kritiikkiä, mikä on seurannut siitä, että liikkuva poliisi lakkautettiin.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Tämä hallitus — niin kuin kertoo äskeinenkin esitys, jota käsittelimme, henkilökortti-asia — koettaa kaikin keinoin parantaa tilannetta sujuvoittamistoimenpiteillä ja erilaisilla sääntelyä purkavilla toimenpiteillä. Tämä on ihan oikea linjaus kiristyvän talouden aikana.

14.57 Elsi Katainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lisääntynyt turvattomuuden tunne ehkä aiheettomastikin nykyään yhdistetään suoraan maahanmuuttotilanteeseen, ja siihen ollaan reagoitu hyvinkin voimakkaasti ja aika kyseenalaisestikin.

Olisinkin ministeriltä kysynyt näistä vapaaehtoisista ns. katupartioista ja heidän toimintaan tällä hetkellä ja ehkä sen näkymistä. Tämä talo on aika kriittisesti siihen toimintaan suhtautunut, ja hyvä niin, riippuen vähän, millä taustoilla he liikenteessä ovat. Minkälaisia näkymiä näette nyt heidän joukoissaan? Vaihtelevasti eri puolilla Suomea he tuntuivat aktivoituneen.

Olen itse samaa mieltä siitä, että eri etnisistä taustoista olevia poliisimiehiä ja -naisia tulee olla — viittaen edelliseen puheenvuorooni ja myöskin tuohon kotouttamisen suuntaan, joka varmasti on helpottamassa poliisin työtä ja myöskin maahanmuuttajien tilannetta.

14.58 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! En usko, että tolkun ihmisenä pitämäni edustaja Hongisto loppujen lopuksi edes ymmärsi niin, että edustaja Yanar tai allekirjoittanut olisi esittänyt joitain ohituskaistoja maahanmuuttajataustaisille ihmisille, jotka ovat kiinnostuneet poliisikoulutuksesta, vaan pikemminkin etsimme markkinointinäkökulmaa tai tällaista valmistumispolkunäkökulmaa hyvinkin paljon laajemmin kuin minään ohituskaista-ajatuksena.

Kysyn, mikä on hallituksen linja tässä maahanmuuttajataustaisten poliisikoulutuksen lisäämisen näkökulmasta. Se kiinnostaisi uskoakseni koko parlamenttia.

14.59 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kansalaisten turvallisuudentunteessa on tapahtunut heikkenemistä, haluan kuitenkin muistuttaa, että poliisin toimintakyky sinänsä on näihin vuosiin saakka säilynyt edelleen hyvänä sen eri osa-alueilla. Ne suurimmat uhkakuvat kohdistuvat nimenomaan niihin tuleviin vuosiin, ihan niin kuin täällä ministeri Orpokin totesi. Ja tietysti meillä kaikilla on myös oma vastuumme siinä, että emme myöskään kansalaisia väärillä uhkakuvilla pelottele. Kyllä poliisi edelleen kykenee toimimaan, mutta ei kykene, ellei näistä resursseista pystytä pitämään kiinni nimenomaan tulevana vuosina, ja siihen kohdistuu se merkittävä huoli.

Haluan vielä sen todeta, että liikkuvan poliisin lakkauttamisella ei liikennevalvontaa vähennetty. Se on aivan harhaluulo, jota on tahallisestikin pidetty yllä, vaan näistä henkilötyövuosista kyllä pidettiin kiinni ja jopa eduskunnan päätöksellä kirjattiin ihan tarkat henkilötyövuosimäärät. Se on sitten tietysti eri asia, jos kaiken kaikkiaan poliisien määrä vähenee — sitten meillä kyllä vähenevät joka sektorilta resurssit.

Haluan todeta myös sen, että olisi erittäin hyvä, että maahanmuuttajataustaisia ja eri etnisten ryhmien edustajia saataisiin poliisiin, ihan samalla tavalla kuin tuo naisten mukaan tuleminen. Poliisitoiminta on ollut erittäin myönteinen asia ja rauhoittavakin asia monella tavalla. Yksi ongelma käytännössä on ollut se, että poliisi tarvitsee hyvän äidinkielen. Se poliisin tärkein ase on suu, eli hänen täytyy pystyä kommunikoimaan (Puhemies koputtaa) hyvin, ja tietysti tuo hyvä kielitaito on aivan erityisen tärkeä asia.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

15.01 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Karia siitä, että hän selvensi nimenomaan, että hän ei omassa puheenvuorossaan tarkoittanut mitään ohituskaistaa. Tämä oli erinomaisen hyvä ja selventävä tieto, jotta ei tule sällille sellaista väärää käsitystä, että joillekin henkilöille tai joillekin ryhmille mahdollistaisiin helpompi tai toisenlainen pääsy poliisikoulutukseen. Mikäli tulkitsin nyt oikein, niin edustaja Kari ei tätä tarkoittanut, ja voimme olla turvallisesti mielin siinä suhteessa, että kaikille se kynnyks on ihan yhtä matala tai yhtä korkea. Kiitoksia, edustaja Kari.

15.02 Anna Kontula vas: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeätä, että keskustelussa ymmärretään, mikä ero on rikollisuuteen vastaamisella ja ihmisten heikentyneeseen turvallisuudentunteeseen vastaamisella. Tässä on kysymys kahdesta eri ilmiöstä, jotka eivät välttämättä millään lailla korreloi keskenään. Silloin, kun ongelma on rikollisuus tai rikollisuuden ehkäisy, on tarpeen lisätä poliisiresursseja, ja se on oikeastaan ainoa keino siihen nopealla aikataululla.

Silloin, kun kysymys on ihmisten turvallisuudentunteen hoitamisesta tai kunnostamisesta, meillä on koko joukko myös muitakin keinoja käytössä. Tiedetään, että ihmisten turvallisuudentunteeseen vaikuttaa arkkitehtuuri, miten alueet rakennetaan, miten alueet valaistaan, miten alueilla liikutaan, miten alueilla muodostuu yhteisöjä. Koko tämä keinopaletti on yhteensä lähes yhtä tehokas, joskus jopa tehokkaampi, kuin poliisin näkyvyyden lisääminen.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi puheenvuoroa, ja sen jälkeen ministerin vastaus.

15.03 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa puhemies! Äskettäin edustaja Räsänen viittasi tähän liikkuvan poliisin lakkauttamiseen. Silloin, kun tämä prosessi oli käynnissä, puhuttiin siitä, että perustetaan nämä liikenteenvalvontayksiköt, ja sitä kautta liikennevalvonta ynnä muut liikkuvalla poliisilla kuuluneet tehtävät jatkuvat entiseen tapaan. Mutta kun olen itsekin paljon poliisimiesten kanssa ollut keskustelussa, jatkuvana palautteena on tullut sitä, että käytännössä liikennevalvonnalle on entistä vähemmän aikaa ja sellaisia asioita, mitkä käytännössä eivät liikennevalvontaa ole, kuitenkin kirjataan liikennevalvontatehtäviksi. Toivoisin, että ministeri Orpo voisi vastata, mikä on se reaalinen tilanne nyt, kun on jo ensimmäisiä tunteita liikkuvan poliisin lakkauttamisesta. Mitä palautetta on ministerin korviin kantautunut?

15.04 Ozan Yanar vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kataisen puheenvuorossa esiintyivät katupartiot. Katupartioista vielä sen verran, että se, että jotkut äärioikeistolaiset henkilöt liikkuvat tuolla kadulla ryhminä, ei todellakaan lisää suomalaisten turvallisuudentunnetta. Tämä pitää varmaan tuoda näin esille. Sisäministeri on todella, itse asiassa kiitettävästi, tuonut esille, että hän ei hyväksy katupartioita. Mutta jos mietitään muita, vaikka ministereitä, muun muassa oikeusministeri Lindströmiä, niin he eivät ole ottaneet samankaltaista selvää suhtautumista näihin katupartioihin. Onko hallitus selventänyt omaa linjaansa tässä asiassa?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Orpo, olkaa hyvä, vastaukseen, ja sen jälkeen puhujalistalle taas.

15.05 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Tässä oli tietenkin laaja keskustelu poliisista, ja hyvä niin, että nämä asiat kiinnostavat.

Aloitetaan tuosta viimeisestä: kyllä, hallitus selvensi linjansa silloin hyvin nopeasti esittelevän ministerin, vastuuministerin, kannan mukaisesti, (Ozan Yanar: Hyvä!) eli katupartiot eivät hallituksen näkemyksen mukaan lisää turvallisuutta, päinvastoin, ne sitovat jopa jossain määrin poliisien resursseja, kun pitää katsella perään, plus sitten se, että nyt on nähtävissä myöskin vastakkainasetteluja, jotka ovat liittyneet katupartiot toimintaan. Mitä paremmin nämä asiat ovat poliisien, turvallisuusviranomaisten omassa hallinnassa ja omalla vastuulla, sen parempi tilanne, ja tähän meidän pitää pyrkiä.

Täällä on nyt aivan oikein nostettu tämä poliisikoulutus monessa eri muodossaan kärkeen. Se on juuri näin. Jos määrärahat ovat toinen asia, niin vähintään yhtä tärkeää on siis se, että meillä on koulutettavia poliisimiehiä ja -naisia. Minä, niin kuin kerroin, huolestuin tästä, että nyt on ollut tämä ilmiö, että vaikka hakijoita on paljon, niin ei pystytä täyttämään paikkoja, ja olen pyytänyt Poliisihallitusta aloittamaan projektin siitä, miten tähän voidaan vastata. Myöskin selvittämään taustoja, esimerkiksi se, vaikuttiko muun muassa poliisikoulutettavien siirtyminen yleisen opintotukijärjestelmän piiriin tähän opiskelujen vetovoimaisuuteen. Itse en usko, että se on ollut niin määrävä tekijä. Kaiken kaikkiaan mietitään myöskin keinoja, millä saadaan poliisin ammatista houkuttelevampi — mielestäni jo ihan pelkästään sillä, että kerrotaan nuorille, kuinka laaja-alainen on tämän päivän poliisin tehtäväkenttä kyberrikollisuuden, verkkorikollisuuden torjumisesta järjestyspoliisin tehtäviin ja siellä erilaisiin erityistehtäviin, joihin saa erikoiskoulutuksen. Siinä on varmasti mielekkäitä tehtäviä ja uskon, että monelle hyvä ammatti.

Yksi merkittävä kysymys vetovoiman kannalta on se, pystytäänkö takaamaan työpaikka valmistumisen jälkeen. Me olemme käyneet, niin kauan kuin minä muistan, keskustelua siitä, että meillä on ollut työttömiä poliisimiehiä, ja jos jotain olemme saaneet aikaan, niin sen, että tällä hetkellä ei ole, kiitos kylläkin maahanmuuttokysymysten, koska me olemme saaneet lisämäärärahoja, me olemme palkanneet käytännössä kaikki työttömät poliisimiehet ja -naiset tällä hetkellä töihin. Siinä mielessä tätä ongelmaa ei nyt ole, mutta kun katsotaan sinne muutamien vuosien päähän, niin meillä pitää olla vastauksia siihen riittävän nopeasti, riittävän voimakkaasti, jotta voi luottaa, että tämän koulutuksen jälkeen myöskin työllistyy.

Mielestäni me tarvitsemme maahanmuuttajataustaisia poliisimiehiä ja -naisia, mutta lähtökohta on se, kuten valintaperusteissa on määrätty, että tulee olla Suomen kansalainen ja kaikkiin hakijoihin sovelletaan samoja valintakriteerejä kielellisten ja fyysisten taitojen osalta, etnisyyttä ei suositeta haussa. Siis kaikkien pitää olla samalla viivalla, mutta me olemme käynnistäneet ja poliisi on käynnistänyt erityisprojektit, joissa erityisesti Helsingissä, Länsi-Uudellamaalla ja läntisessä Suomessa pyritään kannustamaan maahanmuuttajataustaisia nuoria hakeutumaan poliisikoulutukseen. Siihen löytyy varmasti useita eri tapoja, ja tässä puheenvuorossani kyllä käy nyt ilmi se, miksi tämä olisi erittäin tärkeää. Minusta se on esimerkiksi kotoutumisen kannalta erittäin tärkeää. Maahanmuuttajat monesti muodostavat omia yhteisöjään, ja jos siinä on suomalaisen poliisikoulutuksen saanut suomalainen poliisimies, jolla on sama etninen tausta, totta kai silloin se kanssakäyminen on sujuvampaa, helpompaa ja ehkä ymmärtävämpää suhteessa niihin ongelmiin, joita kohdataan.

Sitten ihan lyhyesti liikkuvan poliisin lakkauttamisesta: minä uskon siihen poliisin raportointiin, että se ei ole vaikuttanut liikennevalvontaan tai liikenneturvallisuuteen, ja tästä eduskunta saa varmasti lisätietoa niin halutessaan.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Poliisiasemaverkko on yksi kysymys, joka meille tulee tässä nyt käsittelyyn ja eteen, sitä harkitaan. Poliisihallitus on esittänyt 20 toimipisteen lakkauttamista, joukossa kylläkin jokin putka ja autotallikin, mutta sitten siellä on varmasti sellaisia vähän syrjäisempiä asemia, joita pitää harkita. Haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että poliisin toimintamenoista menee kehyskauden lopussa 80 miljoonaa euroa toimitilakustannuksiin, minkä suurin syy on se, että olemme rakentaneet hyvinä vuosina palatseja, eri puolille maata ja kalliilla hinnalla, ja niiden vuokrat vievät valtavan osan siitä rahasta, mikä tarvittaisiin kaikki tällä hetkellä siihen varsinaiseen toimintaan. Tätäkin meidän täytyy katsoa, mutta se liikkumavara on aika vähäinen.

Arvoisa puhemies! Asioita taisi vielä olla, mutta ehkä tässä katsaus poliisin toimintaan.

15.10 Antti Lindtman sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää ministeriä hyvistä vastauksista. On tärkeää, että meillä näinä aikoina, kun todella on niin, että ihmisten kokemus turvallisuudentunteesta heikkenee, on se sitten aiheellista tai ei — itse asiassa edustaja Elsi Katainen tästä hyvin puhui, että joskus ehkä vähän liikaakin annetaan joillekin tekijöille painoa — on valtion johdossa henkilöitä, jotka erittäin rauhallisesti ja kuitenkin inhimillisellä otteella tässäkin tilanteessa pitävät huolta siitä, että ikään kuin järjestys säilyy myös yhteiskunnan ilmapiirissä. Sen takia oli arvokas ja tärkeä kannanotto, mitä tulee näihin katupartioihin, kun tämä keskustelu nyt sinne meni. Haluan kiittää. On hyvä, että tässä tilanteessa sisäministerinä on ollut Petteri Orpo, joka myös turvapaikkapolitiikkaan ja maahanmuuttopolitiikkaan on tuonut järkeviä esityksiä ja varmasti tuo jatkossakin.

Mutta haluan kyllä vielä palata tähän poliisien määrään. Me esitimme vaihtoehtobudjetissa pientä lisäystä tänne poliisikoulutukseen, ja juuri sen takia tässä asiassa on nyt kiire tarttua siihen, koska muuten käy väistämättä niin, että mikään raha ei enää riitä kehyskauden loppupuolella, kun poliisien määrä vääjäämättömästi painuu 7 000:een. Haluan kyllä palata siihen, minkä edustaja Kivelä otti esiin, että tässä salissa, tai siinä toisessa salissa viime kaudella, itse asiassa käsiteltiin jopa välikysymys, välikysymys siitä, oliko silloinen hallitus onnistunut turvaamaan poliisien määrän ja resurssit. Silloinen perussuomalainen ykkösasiantuntija, edustaja Pirkko Mattila, hallintovaliokunnan puheenjohtaja silloinkin, perusteli välikysymystä sillä, että hallitus ei ole onnistunut vakiinnuttamaan poliisien määrää hallitusohjelman tasolle. (Puhemies koputtaa) Eli siis välikysymys jätettiin sen vuoksi, että 7 500:aa poliisia ei saatu pidettyä. Onko, Kivelä, nyt välikysymyksen paikka tästä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.13 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Mitä ensinnäkin tulee kysymykseen ulkomaalaistaustaisista poliiseista, niin pitää sanoa, että ainakin Mäntsälässä jo 1970-luvulla oli ulkomaalaistaustainen poliisi, kun toimin siellä nimismiehenä eli poliisipäällikkönä. En tosin törmännyt samaan etniseen ryhmään kuuluviin asiakkaisiin silloin.

Ministeri Orpoa on tässä edustaja Lindtmanin puolelta ja muidenkin puolelta kiitetty, ja minä haluan näihin kiitoksiin yhtyä kahdestakin asiasta.

Ensinnäkin oli erittäin hyvä, että ministeri Orpo otti selkeyttävän kannan näiden äärioikeistolaisten partiointiin, katupartiointiin. Se ei missään nimessä lisää turvallisuutta, aiheuttaa vain poliisille turhaa työtä.

Toiseksi pitää kiittää ministeri Orpoa siitä, että näissä ahtaissa valtiontalouden raameissa on kuitenkin viime kehysriihessä onnistuttu jonkun verran saamaan lisää voimavaroja

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

poliisille. (Eduskunnasta: Tosi vähän!) Enemmänkin olisi ollut tervetullutta, mutta päästiin edes tähän.

Lopuksi haluan kiinnittää huomiota siihen, että viimeisten vuosien aikana, kun on tehty uudistuksia, jotka liittyvät rikosten esitutkintaan tai kotietsintään tai vangitsemisiin, kuulusteluihin ja muihin, aina näissä uudistuksissa on vaikeutettu poliisin toimintaa rikollisuuden ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja konnien vastuuseen saattamiseksi. Toivon todellakin, että tämä hallitus ei tee yhtään ainutta uudistusta, jolla, sanotaan nyt sitten kauniisti, ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien nimissä vahvistettaisiin konnien asemaa ja entisestään vaikeutettaisiin poliisien tärkeää työtä.

15.15 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esityshän on jatke edellisen hallituskauden ja silloisen sisäministeri Räsäsen uudistukselle koskien yksityisen turvallisuusalan sääntelyä ja luvanvaraisuuskriteerejä, joka oli erinomainen uudistus.

Vartijaksi, järjestyksenvalvojaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymistä koskevia säännöksiä ehdotetaan tässä esityksessä muutettavaksi siten, että hyväksymisviranomaisena voisi hakijan kotikunnan poliisilaitoksen sijasta olla mikä tahansa poliisilaitos. Tämä esitys on minun mielestäni erittäin kaukana liikkuvan poliisin lakkauttamisesta, eikä tällä ole mitään tekemistä katupartioiden kanssa.

Esitys sinällään on erinomainen ja, niin kuin sanoin, hyvä jatke edellishallituskauden uudistushankkeelle.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kivelä. — (Kimmo Kivelä: Se on kyllä Lindtman ensin!) — Hän poisti näköjään nimensä sieltä. — Haluaako Lindtman nyt kuitenkin sanoa jotakin? (Naurua)

15.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun nuo kehut jäivät tuossa kesken, niin haluaisin saattaa ne loppuun.

Todella tässä poliisien koulutusasiassa kyllä kello käy. Tällä on nyt kiire, koska mikään raha ei riitä. Ja kun huomaan, että edustaja Kivelä otti puheenvuoron, niin kysynpä nytten, että jos olitte sitä mieltä, että hallitus, joka ei pysty turvaamaan 7 500:aa poliisia, olisi ansainnut kaatua, niin mikäs nyt on tilanne, kun tämä nykyinen hallitus on viemässä vääjäämättömästi poliisien määrän 7 000:een. Senhän takia täällä eduskunnan valtiovarainvaliokunta on vähän joutunut hallituksen esityksiä korjaamaan.

15.17 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että hallitusohjelman sisäiseen turvallisuuteen liittyvä osio on hyvä ja realistinen. Se on kirjoitettu hyvin maanläheisesti tilanteessa ennen kuin maahanmuuttovirta yltyi.

Nyt täytyy sanoa, että nyt kyllä edustaja Lindtman syyllistyy leukajuhlien pitoon, että kyllä me olemme siinä taloudellisessa tilanteessa, että valitettavasti ollaan jouduttu yhä edelleen näihin leikkauksiin myös poliisien määrässä. Mutta kuten ministeri totesi, kaikki poliisit ovat työllistetyt, ja toisaalta toisinpäin: tämä on vakava kysymys. Hallituksen ja opposition on otettava oikeasti tämä vakavasti, että saadaan poliisien koulutukseen jatkossakin väkeä. (Antti Rinne: Miten se välikysymys?) On mietittävä uudelleen, oliko tämä sitenkään järkevä asia, että poliisiopiskelijat ovat yleisen opintotuen piirissä, vai olisiko muuta ratkaisua.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Ja sitten kun sosialidemokraateilla nyt tuntuvat olevan jälleen leukajuhlien päivät täällä, niin kyllä juristikansanedustaja varmasti, puheenjohtaja Rinne, tietää, että välikysymys on opposition järein ase. (Naurua)

15.18 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että jos yhdessä asiassa aina tunnustan, että jään tappiolle edustaja Kivelän kanssa, niin se on kyllä näissä leukajuhlissa. (Naurua)

Kun vielä sitten muistelee, että Kivelä esitti perusteluja, että nyt kun on taloudellinen tilanne niin vaikea ja hallitus joutuu näitä leikkauksia tekemään ja sen takia ollaan nyt tässä tilanteessa, niin muistan kyllä siitä viime välikysymyskeskustelusta, että silloin todettiin, että tämä on viimeinen asia, että kaiken edellytys on se, että vaikka mitä leikkauksia tehdään, niin poliisien määrä turvataan. Nyt näyttää siltä, että nyt ollaan menossa paljon paljon sen alle, minkä vuoksi perussuomalaiset vielä viime kaudella olivat valmiita kaatamaan hallituksen.

Mutta ehkä tämä oli kuitenkin loppujen lopuksi hyvä keskustelu, koska tässä tuli yhteinen huoli esiin. Itse asiassa tämän huolen sosialidemokraatit esittivät jo kauan sitten viime syksynä, ja toivon, että hallitus nyt ottaa tästä asiasta onkeon, niin kuin se joistain oraista nyt otti jo tässä työllisyyspaketissa, vaikkakin ne jäivät vähän vaisuiksi.

15.19 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Varmaan tämä lakiasiakokonaisuus on tullut keskusteltua jo moneen kertaan, ainakin tämän yksityisen turva-alan osalta. Ja mitä tulee näihin leukajuhliin, joihinkin edustaja Kivelä tässä viittasi, niin tietenkin toivoisi aina hallituspuolueiden, nykyistenkin hallituspuolueiden, edustajilta, voisi sanoa, vähintäänkin vastaavanlaista avoimuutta ja rehellisyyttä kuin oppositiossa ollessaan — eivät nämä asiat muutu sillä, että tulee itse valituksi hallituspuolueen kansanedustajaksi valtiopäivillä. Samat ongelmat meillä jatkuvat vaalikaudesta riippumatta, toinen toisillemme näitä lakeja emme tee vaan tälle tasavallalle.

Oliko edustaja Hongisto vai... En muista nyt, taisi olla edustaja Kivelä, joka viittasi tähän hallitusohjelmakirjaukseen sisäisen turvallisuuden osalta. Samalla tavalla ja samassa hengessä, kuin kiitin ja kiitän edelleenkin ministeriä näistä hyvistä vastauksista, kyllä toivoisin, että hallitus vähän päivittäisi tätä vuosi sitten kuvaamaansa näkyä sisäisestä turvallisuudesta. Voisi olla paikka vähän syvemmältäkin käydä läpi sitä tämän tyyppisenä aikana, jolloin me nyt elämme, saatikka sitä tulevaisuutta kohti, johon me olemme kulkemassa, hallitusohjelmalla kun on tapana aina vanhentua, opposition mielestä ehkä vielä nopeammin kuin hallituksen mielestä. Mutta uskon, että jaamme tämän saman tuskan keskenämme.

15.21 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan ensinnäkin kiittää tästä erinomaisesta keskustelusta.

Sitten tähän edustaja Karin tärkeään kysymykseen totean, että hallitus tuo eduskunnan käsittelyyn sisäisen turvallisuuden selonteon, toivottavasti lähiviikkojen aikana. Se on selonteko, joka tehdään ensimmäisen kerran, ja sitä tehdään jossain määrin käsi kädessä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ja puolustuspoliittisen selonteon kanssa, jotta pystytään todella luomaan kokonaisturvallisuuteen liittyvää tilannekuvaa. Siellä tullaan käymään läpi meidän sisäisen turvallisuuden tilanne, siihen liittyvät uhat ja haasteet, ja sitten maalaamaan myöskin sitä toivonpolkua siitä, miten näitä asioita pystytään hoitamaan, ja

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

mahdollisesti miettimään sitä, millaisia resursseja tähän tarvitaan. Tämä sisäisen turvallisuuden selonteko tulee antamaan erinomaisen tilaisuuden eduskunnalle käydä keskustelua meidän sisäisen turvallisuuden tilasta ja sen tarpeista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 43/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Ministeri Orpo esittelee, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.22 Sisäministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esi-tyksessä ehdotetaan tiukennettavaksi ulkomaalaislain perheen yhdistämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä. Tämä lakihanke perustuu hallitusohjelmaan, sen lisäksi se ajankohtaistui vielä vaikeasta maahanmuuttotilanteesta, joka koskee sekä Suomea että myöskin meille tärkeää viiteryhmää eli muita Euroopan unionin maita. Tämä asia on linjattu hallituksen turvapaikkapoliittisessa ohjelmassa, ja nyt olemme tämän perheen yhdistämisen kriteerien tarkennuksen ensimmäisen lakiesityksen äärellä.

Lakia muutettaisiin siten, että kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien perheenjäseniltä edellytettäisiin tietyin poikkeuksin turvattua toimeentuloa perheenmuodostamisajankohdasta riippumatta, jotta perheen yhdistämishakemus voitaisiin hyväksyä. Muutos koskisi kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien niin sanottuja vanhoja perheitä eli tilanteita, joissa perhe on muodostettu ennen perheenkokoajan Suomeen tuloa, koska niin sanotuilla uusilla perheillä eli tilanteissa, joissa perhe on muodostettu perheenkokoajan Suomeen tulon jälkeen, esimerkiksi solmimalla avioliitto, on toimeentuloedellytys voimassa olevan lain mukainen.

Tämä käytännössä tehdään EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaisesti. Direktiivi on tehty vuonna 2003 ja otettu kansallisesti käyttöön 2006. Silloisessa maailmassa perheen yhdistämisdirektiivin mahdollistamia kriteerejä ei otettu läheskään täysimääräisesti käyttöön, ja nyt tässä tilanteessa, missä me olemme, me olemme katsoneet, että kun meillä olisi kuitenkin pikainen tarve tehdä korjauksia ja tiukennuksia kansainvälisen ja meidän verkkoimaidemme esimerkinkin mukaisesti, niin me olemme valinneet etenemistieksi tämän toimeentuloedellytyksen, ja koska vielä tässä tilanteessa, kun meille on tullut viimeisen vuoden aikana noin 34 000 turvapaikanhakijaa, nyt nopeutuvaan tahtiin tehdään turvapaikkapäätöksiä, tämä asia on hyvin ajankohtainen.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että tänä vuonna tullaan tekemään ja jättämään noin 17 000:ta perheenjäsentä koskevat perheen yhdistämishakemukset ja ensi vuonna näillä

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

määrillä, joissa olemme nyt, jopa 28 000 perheen yhdistämishakemusta. Siksi on välttämättöntä tehdä nyt tämä muutos. Haluan vielä korostaa sitä, että me olemme tässä myöskin pohjoismaisen vertailun mukaisesti samalla tasolla, mitä pidän itse hyvin tärkeänä. Meidän on tarkoitus saada tämä muutos voimaan mahdollisimman nopeasti äsken mainituista syistä.

Perheen yhdistämisdirektiivissä on suuri määrä muita kriteereitä, kuten muun muassa kotouttamisedellytys, asuntoedellytys, asumisvaatimus, vähimmäisikää koskeva vaatimus ja sairausvakuutusvaatimus. Näiden osalta tämä aikataulu ei olisi ollut mitenkään mahdollinen. Nämä ovat edelleen selvitettävänä ministeriössä, ja selvitysten jälkeen me arvioimme yhdessä hallituspuolueiden kanssa niiden eteenpäinvientiä ja sitä kokonaisuutta, mikä tästä muodostuisi.

Edelleen tämän saman selvityksen yhteydessä tullaan käymään perusteellisesti läpi nyt tästä esityksestä ulkopuolelle jätetyt Suomen ja Pohjoismaiden kansalaiset perheen yhdistämistilanteissa, siis toimeentulotukiedellytyksen ulkopuolelle jätetyt. Myöskin sen yhdenvertaisuus selvitetään tämän jatkoselvitystyön yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä lakiesitystä välttämättömänä tässä tilanteessa, jossa me olemme. Niiden henkilöiden osalta, jotka tulevat kiintiöpakolaisina Suomeen tai jotka saavat pakolaisstatuksen, toimeentulotukiedellytys tulee voimaan vasta kolme kuukautta sen päätöksen tietoon saattamisen jälkeen, eli heillä on ilman toimeentulovaatimusta mahdollisuus perheen yhdistämistä hakea. Tämä on tärkeä lisäys.

Arvoisa puhemies! Pyrin olemaan tässä keskustelussa paikalla ja vastaamaan mahdollisiin kysymyksiin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa jonkin aikaa debattia. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

15.28 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeriltä kysyisin tämän lakiesityksen myötä jatkotyöskentelystä myöskin lainsäädännön puitteissa. Olisiko kuitenkin käynnistettävä vielä tällaisista poikkeushallinnollista lainsäädäntötyötä, jossa määriteltäisiin rajanvetoa maahanmuuton erilaisiin syihin? On turvapaikanhakijoita, on erilaisia perhesyitä, opiskelemaan tulleita ja työperäistä maahanmuuttoa. Kuitenkin näkisin niin, että päälinjana ei voi olla ihan kaikenlaisen maahanmuuton torjuminen ja siihen tämän ehdon liittäminen.

15.29 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on varmaan montakin eri kysymystä, mutta jos miettii tätä tulorajakysymystä, siitä on kuitenkin kirjoitettu tähän hallituksen esitykseenkin, jossa ei lue niitä tarkkoja määriä, että tässä on mahdollisuus joustoihin tai erityisen painavista syistä voidaan tulorajoja käsitellä eri tavoin. Miten ministeri kuvailisi tätä, mitkä ovat sitten näitä erityisen painavia syitä, milloin näitä tulorajoja, jotka nyt ovat olleet käytössä, ei enää noudatettaisi?

Sitten se toinen kysymys näihin tulorajoihin liittyen liittyy kyllä minun mielestäni tähän alaikäisten kysymykseen: jos meillä on vaikeuksia saada edes meidän omia lapsiamme täällä kesätöihin — saatikka sitten, että saataisiin tällaisia alaikäisiä vakituisesti töihin — miten sitä voidaan edellyttää sitten ulkomailta tulevilta nuorilta, joilla kielitaito ja muut taidot eivät ole välttämättä sillä tasolla kuin tulisi olla?

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

15.30 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tahdon ensinnäkin kiittää vielä edellisistä vastauksista ministeri Orpoa poliisiasioissa. Ja ihmettelen hieman sitä, että aina niin maltillinen ja fiksu ministeri esittää tällaista esitystä. Herääkin kysymys: oletteko joutunut perussuomalaisten panttivangiksi tässä asiassa?

Tässä salissa etenkin perussuomalaisten suusta on kuultu monen monta kertaa, että miksi turvapaikanhakijoina Suomeen saapuu niin paljon miehiä ja miksi emme auta enemmän naisia ja lapsia. Onko näillä edustajilla käynyt mielessä, että hallituksen esitys vaikeuttaa entisestään kansainvälistä suojelua tarvitsevia naisia ja lapsia ja pahimmissa tapauksissa tämä esitys lisää vielä kaiken kukkuraksi ihmissalakuljetusta?

15.31 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä perheenyhdistämistähän on vuosien saatossa Suomessakin tiukennettu. Kun hallitus omassa esityksessään nyt seuraa aika lailla sitten niin muiden Euroopan maiden kuin myös muiden Pohjoismaiden linjaa, niin tähän kertoo aika lailla siitä, että kun Euroopassa yhteisesti ei kyetä tätä tilannetta hallitsemaan, niin se johtaa silloin siihen, että jokainen maa sitten vuorolleen tulee omia ehtojaan kiristämään.

Mutta olisinkin ehkä kysynyt ministeriltä nimenomaisesti tätä asiaa, minkä edustaja Paatero nosti jo esille. Se liittyy näihin alaikäisiin lapsiin. Kun meillä tällä hetkellä on paljon yksin tulleita alaikäisiä, jotka ovat saaneet jo oleskeluluvan Suomesta, ja nämä tiukennukset tulisivat myös heitä koskettamaan, onko tämä ihan loppuun asti mietitty? Emmekö me juuri haluaisi niiden kaikista heikoimmassa asemassa olevien arkea täällä Suomessa helpottaa? Tästä näkökulmasta olisi varmaan syytä pohtia tätä alaikäisiin kohdistuvaa rajoitusta uudelleen.

15.32 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä pakolaiskriisi on koetellut Eurooppaa kohta jo lähes vuoden. Suurin ongelma on se, että Euroopan maat eivät ole saaneet yhteisiä ratkaisuja. Se on selvä.

On kuitenkin syytä huomata, että Euroopassa on menossa kehitys, jossa kaikki maat tiukentavat perheenyhdistämiskäytäntöjä. Voi esittää kysymyksen: voiko Suomi jäädä tästä ulos? Ja vastaus on, että ei. Kyllä Suomenkin pitää tarkastella ja tiukentaa perheenyhdistämiskäytäntöjä. (Eduskunnasta: Oho!)

Mutta sitten on myös syytä katsoa tämän lakiesityksen yksityiskohtia, ja eräs niistä on se, jonka edustaja Paatero ja edustaja Räsänen ottivat esiin. Onko järkevää, että laajennetaan myös alaikäisiin tämä toimeentulovelvoite, koska tässä lakiesityksessä todetaan, että jos näin tehdään, se saattaa lisätä viranomaisten työtä ja siihen tarvitaan myös lisää rahaa, että sitten voidaan huolehtia ilman perhettä jäävistä lapsista?

Toivoisin, arvoisa puhemies, että ministeri ottaisi tähän kantaa ja valiokunta voisi tätä kohtaa vielä katsoa.

15.33 Thomas Blomqvist r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det är uppenbart att huvudsyftet med den här lagändringen är att regeringen vill att Finland inte längre ska framstå som ett attraktivt land för asylsökanden och flyktingar, och att man här nog helt har glömt de humanitära aspekterna.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin ministeriltä tätä tuloajaa. Jos perheeltä, jossa on kaksi aikuista ja kaksi lasta, vaaditaan turvapaikan saamiseksi noin 2 600 euron nettotulot kuukaudessa, minusta se nyt kuulostaa aivan kohtuuttomalta.

Sitten toisena asiana: Miten tämä kotouttaminen tällä helpottuu, kun tänne tulleet ja turvapaikan saaneet miehet eivät saa perhettään tänne? Miten se vaikuttaa tähän kotouttamiseen?

15.34 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto, sisäministeri ei ole perussuomalaisten panttivanki, mutta sisäministeri toteuttaa hallitusohjelman. Suomen vastuulla on nimenomaan hallitusohjelman mukaisesti vähentää turvapaikanhakijoiden vetovoimatekijöitä, pitää huolta rajaturvallisuudesta ja laittaa käytäntöön hallituksen turvapaikkapoliittisen ohjelman erinomaiset linjaukset, joihin tämä perheenyhdistämisen tiukentaminen myös liittyy. Ja niin kuin edustaja Lindtman nosti esille, eivät välttämättä kaikki oppositiossakaan näe tätä lähtökohtaa huonona.

Mutta jatkoneuvotteluissa, kun tämä työryhmä asetetaan, täytyy kyllä lakiin saada mahdollisimman usea niistä velvoitteista, jotka tämä EU-direktiivi sallii, ja käyttää sitä liikkumavaraa, mikä meillä on. Ja kansalaisten on syytä tietää — ja myös vasemmisto-opposition — että monissa EU-maissa, esimerkiksi Norjassa, Tanskassa ja Ruotsissa, on otettu jo paljon tiukempia käytäntöjä kuin mitä nämä Suomen esitykset tällä hetkellä ovat. Eli kysynkin ministeri Orpolta: ollaanko näiden muiden maiden esimerkkiä tarkasteltu siltä osin, että Suomessa voitaisiin ottaa käyttöön samoja keinoja (Puhemies koputtaa) kuin esimerkiksi Ruotsissa tai Tanskassa?

15.35 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näitä kiristyksiä on vastustettu sillä perusteella, että ne ovat omiaan vaikeuttamaan tänne saapuneiden ihmisten kotoutumista, (Ozan Yanar: Se on totta!) ja se on aivan totta, että perheenyhdistämisen vaikeuttaminen ei ainakaan helpota kotoutumista.

Toisaalta on aivan selvää, että jos Suomessa ei tehtäisi samanlaisia perheenyhdistämisen tiukennuksia kuin mitä on tehty suunnilleen kaikissa muissa maissa, niin Suomi näyttäytyisi erinomaisen vetovoimaisena maana turvapaikanhakijoille. Haluammeko todellakin uusinnan viime vuodelta, jolloin tuhannet irakilaiset turvapaikanhakijat halki koko Euroopan saapuivat tänne pohjan perukoille sen vuoksi, että heillä oli se käsitys, että täällä saa helpommin oleskeluluvan ja että tänne saa helpommin perheensä yhdistettyä?

Lopuksi haluan sanoa, että oli hyvä, että suomalaisten perheenyhdistämiset jätettiin tämän lain ulkopuolelle, ainakin tässä vaiheessa.

15.36 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri perusteli tätä esitystä sillä, että tämä on direktiivin mukainen. Tämän direktiivin tavoite on perheenyhdistämisen edistäminen. Sitä tämä hallituksen esitys ei kyllä tee. Se vaikeuttaa ja tiukentaa ehtoja, vaikeuttaa perheenyhdistämistä monella tavoin. Tässä direktiivissä sanotaan myös, että jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa käyttää tätä liikkumavaraa tavalla, joka olisi vastoin direktiivin tavoitteita. Kohdassa on lueteltu kaikki ne asiat, joissa meillä on omaa kansallista liikkumavaraa. Miten te voitte perustella, että tämä on direktiivin hengen mukainen tai tämän direktiivin pyrkimyksen mukainen, kun se mustaa valkoisella ei sitä ole? Miten, ministeri Orpo, perhe, joka on maassa, joka käy sotaa tai jossa on romahtanut valtio, kolmen kuukauden määräajan sisällä pääsee Suomen edustustoon, joka yleensä si-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

jaitsee toisessa maassa, pitkän ja vaarallisen matkan päässä, vaatii asiakirjoja, passia, joita ihmisillä, jotka ovat sodan runtelemissa, romahtaneissa valtioissa, harvoin on? Heillä on kolme kuukautta aikaa hankkia nämä paperit ja päästä tähän maahan. Miten tämä, ministeri Orpo, edistää perheen yhdistämistä?

15.38 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko sanoa ministerille heti kättelyssä, että tämä on surkea ja epäinhimillinen esitys ja ihmisiltä evättään oikeus perheeseen. Tästä on kyse, ei mistään muusta ole kyse. Minä haluaisin nähdä sen kansanedustajan, jonka mielestä on ihan ok, että hän matkustaa ja hän muuttaa toiselle puolelle maailmaa eikä hänelle anneta oikeutta omaan perheeseen, ja jonka perhe pakotettaisiin jäämään sodan keskelle ja joka olisi todella tyytyväinen asian kanssa. Ja minä haluaisin nähdä myös sen kansanedustajan, joka muuttaisi toiselle puolelle maailmaa ja alkaisi tienaamaan saman tien enemmän kuin suurin osa valtaväestöstä, ja tähän otetaan myös alaikäiset lapset mukaan. Millaista politiikkaa tämä nyt on? On uskomatonta nähdä, kuinka julmaksi sivistysvaltio voi muuttua, ja te olette vielä selvittämässä myöskin suomalaisten perheen yhdistämistä. Aivan käsittämätöntä.

15.39 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälistä suojelua saavien perheiden yhdistämisiä tehdään vuositasolla noin 600, eli määrä on ollut viime vuosina suhteellisen matala. Määrät kasvanevat viime vuoden turvapaikanhakijamäärän vuoksi, mutta edelleen maahanmuuton koko kuvassa tämä asia ei ole kovin ratkaiseva. Kristillisdemokraatit pitävät tärkeänä, että jokaisella lapsella tulee olla oikeus äitiin ja isään, mutta tämän lakimuutoksen myötä tämä mahdollisuus käytännössä vietäisiin hyvin suurelta osalta. Tältä osin tätä esitystä olisi kannattanut harkita vähän tarkemmin vielä.

15.39 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että Suomikin tekee EU-direktiivien sallimat tiukennukset perheen yhdistämiskäytäntöihin, ensin tämän toimeentuloedellytyksen, josta nyt keskustelemme, ja sitten muut selvitetyksessä olevat kiristykset. Kysymys on tietysti paitsi kohtuullisuudesta myös oikeudenmukaisuudesta suomalaista veronmaksajaa kohtaan mutta tietysti vetotekijöiden poistosta, kuten olemme puhuneet. Meillä ei ole varaa erottua EU-tasolla muista jäsenmaista ja jotenkin hyväuskoisesti kantaa suurempaa taakkaa kuin muut, vaan noudatamme samoja sääntöjä kuin kaikki muutkin. Kysyisin ministeriltä: millä aikataululla nämä seuraavat esitykset ovat odotettavissa, ja koska pääsemme niitä käsittelemään? (Silvia Modig: Just niin!)

Vihreille totean, että tämä siis lisää ihmissalakuljetusta, edustaja Aalto kai tämän totesi. Voitteko selittää, miten tarkalleen? (Ozan Yanar: Me voimme ilomielin selittää!)

15.40 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ollaan kylä ihmisyyden ytimessä. Kysymys on nyt oikeudesta perheeseen, joka on perustavanlaatuisen ihmisoikeus. Vuosina 2010—2012 on jo tehty tiukennuksia perheen yhdistämistä koskevaan lainsäädäntöön eikä vaikutuksia ole vielä kyetty arvioimaan. Nyt pitäisi ottaa malttia, aikalisä ja tarkastella sitä, miten nämä jo tehdyt kiristykset ovat vaikuttaneet perheen yhdistämiseen. Ministeri Orpo ja arvoisa perussuomalainen eduskuntaryhmä ja kaikki täällä hallituksen esitystä tukevat, tässä nämä esitetyt tulorajat ja toimeentuloraja johtavat käytännössä siihen, että raha ratkaisee sen, kenellä on oikeus perheeseen, ja se on aivan

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kestämätön periaate silloin, kun kysymys on perheestä. Tämä on aivan perusarvokysymys, ja sen takia tätä esitystä ei voi tukea. Se on vastoin sosialidemokraattisia arvoja.

15.41 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voisi sanoa, että me olemme kaikki olosuhteiden vankeja siinä mielessä, että emme me elä umpiossa, kuten täällä on edustaja Zyskowicz muun muassa todennut. Meidän on pakko seurata sitä samaa linjaa kuin mitä muut Euroopan maat tekevät. Minusta oli hyvä kuulla, että muun muassa edustaja Lindtman sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajana kannatti tätä hallituksen esitystä ja piti tätä hyvänä ja oikeasuhtaisena. Mutta tietenkin pitää samaan hengenvetoon todeta, että kun tässä todetaan hallituksen esityksessä, että tavoitteena on edistää kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden itsensä ja sitä kautta myös perheenjäsenten kotoutumista ja niin edelleen, niin on kyllä tunnustettava, että se, että perhettä ei voida yhdistää, kyllä mielestäni vaikeuttaa sitä kotouttamista. Mutta tästä huolimatta me olemme silti tämän olosuhteen vankina, ja kun katsoo näitä määriä, mitä meillä on täällä odotettavissa näitä perheenyhdistämishakemuksia ja -päätöksiä, niin minusta tämä hallituksen esitys on varsin perusteltu näissä olosuhteissa.

15.42 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Ministeri Orpo käytti adjektiivia "tarpeellinen", ei "hyvä" tai "perusteltu" vaan "tarpeellinen". Kysymys on sitten, onko se tarpeellinen tämän maahanmuuttokysymyksen kannalta vai kenties vain hallituksen koossa pysymisen kannalta.

Hallitus on ollut huolissaan tästä maahanmuuttokysymyksestä. Viime vuonna huoli oli se, että tulee miehiä. Nyt olisi tarjolla reitti naisille, lapsille, se halutaan estää. Puhuttiin, että maahanmuutto on hallitsematon. Nyt olisi tarjolla hallittavissa oleva reitti ja menetelmä. Se halutaan estää. (Vasemmalta: Niinpä!) Puhuttiin, että salakuljettajat tekevät bisnestä. Nyt tämä bisneskanava olisi mahdollista ohittaa, mutta se halutaan estää. Puhuttiin siitä, että nämä saattavat radikalisoitua. No, me tiedämme, että ne, jotka ovat suurimman uhan alla, ovat nimenomaan tänne alaikäisinä ilman vanhempia tulevat. He tarvitsevat perheensä. Nyt tämä halutaan estää. Vastaavatko ministerin mielestä nämä toimenpiteet näihin huoliin?

15.44 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys humanitaarista suojelua saavien perheenyhdistämisen tiukentamiseksi on erittäin ongelmallinen. Perheenyhdistämiset ovat tarjonneet laillisen maahantuloväylän erityisesti naisille ja lapsille, joille matka Eurooppaan on erityisen vaikea. Kuten täällä on todettu, on ristiriitaista, että ensin kysellään, miksi maahan tulee enimmäkseen miehiä, mutta nyt käytännössä suljetaan turvallinen ja laillinen maahantuloväylä naisten ja lasten edestä. Ja, edustaja Terho, tässä samalla avataan lisää markkinoita ihmissalakuljettajille, kun lailliset maahantulon väylät tukitaan, ja siten myös naiset ja lapset pakotetaan sinne ihmissalakuljettajien asiakkaiksi.

Perheenyhdistämisen mahdollisuus ei muodosta vetovoimatekijää niille, jotka eivät suojelua tarvitse ja saa, sillä vain myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet eli suojelua tarvitsevat voivat saada perheensä tänne sitä kautta, sen jälkeen, kun oleskelulupa on annettu. Oikeus perhe-elämään on ihmisoikeus ja kotoutumista edistävä tekijä, ja toivoisin hallituksen muistavan tämän.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

15.45 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa ei varmasti tarvitse korostaa sitä, mikä on perheen merkitys — jokainen meistä varmasti sen tietää ja tuntee sydämessään ja mielessään.

Tässä hallituksen esityksessä on valitettavan monta ikävää asiaa, joita on hirveän vaikea hyväksyä. Tässä ne ovat jo tulleet mainittua, mutta tämä kolmen kuukauden määräaikahan on täysin käsittämätöntä, ministeri Orpo. Te tiedätte varsin hyvin itsekin, että konfliktialueilla, sota-alueilla, papereiden ja asiakirjojen saaminen kolmen kuukauden sisään on lähes tulkoon mahdotonta. Ja sitten täytyy muistaa Suomen suurlähetystöjen tilanne, ne voivat tällä hetkellä itse huonosti: ei ole tarpeeksi paljon työntekijöitä. Esimerkiksi Ankarassa seuraava vapaa aika on neljän kuukauden päästä. (Silvia Modig: Just näin!)

Toisaalta tämä toimeentuloraja on esitetty myös tässä aivan yhtä lailla: niitä pitäisi enemmänkin kohtuullistaa, koska ne ovat valmiiksi olleet jo hyvin tiukkoja Suomessa.

Tämän lasten erityisaseman pitäisi olla meille päivänselvä asia. Se tarvitsee yksilöllistä harkintaa, ja lapsen etu on ennen kaikkea kaikista tärkeintä tässäkin.

15.46 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin kun kuuntelee täällä hallituspuolueiden edustajien ja osin myös sosialidemokraattien puheenvuoroja, tuntuu, että tässä unohtuu se, että tässä on kyse oikeista lapsista, oikeista äideistä, oikeista isistä. Just pari viikkoa sitten Suomen pääministeri oli mukana muokkaamassa Turkin kanssa sopimusta, joka on aika laajasti tuomittu kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien vastaiseksi. Silloin meille sanottiin, että tämä on pakko tehdä, koska ykkösprioriteetti on torjua ihmissalakuljetusta. Me tiedämme, että tilanteessa, jossa konflikti jatkuu, ihmissalakuljetusta torjutaan parhaiten niin, että luodaan laillisia reittejä turvaan — jotta ihmiset pääsevät turvaan. Tämä perheenyhdistäminen on sellainen reitti. Se on reitti kaikista haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille päästä turvaan, saada perheensä turvaan. On aivan käsittämätöntä, että tässä nyt hallitus pelaa salakuljettajien pussiin, siinä vaiheessa, kun me kaikki tiedämme, että jokainen isä, jokainen äiti tekee kaikkensa päästäkseen lastensa luokse. Tässä tuetaan salakuljettajien bisnestä, (Puhemies koputtaa) ja sitä on vaikea ymmärtää.

15.47 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä pakolaiskriisi on todella koetellut Eurooppaa ja Suomea, ja on ollut hyvä, että Suomi on pystynyt ripeästi reagoimaan erilaisiin ilmenneisiin ongelmiin ja tilanteisiin ja olemme voineet myöskin toimia eräällä tavalla mallimaana näissä järjestelykeskusasioissa.

On väistämätöntä, että eurooppalaisittain käytäntöjä yhtenäistetään tilanteen hallitsemiseksi. Ja kuten on todettu tässä esityksessä, Suomen menettelytavat tulevat tässä sitten Pohjoismaita vastaavalle tasolle, jolloin tämä eriarvoisuus tältäkin osin poistuu. On ymmärrettävää, että kun kyse on laajasta ihmisiä koskevasta kriisistä ja hädässä maastaan pakenevista perheistä, on tärkeää, että inhimillisuus ja ihmisoikeudet on huomioitu, kun laista säädetään.

Tasapainoilu tilanteen osalta on haastavaa, mutta tilanteen hallinta on tässä tilanteessa nyt tärkeää ja myös se viesti, jonka Suomi osana Eurooppaa antaa. Tästä syystä pidän itse perusteltuna, (Puhemies koputtaa) että tämä hallituksen esitys etenee.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa viisi vastauspuheenvuoroa, minkä jälkeen ministeri vastaa, ja sen jälkeen jatketaan vielä debattia. Ja nämä viisi henkilöä ovat edustaja Terho, edustaja Aalto, edustaja Kontula, edustaja Räsänen Päivi ja edustaja Karimäki.

15.48 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastatakseni näihin erilaisiin puheenvuoroihin, mitä tässä matkan varrella on jo tullut — sosialidemokraattien suhteen en osaa nyt vastata, koska eväät tuntuvat olevan sekaisin ja viesti on toistaiseksi aivan ristiriitainen. Ehkä se vielä selvinnee. (Ozan Yanar: Näin on, näin on!)

Kritiikki tähän kotoutukseen voidaan kyllä nähdä toisinkin. Tämähän ei ole ensinnäkään kotoutustoimenpide, eikä sitä ole sellaisena missään kohtaa markkinoitu. Mutta meidän täytyy huomioida, että nimenomaan työssäkäynti on kaikkein tärkein kotoutumisen kriteeri, ja kyllähän tämä nimenomaan houkuttaa ja kannustaa työssäkäyntiin ja siihen hakeutumiseen. (Ozan Yanar: Puolet suomalaisista tienaa alle tuon!) Eli siinä mielessä tämä ei ole mitenkään kotoutumisen vastainen.

Siihen, että tämä olisi reitti naisille: kyllä käsittääkseni tämä rajoitus on täysin sukupuolineutraali (Vasemmalta: Ei ole!) eikä mitenkään koske naisia tai miehiä erityisesti.

Ja sitten tämä perheenyhdistämisen yhteys muka salakuljettamiseen: onko siis jotain näyttöä, jonka voitte osoittaa siitä, että Suomea tiukemmin perheenyhdistämiseen suhtautuviin maihin on salakuljetettu perheitä sen johdosta?

15.49 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Terhon muutamiiin kysymyksiin vastauksena voi sanoa, että kyseessä on ehkä enemmänkin kotouttamisen estämistoimi. Kuten täällä on monessa puheenvuorossa esitetty, tämä toimeentulotason kriteeri, 2 600 suurin piirtein — kuinka moni suomalainen työssä käyvä ansaitsee tämän verran, ja kuinka moni suomalainen lapsi ansaitsee tämän verran? Ja jos tämän esityksen tarkoitus on saada Suomi näyttämään mahdollisimman vastenmielisenä maana turvapaikanhakijoiden ja koko kansainvälisen yhteisön silmissä, siinä on, edustaja Terho, onnistuttu.

Jos tämän esityksen tarkoituksena on vähentää maahanmuuton kustannuksia, kuinka paljon maahanmuuton kustannuksia vähentää se, että kotouttaminen tehdään mahdollisimman vaikeaksi? (Ben Zyskiewicz: Jos se estää tuhansittain tulemistä!) — Edustaja Zyskiewicz, kuinka paljon esitys vaikeuttaa muun muassa sitä, jos ihmiset yhä enemmän hakevat omatoimisesti turvapaikkaa, (Puhemies: Aika!) kuinka paljon se vähentää kustannuksia?

15.51 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässähän ei suinkaan ole kysymys yhdenmukaistamisesta, vaan edelleen eurooppalaiset perheenyhdistämiskäytännöt eroavat toisistaan merkittävästi. Myös sekä Suomen vanha että nyt tässä esitetty malli eroavat kaikista muista Euroopassa käytössä olevista malleista.

Jos minä luin tuota esitystä oikein, niin hallitus on tehnyt tilannearvion, että meillä ei olisi varaa taata kaikille oikeutta perheeseen, ja kun sitten karsintaa lähdetään tekemään, keneltä se oikeus pudotetaan pois, se tehdään tuloperustaisesti: pudotetaan se pois niiltä köyhimmiltä.

Euroopassa muissa maissa on rajoitettu perheenyhdistämistä, mutta hyvin erilaisin keinoin. On erilaisia tulon varmistamisen määritelmiä, sitten on olemassa erilaisia määräaiko-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ja, on olemassa erilaisia muita ehtoja. Millä perusteella päädyttiin juuri tähän, että ensisijaisesti karsitaan pienituloisimmat pois niistä, jotka saavat elää rakkaittensa kanssa?

15.52 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin tärkeää, että Euroopan yhtenäisen turvapaikkapolitiikan näkökulmasta jäsenvaltioilla olisi mahdollisimman yhtenäiset perheen yhdistämiskäytännöt. Mutta samalla täytyy toki muistaa se, että perheen yhdistämisdirektiivin tärkein tavoite on nimenomaan se, että kyettäisiin turvaamaan oikeus perheen yhdistämiseen.

Itselläni nousee tästä yksi erityinen huoli esiin, nimittäin tämä mahdollisuus asettaa toimeentuloedellytys kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämiselle ei rajoitu ainoastaan EU-direktiiviin vaan myös Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Sisäministeriöhan teki 2012 selvityksen, jossa todettiin, että toimeentuloedellytystä ei voida asettaa niille perheenjäsenille, joita uhkasi tämän Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen kohtelu alkuperämaassa (Puhemies koputtaa) esimerkiksi toissijaista suojelua saavien osalta, ja nyt tälle ryhmälle (Puhemies: Aika!) ei ole tulossa edes sitä kolmen kuukauden suojaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Karimäki ja edustaja Lindtman, sen jälkeen ministeri.

15.53 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on epähuumani, sillä käytännössä se estää turvapaikanhakijoita saamasta omaa perhettään, rakkaitaan ja läheisiään Suomeen.

Edustaja Terho edellä sanoi, että tämä kannustaisi työhön ja auttaa kotoutumaan, mutta voin kertoa hänelle, että monilla palvelualoilla ahkeroiva turvapaikanhakija ei voi saada puolisoaan ja kahta lastaan Suomeen näiden tulorajojen vuoksi. Ihmettelitte myös sitä, että täällä salissa on sanottu tämän lisäävän vaarallisten reittien käyttöä (Sampo Terho: Ihmissalakuljetusta!) ja salakuljettajien bisnestä. Onhan se päivänselvää, että jos ei ole mahdollista perheen yhdistämisen kautta saada lapsia ja naisia Suomeen, niin he lähtevät näille vaarallisille reiteille, he lähtevät Välimeren aaltojen yli, ja tänä vuonna on yli 3 000 ihmistä menehtynyt matkalla Eurooppaan. Tämä on minusta häpeällistä, (Puhemies koputtaa) että hallitus tuo näin epähuumanin esityksen.

15.54 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit jo aikaisemmin esittivät, että tässä pitäisi päästä ainakin aluksi ensin pohjoismaisiin yhteisiin käytäntöihin — ja kysyn, onko tämä nyt edennyt — sen sijaan, että kukin maa tekee erikseen, vähän niin kuin tässä lakiesityksessä perusteellaankin. Sitten sanon vielä, että nimenomaan alaikäisten osalta se linja on se, että kyllä, kaikkien maiden pitää tarkastella, mutta tässä esityksessä on kiistatta ongelmallisia kohtia, joita olemme tuoneet esiin, erityisesti nämä alaikäiset, joissa on riskinä ihmissalakuljetuksen lisääminen.

Mutta sitten mielestäni päivän uutinen oli se, että, ministeri, sanoitte, että harkitsette edelleen näiden tulorajojen asettamista myös suomalaisille ja pohjoismaalaisille. Tämä on myös kysymys, ovatko ylipäätensä nämä tulorajat kohdillaan, kun nämä samat tulorajat kohdistuvat kaikkiin. Ovatko nämä kohdillaan? 2 600 on aika iso. Tämähän on Maahanmuuttoviraston päätös. Voitteko vaikuttaa siihen, mikä on Maahanmuuttoviraston asettama tuloraja? (Puhemies koputtaa) Sitähän ei täällä ole päätetty.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Orpo, enintään 5 minuuttia.

15.55 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Jos aloitetaan ihan tästä viimeisimmästä purkamaan, niin me olemme katsoneet juuri niin, että nyt Suomi on pohjoismaisella tasolla. Tuossa vielä varmistelin sitä, että Ruotsissa on tehty tämäntyyppiset uudistukset. Olen tottunut pitämään näissä humanitäärisissä asioissa Ruotsia kohtuullisen hyvänä verrokkimaana.

Mitä tulee näihin alaikäisiin, mitkä nousivat useissa puheenvuoroissa, niin haluan korostaa ensinnäkin yksilöllistä käsittelyä. Alaikäisten kohdalla yksilöllinen käsittely ja harkinta ovat aivan välttämättömiä, mutta meidän asiantuntijoidemme — siis asiantuntijat jakautuvat näissä kysymyksissä — mukaan on niin, että jos alaikäisille ei aseteta tuloarajavaatimusta, se voisi aiheuttaa niin sanottua ankkurilapsi-ilmiötä, jolloin nimenomaan lapset lähetettäisiin ensin. Tämä on tyypillinen kysymys. Näen, että tämäkin jakaa salia, mutta tämä on tyypillinen kysymys, joka liittyy näihin maahanmuuttokysymyksiin. Me emme ole mukavien asioiden kanssa tekemisissä, ja me emme voi tehdä pelkästään mukavia päätöksiä, koska tämä asiakokonaisuus on valtavan kompleksinen ja vaikea kokonaisuus, johon meidän on pakko löytää myöskin ratkaisuja. Osa niistä on pragmaattisia. Ja kyllä, ei tunnu hyvältä tehdä kaikkia niitä päätöksiä, mutta monella tapaa välttämättömin lainsäädäntö, joka meillä tällä hetkellä on, on luotu erilaiseen tilanteeseen. Viime vuonna Eurooppaan tuli 1,3 miljoonaa turvapaikanhakijaa, 34 000 Suomeen. Te näette, mikä tilanne on tällä hetkellä eteläisessä Euroopassa Kosovon ja Kreikan rajalla. Se on järkyttävä. EU—Turkki-sopimus hakee muotoaan, miten se saadaan toimimaan. Libyasta Italiaan salakuljettajien kumiveneet tuovat henkensä kaupalla ihmisiä.

Tämä kokonaisuus pitää saada hallintaan, mutta niin kauan kuin meillä ei ole uskoa eikä varmuutta siitä, että Euroopan unioni yhdessä kykenee hallitsemaan tilanteen, estämään viimesyksyisen, niin kauan me olemme siinä tilanteessa, että meidän pitää yhdenmukaistaa eurooppalaisia kriteerejä, ja kun meillä ei ole vielä yhdenmukaista eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, jota komissio on nyt lähtenyt rakentamaan, niin kauan meidän pitää reagoida siihen, mitä muut jäsenmaat tekevät, koska meillä ei ole yhdenmukaista turvapaikkajärjestelmää eikä yhdenmukaista lainsäädäntöä. Ja kyllä, me sovellamme tässä EU-direktiiviä, sen sisällään pitämiä mahdollisuuksia siitä, millä perusteella perheen yhdistämistä voidaan säännellä.

Kuten sanoin, tämä tuloraja oli tässä tilanteessa nopeimmin eteenpäinvietävissä. Sen lisäksi nämä useat muut, joita luetteloin, eivät ole ollenkaan yksiselitteisiä, miten ne tulkitaan ja miten ne tuodaan lainsäädäntöön, ja ne on ehdottomasti käytävä läpi. Tämän arvioiminen oli asiantuntijatyöryhmässä yksiselitteisempää. Seuraava asia on se, että tuloraja ei ole kiveen hakattu. Sitä ei määrätä laissa, se on Migrin taulukko, ja siitä voidaan poiketa, koska jokainen käsitellään yksilöllisesti. (Antti Lindtman: Onko se taulukkopohjainen?) Tämä on aivan olennainen asia. Minusta se on relevantti keskustelu sinänsä. Sitten Maahanmuuttovirasto muokkaa käytäntöjään, ja siellä on ihmisiä, jotka toimivat vakavasti, ja uskon, että he huomioivat kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Vieläkin haluan palata siihen, että jotta me pystymme hallitsemaan tätä kokonaisuutta ja jotta meidän ei tarvitse tehdä yksi palanen kerrallaan näitä lainsäädäntöuudistuksia, Euroopan unionin on pakko saada tämä tilanne hallintaan. Siksi siihen Turkki-sopimukseen on löydettävä keinot, miten se toimii niin, että kunnioitetaan oikeusvaltioperiaatetta, kunnioitetaan ihmisoikeuksia mutta saadaan se ihmissalakuljetus kuriin.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Se ei suinkaan ole ainut tekijä tässä, vaan on paljon kysymyksiä, jotka pitää saada toimaan. Samaan aikaan Euroopan unionin pitää hoitaa se, mihin me olemme sitoutuneet: auttaa Kreikkaa, hoitaa sisäisiä siirtoja, ottaa kiintiöpakolaisia Turkista, auttaa kriisien ratkaisemisessa. Se on ainut keino, millä me estämme pysyvällä tavalla sen, että ihmisten ei tarvitse maksaa salakuljettajille ja lähteä hengenvaarallisille merimatkoille, lähettää lastaan etukäteen, jotta saisi tämän alun. Se on ainut kestävä tapa, ja sen eteen meidän pitää tehdä töitä. Mutta niin kauan kuin me olemme tilanteessa, joka ei ole hallinnassa, niin kauan meidän pitää toimia sillä tavalla, että me etenemme yksi laki kerrallaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten debatti jatkuu.

16.00 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä uskon, että me olemme tässä salissa yhtä mieltä yhdestä asiasta, ja se on se viime vuoden ilmiö, että satojatuhansia, miljoonia ihmisiä lähtee Eurooppaan ajatuksella, että ikään kuin lähetetään perheen vahvin vaarallisten olojen läpi ja sitten myöhemmin osa heistä pyrkii perheenyhdistämisen keinoin saamaan muun perheensä tänne — tästähän on päästävä sinänsä eroon. Meidän pitää päästä siihen maailmaan, mihin ministeri tässä osin viittasikin, että tällainen vaarallisten matkojen ja ihmiskaupan rytmittämä liike loppuu ja mieluummin otetaan isoja määriä kiintiöpakolaisten tavoin, jolloin tietysti evakuoidaan sitten perheitä, silloin kun perheellisistä on kysymys, ja tavallaan tämä kysymys myöskin on loppuun käsitelty siltä osin silloin, jos siihen maailmaan päästään. Minun mielestäni Suomen pitää myös aktiivisesti ajaa tätä Euroopassa ja luoda selkeä pakollinen järjestelmä, muuten tästä ei päästä eteenpäin.

Mutta on myös varmasti aika pitkälti yhteisymmärrys siitä, että ei ole järkeä, että Euroopan maat kilpailevat erilaisilla järjestelmillä tässä suhteessa, ja silloin Suomen perheenyhdistäminen ei voi olla selvästi helpompaa kuin muissa maissa. Siksi hallitus tekee sinänsä ymmärrettäviä askelia tällä hetkellä.

16.02 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu ja muutamat muut keskustelut ovat esimerkkejä siitä, että globalisaatio haastaa meidän moraalimme todella rajulla tavalla. Nämä ovat hankalia asioita moraalin kannalta. Vuosia sitten, 2007 alkaneella vaalikaudella, keskusteltiin aika paljon kerjäläisistä Helsingin kaduilla, pitäisikö kieltää kerjääminen vai sallitaanko heidän olla tuolla, kun eivät häiritse. Moni itseään kristittyinä pitävä ihminen on joutunut moraalisesti miettimään, mitä se tarkoittaa, että kävelen kerjäläisen ohi enkä anna rahaa, vaikka jo pyhäkoulussa opetettiin, että pitäisi antaa kerjäävälle rahaa. Me olemme joutuneet miettimään siinä yhteydessä näitä vetovoi-matekijöitä ja ratkaisemaan jotenkin — tämä on vaikea moraalinen kysymys. Ja nyt on vähän samantyyppisestä asiasta tässä kyse, että kun ihmiset liikkuvat vapaasti, hakevat turvapaikkaa, niin millä tavalla me tässä toimimme. Minusta hallituksen esityksessä ongelmana on se, että vähän liian suurta optimismia on siinä mielessä, että meillä on valtavan suuri työttömyys ja suomalaisten työttömien ihmisten on vaikea löytää töitä, ja kun meille tulee lisää turvapaikanhakijoita, niin millä tavalla he saavat itselleen toimeentulon (Puhemies koputtaa) tässä tilanteessa, kun ei tahdo työpaikkaa löytyä suomalaisillekaan.

16.03 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos, ministeri Orpo, hyvästä puheenvuorostanne. Äsken kuuntelimme kaikki täällä hyvin rauhallisesti,

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ja sananne kuultiin. Tämän esityksen tavoitteena on siis maahanmuuton hillitseminen ja kustannusten vähentäminen ja muun muassa varmistaa se, että Suomi ei näyttäytyä erityisen houkuttelevana turvapaikan maana.

Olisin kysynyt teiltä, ministeri, kun olette liikkunut tuolla maailmalla ja ollut tämän kriisin ytimessä, millä tavalla te koette, näyttäytyykö Suomi houkuttelevana turvapaikanhakumaana. Tämä on EU-direktiivilähtöinen esitys, ja vielä kysyisin sitä, onko viranomaisten tiedossa sitä, onko perheen yhdistämistä yritetty käyttää väärin täällä Suomessa.

16.04 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin edustaja Kantola sanoi, tässä on laajoja moraalisia kysymyksiä.

Edellisen keskustelun aikana ministeri Orpoa kehuttiin jo paljon, ja eiköhän vielä yksi kehu mahdu siihen kehujen koriin. Kiitokset siitä, että ministeri on paikalla, kun lähetekeskustelua näin herkästä asiasta käydään. Tähän viitaten toivonkin, että valiokuntakäsittelyssä myös hallituspuolueet ja ministeri myöhemmin herkällä korvalla ottavat myös täällä oppositiosta ja miksei hallituksen sisältäkin kumpuavia keskeisiä kysymyksiä tulorajoista, perheen yhdistämisen ja kotouttamisen välisestä suhteesta, alaikäisistä ja niin edelleen.

Mutta näin perusuraltaan kyllä olen hyvin paljon samalla linjalla kuin ryhmäpuheenjohtaja Lindström siinä, että pohjoismaisten käytäntöjen yhtenäistäminen on tarpeen, Euroopan alueen käytäntöjen yhtenäistäminen on tarpeen. Siltä osiltaan tuen kyllä tämän hallituksen peruslinjan rakentamista mutta tietenkin toivon, että nämä ongelmakohdat (Puhemies koputtaa) pystytään kampaamaan mahdollisimman hyvin pois.

16.05 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on todellakin käsissämme niin laaja-alainen ja pitkäaikainen ongelma, ja se tuo kyllä vastaan vastaavanlaisiakin vaikeita moraalisia ongelmia, joita on perusteltu puolin ja toisin todella vakuuttavasti. Ymmärrän oikein hyvin esimerkiksi sen, että tuon tulorajan laskeminen olisi ihan relevantti pohtimisen paikka, ja ilman muuta alaikäisten yksilöllisen käsittelyn vaatimuksen täytyy toteutua.

Mutta samalla kysyn myös sitä, millä perusteella sitten Suomen täytyisi olla jotenkin vetovoimaisempi kuin muitten Pohjoismaiden, koska meidän täytyy myös kantaa vastuu siitä ylenmääräisestä maahanmuutosta pitkällä aikavälillä. Kaikki toivomme sitä, että kotoutuminen olisi mahdollisimman onnistunut prosessi, jonka loppupäässä on hyvin kotoutuneita uusia suomalaisia, jotka ovat myöskin työelämässä kiinni, (Puhemies koputtaa) osaat kielen ja ovat hyvin integroituja.

16.06 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko sanoa tähän, että on järkyttävää katsoa EU:n pakolaistilanteen hoitotapaa, ja Suomi on yhtä vastuullinen tässä kuin EU — Suomihan on vaikuttava maa EU:ssa. Olen todella pettynyt demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan arvoyhteisön tekemiin valintoihin tässä kriisissä. (Ben Zyskowicz: Onko teillä parempia ratkaisuja?) Ja tehdään käsittämättömiä, kansainvälisiä lakeja vastaan olevia lakeja Turkin kanssa, jotta pidetään pakolaiset pois meidän silmistämme. Tätä vastaan suljetaan silmät Turkin ihmisoikeusongelmilta ja kaikkea tämäntyyppistä.

Viikonloppuna kuultiin, että Kreikan ja Makedonian rajalla olevia pakolaisia ammutaan kyynelkaasulla ja kumiluodeilla. Kuultiin eilen, että Italian rannikkovartiosto pelasti 1 800

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ihmistä, jotka tulivat Libyasta Italiaan, eli nyt ne tavallaan vaikeammat reitit ovat olleet suosittuja.

Nyt Suomi vielä kiristää ihmisen oikeutta perheeseen. (Puhemies koputtaa) Tämä on aika käsittämätöntä politiikkaa.

16.07 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan jokainen meistä tässä salissa on huomannut sen, että tässäkin asiassa ongelmia on paljon helpompi etsiä niin tästä itse esityksestä kuin sitten siitä tilanteesta, missä me olemme. Mutta siinä vaiheessa, kun menemme sitten etsimään ratkaisuja, tulee tässä salissa vähän hiljaista. (Ben Zyskiewicz: Te olette oikeassa!)

Siinä suhteessa olisi kyllä hyvä, että jokainen muistaisi sen, mihin ministeri tuossa viittasi, eli mistä tämä tilanne kertoo: niin kauan kuin tilanne ei meillä Euroopassa kollektiivisesti ole hallinnassa, niin kauan kuin me emme löydä tähän yhtenäisiä ratkaisuja, niin kauan kuin meillä ei ole yhtenäisempiä käytäntöjä eri puolilla Eurooppaa, niin kauan tilanne on tällainen, että jokainen maa vuorollaan tulee omaa lainsäädäntöään kiristämään. Tästä ei pääse kyllä millään tavalla eroon. Näin se tulee menemään. Siinä suhteessa kyllä toivoisi, että sellainen realistinen käsitys tässä salissa vallitsisi, kun tätä asiaa nyt käsitellään.

Olisin kysynyt vielä ministeriltä, kun ministeri viittasi näihin tulorajoihin — ja kun ne eivät ole mitenkään kiveen lyöty, ne ovat Migrin säännös — voisiko Migri nyt harkita sitä, että taulukkoa nyt alennettaisiin tässä tilanteessa. (Eduskunnasta: Erittäin hyvä kysymys!)

16.08 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun ministeri kysyi hieman ratkaisuja tuossa noin, niin voisin sanoa yhden asian: se, että EU:n perheen-yhdistämisdirektiivi mahdollistaa nämä muutokset, on aivan totta, mutta se ei velvoita tekemään näitä muutoksia suoraan. Direktiivi sallii myös vähemmän tiukat ehdot. Esimerkiksi tuo kolmen kuukauden suoja-aika pakolaisille on direktiivin minimiaika. Te voisitte säätää pidemmäksi sen ajan.

Kuten edustaja Modig toi aikaisemmin jo esiin, ensinnä pitää kertoa tieto omaisille ja omaisten pitäisi päästä Suomen lähetystöön tekemään se hakemus. Ja kuten edustaja Modig toi esille, läheskään kaikissa kriisimaissa ei ole sitä lähetystöä, ei ole välttämättä rahaa, ei ole henkilöpapereita. Tämä vaikeuttaa tilannetta.

Puhuitte ratkaisuihin. Toki ymmärretään, että ollaan vaikean paikan edessä, mutta älkää vaikeuttako ja tehkö vielä kalliimmaksi tätä myös Suomelle ja myös inhimillisesti vielä vaikeammaksi koko tilannetta.

16.09 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kysytty, olisimmeko itse tyytyväisiä, jos olisimme tällaisessa tilanteessa. Emme varmasti olisi. Ja täällä on hyvin helppo haukkua hallituksen esitystä epähumaniksi, epäinhimilliseksi, (Vasemmalta: Koska se on!) ja näin on todella tehty.

Mutta sitten on asian toinen puoli. Haluatteko te siellä, että Suomi olisi poikkeuksellisen vetovoimainen maa, niin että tuhannet, kymmenentuhannet turvapaikanhakijat tulevat Eurooppaan nimenomaan halki kaikkien muiden maiden, tulisivat nimenomaan Suomeen siitä syystä, että toisin kuin kaikkiin muihin maihin, Suomeen olisi helpompi yhdistää perheensä? Haluatteko te tätä? Jos ette halua tätä, niin ummistatteko silmänne tältä kysymykseltä? Onhan se nyt aivan selvää ja inhimillisesti täysin ymmärrettävää, että jos meillä tääl-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

lä pohjan perukoilla on yksi maa, jonne perheen saa paljon paljon helpommin kuin minnekään muualle Eurooppaan, niin silloin se maa on vetovoimainen ja sinne pyritään.

16.10 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Järkeily sillä, että tässä on kysymys yhteisestä eurooppalaisesta linjasta tai pohjoismaisesta linjasta, kyllä kumisee onttouttaan. Tässä on meneillään tietynlainen kujanjuoksu, "race to the bottom", niin kuin sanotaan, jonka päässä häämöttää kyllä ihmisyyden rappio. Suomen pitää nyt löytää oma tie, oma linja, meidän näkemyksemme tämän kysymyksen hoitamiseksi.

Ja mikä, puhemies, on tällä hetkellä — tällä hetkellä — se kaikkein ajankohtaisin ratkotava asia? Se on kotoutuminen. Nyt pitäisi katsoa aktiivisesti kohti kotouttamispolitiikkaa. Mikä on tässä avainasia? (Ben Zyskowicz: Kymmeniätuhansia kotoutettavia lisää!) Kyllä se on, kuulkaa, edustaja Zyskowicz, perhe. Tänne tulleet kymmenettuhannet nuoret miehet — te pohditte sitä, miksi tänne ne miehet tulevat. No, he tulevat sen takia, että voivat yhdistää perheensä. Miten heidän kotoutumisensa edistyy ilman perhettä? Tämä on se ongelma, joka on meidän sylissämme, jos me kiristämme harkitsemattomasti perheenyhdistämisen ehtoja.

Puhemies! Tässä ei ole kysymys laajasta suvusta — ei sellaisesta perheestä, että me houkuttelisimme Suomeen nyt tätejä, setiä, enoja — vaan kysymys on ydinperheestä, ydinperheestä, ja se on, arvoisa (Puhemies: No niin, nyt on aika täynnä!) puhemies, tässä maassa maan tapa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten otetaan edustajat Terho, Razmyr ja Sarkkinen, sitten ministerille vastauspuheenvuoro.

16.12 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Edelliseen puheenvuoroon siitä, että tänne tulevat nuoret miehet siksi, että saisivat yhdistää perheensä, kommentoin sen verran, että minä käsitin, että he tulevat siksi, että ovat hengenvaarassa kotimaassaan.

Sitten tämä inhimillisyyden kysymys, mikä meillä on täällä jatkuvasti pyörinyt. Tämä inhimillisyyssystematiikka on käsitelty EU-tasolla ja se on nyt yhteisesti määritelty, ja me noudatamme tätä EU-tasoa. Myös Suomen ratkaisun on oltava sen tason mukainen, koska meillä ei ole varaa siitä poiketa.

Myös tästä ihmissalakuljetusargumentista, mikä siis jäi vihreiltä täysin todistamatta: Vastaan siihen nyt silti sen verran, että ihmettelen, kun ensin olette huolissanne ihmissalakuljetuksesta ja sitten toisaalta tuomitsette EU:n hyvät ja päättäväiset toimenpiteet ihmissalakuljetusta vastaan. (Välihuutoja vihreiden ryhmästä) Sanoitte niitä jopa laittomiksi — laittomiksi. Olen minäkin EU-kriitikko, mutta hyvänen aika, tällaisia julistuksia aivan kuin vyötäröltä ammuttuna, ilman mitään todisteita ja perusteluja. Haluaisin mielelläni kuulla, miten osoitatte ne laittomiksi.

16.13 Nasima Razmyr sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On täysin totta, että asiaa ei pystytäkään ratkaisemaan ennen kuin EU:ssa pystytään hallitsemaan tätä tilannetta, ja toki Suomen pitää olla siinä mukana.

Mutta sanoisin vielä edustaja Terholle, kun sanoitte aikaisemmassa puheenvuorossa, että tällä perheenyhdistämisellä ei ole mitään tekemistä kotoutumisen kanssa, että olette siinä hyvin väärässä, koska ilman muuta perheellä on tekemistä sen kanssa, miten ihminen täällä voi.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Ja toiseksi, on täysin totta, että työtä pitää tehdä ja työ on erittäin tärkeätä ja merkittävää, mutta jos meidän ensisijainen tavoitteemme on se, että tehdään vain työtä ja tienataan mahdollisimman paljon, niin siinä rinnalla kyllä valitettavasti kielikoulutus ja muu koulutus jää täysin toissijaiseksi, ja tätä me emme välttämättä halua, eikä vain, arvoisa ministeri?

Olisin vielä kysynyt edelleen tästä kolmen kuukauden määräajasta: onko tämä sellainen asia, josta kenties voisi luopua? Ja toivon, että näitä muutamia muitakin epäkohtia pystyttäisiin sitten valiokuntatyöskentelyn yhteydessä korjaamaan.

16.14 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tarttua tähän ministerin viittaukseen ankkurilapsista. Vuonna 2013 yhden alaikäisen kansainvälisestä suojelua saavan huoltaja sai oleskeluluvan perhesiteen perusteella. (Emma Kari: Yhden!) Vuonna 2014 kymmenen, vuonna 2015 viiden. (Eduskunnasta: Järkyttävä ongelma!) On syytä kysyä: onko kyse niin laajasta ongelmasta, että kannattaa evätä lasten oikeudet perhe-elämään? Lastenoikeusjärjestö Unicef kirjoittaa lausunnossaan: "Tämä esitys kertoo siitä, että ulkomaalaiset lapset nähdään ensisijaisesti ulkomaalaisina eikä lapsina, mikä on jo itsessään Suomea velvoittavan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen vastaista."

Arvoisa puhemies! Meidän kaikkien olisi hyvä asettua turvapaikanhakijoiden saappaisiin. Perhe on sodan keskellä, ja vaikka saisit työpaikan, se ei riitä, kun tulorajat ovat niin korkeat tai aikarajat näiden hakemuksien jättämiselle ovat niin kohtuuttomat, että käytännössä hakemusta ei pysty jättämään. (Ben Zyskowitz: Kukaan teistä ei pysty vastaamaan kysymykseeni!)

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Orpo, 3 minuuttia.

16.15 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin muutamia yksityiskohtia, mutta tärkeitä sellaisia. Minusta tämä kysymys siitä, että jos seuraava vapaa aika lähetystöön on vasta sen aikarajan jälkeen, on sellainen, mikä pitää valiokuntakäsittelyssä käsitellä, koska se ikkuna on kuitenkin oltava. Minusta se on kysymys, jota pitää pohtia.

Samoin nämä tulorajat — ne perustuvat Migrin ja STM:n yhteistyöhön — ovat myöskin sellainen asia, että minusta voi hyvin käydä läpi sen prosessin, miten nämä tulorajat määräytyvät sille tasolle, missä ne Migrin näissä viitteellisissä, ohjeellisissa taulukoissa ovat.

Sitten edelleen yksi kysymys, johon jäi vastaamatta. Se, miksi tätä pitää vielä tarkastella Pohjoismaiden ja Suomen kansalaisten osalta, liittyy ennen kaikkea siihen, onko se yhdenmukaisuusperiaatteen mukainen — toivon, että käytn oikeaa termiä. Siinä mielessä se pitää vielä käydä läpi, mutta se toisaalta kääntäen tulee käydyksi läpi ilmeisesti myöskin tämän lain käsittelyn yhteydessä täällä eduskunnassa.

Onko Suomi houkutteleva Euroopasta katsoen? Tämä on, kuten täällä on monta kertaa sanottu, myöskin valitettavasti raadollista kilpajuoksua EU-maiden välillä tällä hetkellä, ja se syy oli se, minkä sanoin aikaisemmin. Se johtuu siitä, että meillä ei ole yhteistä eurooppalaista järkevää maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa. Kriisin edetessä nämä tilanteet ovat vielä vaihdelleet nopeasti. Joissakin asioissa Suomi on ollut hyvin vetovoimainen, kuten esimerkiksi perheen yhdistämisen osalta tai jonkun lähtömaan turvallisuustilanteen määrittelyn eli positiivisten turvapaikkapäätösten todennäköisyyden takia. Siksi se on aiheuttanut jonkun maan kansalaisten suhteellisesti suuremman tulon Suomeen. Eli kyllä, Suomi on joissakin asioissa vetovoimainen, mutta me olemme pyrkineet tekemään näitä

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ratkaisuja, ja teemme niitä koko ajan, joilla me olisimme sillä eurooppalaisella ja vähintään, mikä tärkeää, pohjoismaisella tasolla, jolloin meillä ei ole erityisiä vetotekijöitä.

Sitten vielä sanon sen uudestaan, kun komissio antoi viime viikolla esityksen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kehittämisestä, että kyse ei siis ollut pelkästään Dublin-järjestelmän uudistamisesta, joka tietenkin on siinä yksi kova ydin ja tulee herättämään erittäin suurta keskustelua, koska se pitää sisällään muun muassa nämä mahdolliset jakomekanismit tai ainakin niiden esitykset. Mutta paljon oleellisempi asia on se, että siinä esityksessä lähdetään nyt ensimmäisen kerran komission aloitteesta keskustelemaan koko turvapaikkajärjestelmän ja sitä myötä maahanmuuttopolitiikan uudistamisesta, kun sen pitää lähteä siitä, että meillä olisi mahdollisimman yhtenäiset käytännöt Euroopan unionin eri maissa. Meillä pitää olla selkeät toimintatavat ulkorajoilla, meillä pitää olla selkeä prosessi, kun turvapaikanhakija tulee: miten häntä kohdellaan, miten prosessit menevät, miten valitetaan. Kaikki nämä asiat on mielestäni käytävä läpi ja tehtävä tarvittavia lainsäädäntömuutoksia.

Puhemies Maria Lohela: Täällä olisi vielä halua käydä debattikierrosta, niin että ministerillekin tarjoutuu vielä puheenvuoromahdollisuus.

16.18 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta kai tunnus-tettava, että esimerkiksi vihreiden ja perussuomalaisten välillä on tässä varmasti maailmankuvaeroakin. Te puhutte turvapaikanhakijoista jokaisesta pakolaisena, annatte ymmärtää, että jokaisella, ennen kuin edes pakolaisstatusta on, on perusteltu syy tulla Eurooppaan, kun taas moni tutkimus osoittaa, että moni näistä tulijoista hakee vain parempaa elintasoa eikä ole perusteltua vainoa tai muuta vastaavaa syytä. (Välihuutoja)

Toinen mielenkiintoinen oli tässä edustaja Tuppurainen, joka myönsi, että moni näistä nuorista miehistä — harvinaista kyllä, myönsi myös, että useimmat näistä ovat nuoria miehiä, jotka Suomeen ovat tulleet — haluaa todellakin tulla muistakin syistä kuin vain oman turvansa vuoksi, tuodakseen jonkun muun tänne. Tässä täytyy meidän olla tarkkana ja pitää se linja, mikä on yhteispohjoismainen linja. Ja yhteispohjoismaista linjaa luo tällä hetkellä esimerkiksi Ruotsi, missä on otettu käyttöön muun muassa ikäraja avio- ja avopuolisolle sekä perheenkokoajalle. Jos me näistä esittäisimme yhteispohjoismaista linjaa, niin sama huuto täältä vihreiltä tulisi kuin tälläkin hetkellä.

16.20 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Elolle haluaisin todeta: Te puhutte aina elintasopakolaisista. Nyt te puhutte, että tänne tulee ihmisiä paremman elämän toivossa ja heillä ei pidä olla oikeuksia. No, eihän heillä olekaan, kun eiväthän he ole pakolaisia siinä tapauksessa. Kenellä tahansa on oikeus mennä toiseen maahan ja etsiä töitä ja kysyä, että voinko minä jäädä tänne ja yrittää rakentaa elämää. Se on aivan eri asia kuin olla pakolainen. Siihen on kansainväliset, humanitääriset kriteerit, kuka täyttää pakolaisen määritelmän. Perheenyhdistämiset, kaikki nämä muut asiat koskevat ainoastaan pakolaisia. (Ben Zyskowicz: Höpö höpö!) Käsitettä "elintasopakolainen" ei ole olemassa.

16.20 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin korjaus edustaja Modigille: Nimenomaan työperäisillä maahanmuuttajilla on jo nämä toimeen-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

tuloedellytykset — siis on jo nämä toimeentuloedellytykset. Nyt tulevat toissijaisen suojelun saavat samaan ryhmään.

Mutta tämä peruskysymys: Kysytään, haluaisimmeko me olla näiden turvapaikanhakijoiden asemassa. Emme haluaisi. Haluaisimmeko, jos olisimme, että perheemme pääsee? Kyllä haluaisimme. Ei tästä ole epäilystäkään. Tämä on asian toinen puoli.

Toinen puoli on se, haluammeko me täällä Suomen eduskunnassa, että Suomi on poikkeuksellisen vetovoimainen turvapaikanhakijoiden näkökulmasta. Haluammeko todellakin toistuvan sen, mitä tapahtui viime vuonna? Kysyn uudelleen teiltä, vastatkaa joku. Haluammeko me, että kymmenettuhannet, parhaimmillaan sadattuhannet turvapaikanhakijat eteläisestä Euroopasta tulevat halki koko Euroopan sen takia, että Suomessa perheenyhdistäminen esimerkiksi on mahdollisempaa kuin muissa maissa? Ummistatteko silmänne tältä ongelmalta vai sallitteko, haluatteko, että tämä toistuu?

16.21 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin aivan selvää, että EU-tasoisia ratkaisuja pitää pystyä löytämään, mutta vastavuoroisesti kysynkin edustaja Zyskoviczilta, haluaako säästöjen hengessä puhuva kokoomus lisätä kustannuksia lisäämällä byrokratiaa, lisäämällä omaehtoisten turvapaikanhakijoiden määrää, lisätä kustannuksia heikentämällä kotoutumista ja lisätä kustannuksia ruuhkauttamalla suomalaisia lähetystöjä.

Ehkä se kaikkein isoin kysymys liittyy tähän yhteiskuntakuvaan, ja kysynkin edustaja Zyskowicz, teiltä, haluatteko te sellaisen oikeusvaltion, jossa ihmisoikeuksien toteutuminen ja oikeus muun muassa perheeseen riippuu ihmisten tuloista ja varallisuudesta. Kaikki ihmiset ovat toistensa kanssa tasavertaisia, mutta ilmeisesti jotkut ihmiset ovat vielä enemmän tasavertaisia riippuen varallisuudesta.

16.22 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan edustaja Aallolle.

Mitä ensinnäkin tulee säästöihin, niin tämä ei ole mikään säästölaki. Mutta kysyn kuitenkin edustaja Aallolta: kummat kustannukset ovat suurempia, ne, jotka tässä tulevat mahdollisen byrokratian lisääntymisestä tuloharkinnassa, vai ne kustannukset, jotka tulevat siitä, että kymmenettuhannet Eurooppaan saapuvat turvapaikanhakijat hakeutuvat nimenomaan Suomeen, eivät Saksaan, eivät Itävaltaan, eivät Tanskaan, eivät Ruotsiin, eivät Norjaan vaan nimenomaan Suomeen, sen vuoksi, jos meillä tämä perheenyhdistämisen mahdollisuus olisi selvästi sallivampi kuin kaikilla muilla Euroopan mailla? Kumpikohan maksaa enemmän: nämä byrokratiakustannukset vai se, jos toteutuu se, mitä toteutui viime vuonna — kymmenettuhannet irakilaiset halki koko Euroopan saapuivat vielä Suomeen?

Haluatteko te tätä? Suljetteko silmänne tältä puolelta, mikä tässä asiassa myös on relevantti, vai haluatteko te tätä? Minä sanon suoraan: en halua tänne kymmeniätuhansia irakilaisia turvapaikanhakijoita joka vuosi.

16.23 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyn edustaja Zyskoviczilta, kuinka paljon maksaa se, että kotoutuminen ei onnistu. Kaikissa keskusteluissa toistuu aina uudestaan ja aina uudestaan, kuinka kallista on nimenomaan se, että tänne Suomeen tulleiden ihmisten kotoutuminen ei onnistu, ja nyt pyritään tekemään sellaista lainsäädäntöä, joka heikentää tuntuvasti ihmisten kotoutumisen mahdollisuuksia. Toki harmaantuva Suomi tarvitsee myös uusia ihmisiä, sekin on hirveän tärkeä asia. Sen-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kin voisi kuvitella, että taloudesta puhuva kokoomus haluaa parantaa Suomen huoltosuhtetta.

16.24 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ensinnäkin tärkeää se, että nämä tulorajat eivät koske Suomen kansalaisia, se on mielestäni oikea linjaus ja se ratkaisee jo tästä asiasta aika paljon. Sitten haluaisin lisäksi sanoa tähän asiaan sen, että jos me emme seuraisi muiden Pohjoismaiden käytäntöjä, niin kyllä me toimisimme sillä tavalla, että minun on kyllä vaikea ymmärtää, miten me olisimme se ainoa, joka ei tässä linjassa ole mukana. Kysyisin mielelläni edustaja Aallolta: Teidän veljespuolueenne on Ruotsissa hallituksessa. Miten he ovat voineet olla mukana hallituksessa tekemässä vielä tiukempia linjauksia siellä, jos eivät nämä maailman realiteetit olisi tällä hetkellä sellaiset, että nyt on realismin voitettava idealismi ja katsottava näitä asioita realistiselta pohjalta?

16.25 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä toistellaan nyt kutakuinkin perättömiä väitteitä. Minä en tiedä, onko kukaan lukenut tätä itse lakiesitystä. Tästäkin käy jo alustavasti ilmi, että ei ole olemassa mitään "muut Euroopan maat" ja sitten yksinäinen Suomi, joka antaa ovien ja ikkunoiden olla auki. On hirvittävä joukko erilaisia ratkaisuja perheenyhdistämisen hoitamiseksi, jopa Pohjoismaissa. Suomen ei ole mikään pakko päätyä just sellaiseen ratkaisuun, joka tässä esityksessä tehdään.

Edustaja Zyskiewicz kysyi tässä, haluammeko me viime syksyn toistuvan liberaalin perheenyhdistämispolitiikan vuoksi. Viime syksynä Ruotsilla oli liberaalimpi perheenyhdistämispolitiikka kuin meillä, ja siitä huolimatta Ruotsista tultiin meille tänne kymmenentuhansin. Minun mielestäni se on hyvä esimerkki ja kertoo siitä, että perheenyhdistämiskäytännöt eivät yksistään johda ihmisiä tekemään näitä valintoja, mihin (Puhemies koputtaa) ihmiset kulloinkin asettuvat, vaan kysymys on paljon monimutkaisemmasta.

16.26 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto kysyi, mitä maksaa, ellei kotoutuminen onnistu ja niin edelleen. Maksaa paljon. Mutta tiedätkö, edustaja Aalto, se maksaa vielä enemmän, jos näitä kotoutettavia on tuhansia tai kymmeniätuhansia enemmän, eikö totta? Kotoutumisen epäonnistuminen maksaa, mutta jos täällä on vuosittain turvapaikanhakijoita tuhansittain tai kymmeniätuhansia enemmän kiitos sen, että meillä ei ole sellaista perheenyhdistämisen tilannetta kuin on kaikissa muissa maissa, niin se tulee erittäin paljon kalliimmaksi. Mutta, edustaja Aalto, niin kuin sanoin, tähän ei nyt ensisijaisesti ole mikään säästölaki.

Edustaja Kontula, olen lukenut tätä esitystä, ja täällä sivuilla 14, 15, 16 kerrotaan, että käytännössä kaikissa muissa Euroopan maissa on tai on tekeillä tiukennuksia kansainvälistä suojelua saavien ihmisten perheenyhdistämiseen. Jos Suomi ei tekisi mitään, mitä te ilmeisesti kannatatte, niin totta kai me olisimme poikkeuksellisen vetovoimainen maa.

16.27 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu Suomen parlamentissa ja kaikki muut keskustelut muidenkin EU-maiden parlamenteissa kuvastavat aika pitkälti sitä, minkä takia jo vuonna 1999 Euroopan unioni — silloin muuten Suomen puheenjohtajakaudella — päätti, että unionin alueelle tarvitaan yhtenäistä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa. Aika lailla tämän puutteesta johtuen nyt olemme sitten tässä suossa, että joudumme tätä kinastelua jokaisen maan parlamentissa käymään.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Mutta liittyen tähän nyt käsillä olevaan esitykseen ehkä ne kolme keskeisintä ongelma-kohtaa: Ensimmäinen on nimenomaan tämä alaikäisten lasten asema, ja siitä on paljon käyty keskustelua. Toivoisin, että siinä valiokunta olisi tarkkana. Toinen liittyy määräaikaan turvapaikan saaneiden osalta, tämä kolme kuukautta, mikä on kyllä turhan lyhyt. Sitten kolmanneksi on vielä nämä tulorajat, mitkä voisivat kyllä joustaa alaspäin. Näissä asioissa toivon, että hallintovaliokunta sitten järjellisyudessa katsoo ja miettii, miten tätä voisi hie-
man parantaa.

16.28 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta täällä edustaja Zyskoviczin puheessa on kyllä sitä arkirealismia. Meidän on pakko reagoida, ja nämä suhteet ovat, mitä ovat. Ymmärrän kyllä toki ne inhimillisetkin näkökulmat, mutta meidän on pakko hakea sopivaa tasapainoa auttamisen ja meidän yhteiskunnan rakenteiden ja kes-
tävyysnäkökulmasta.

Mutta sitä mietin, että jos joku saa tänne Suomeen laillisen oleskeluluvan, niin on se toki kyllä hieman ongelmallista, jos ne tulorajat ovat sellaisia, että vaikka hän saisi työehtosopimuksien ja muutenkin asiallisen palkkauksen kautta kokopäivätyön, niin senkään jäl-
keen nämä tulot eivät riittäisi tähän. Minusta tämä on kyllä kysymys, johon ministerikin täällä vastauksessaan viittasi, eli on syytä varmaan tarkistella, mitkä ovat asianmukaisia ra-
joja tästä näkökulmasta ja tietenkin myös siitä näkökulmasta, että jos joku tänne saa todel-
la oleskeluluvan, niin kyllä silloin sitä kotouttamista auttaa se, että myös perheasia on jär-
jestyksessä.

16.30 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sopii kiittää edustaja Lohea tuosta rakentavasta puheenvuorosta. Juuri tällä tavalla jos me tarkastelem-
me, me löydämme sen Suomen tien ja sen maan tavan, joka tukee tänne saapuneiden ko-
toutumista.

Kun on viitattu tähän pohjoismaiseen viitekenttään useammankin kerran, esimerkiksi Ruotsissa näitä tiukennuksia on tehty määräaikaiksiksi — määräaikaiksiksi. Meillä näitä tiu-
kennuksia säädetään toistaiseksi voimassa oleviksi, mikä on aivan päätöntä.

Mitä tulee tähän edustaja Elon esittämään näkemykseen siitä, että tänne on nyt saapunut nuoria miehiä viime vuonna paljon, niin kyllä näin on ja sille on aivan luonnollinen syy: nuoret miehet ovat paenneet Syyrian sotaan, Isiksen terroria Irakissa, (Välihuutoja) epäjär-
jestystä Afganistanissa, Talibania. Erittäin vaarallisista oloista ovat lähteneet vaaralliselle matkalle, koska he ovat niitä, joiden katsotaan parhaiten voivan suoriutua tuosta matkasta. Ajatuksena on, että he voivat tuoda puolisonsa, alaikäiset lapsensa turvallista reittiä pitkin, ja siitähän perheenyhdistämisessä on kysymys: luoda niitä laillisia, turvallisia reittejä saa-
pua turvaan. Se matka todellakin on vaarallinen. Meidän kaikkien muistoissa (Puhemies koputtaa) on se kuva siitä pienestä pojasta, joka huuhtoutui Välimeren rannalle.

16.31 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti mielenkiintois-
ta, että Irakista paetaan Syyrian konfliktia, mutta vastatakseni siihen ihmettelyyn, miksi Ruotsista irakilaiset ovat tulleet sitten kuitenkin Suomeen, vaikka Ruotsissa on ollut libe-
raalia perheenyhdistämispolitiikkaa, sehän johtuu siitä, että he ovat tienneet tilastoista, että Suomesta irakilaiset ovat saaneet paremmin oleskeluluvan ja itse asiassa perheenyhdistä-
misenkin. (Ben Zyskovicz: Kyllä!)

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Edustaja Aalto tässä kysyi, että mitä maksaa. No, mitä maksaa teidän vaatimanne liberaali maahanmuuttopolitiikka? Ruotsissa se on maksanut tutkija Jan Tullbergin tutkimuksen mukaan 250 miljardia kruunua vuodessa ennen tätä turvapaikanhakijakriisiä, 7 prosenttia Ruotsin bruttokansantuotteesta. Esimerkiksi pitkäaikaistyöttömistä 51 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. Virallinen Ruotsi myöntääkin heidän tilastokeskuksensa työllisyysraportissa vuodelta 2013: "Sekä ulkomailla syntyneet että vanhusväestö ovat vähemmän työelämässä, mikä vaikuttaa tulevaisuuden työmarkkinoihin ja huoltosuhteeseen." Ei ole Ruotsissa mennyt niin kuin Strömsössä eikä mene Suomessakaan, jos tuolla linjalla mennään, mitä edustaja Aalto haluaa.

16.32 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee erilaiisiin tutkimuksiin, niin on hyvä katsoa vähän erilaisia tutkimuksia. Ruotsissakin on arvioitu, että talouskasvun takana ovat myös ulkomaalaiset. (Eduskunnasta: Totta kai!) — Totta kai, totta kai.

Minusta edustaja Lohi käytti hyvän puheenvuoron täällä aikaisemmin. On aivan selvä asia, että Suomen pitää osana Euroopan unionia reagoida, mutta miten reagoidaan, tämä on se asian pihvi. (Välihuutoja) Tämä, mitä hallituksen esitys tekee, on, että se pahentaa ongelmaa, se ei ratkaise sitä ongelmaa itsessään. Kuinka paljon maksaa, edustaja Zyskiewicz, Suomen huoltosuhteen heikkeneminen, kuinka paljon maksaa se erittäin huono kotouttaminen? Suomeen ei ole tulossa niin valtavia määriä, täällä on jo rajaavia tekijöitä: on ilmasto, on vaikeata kieltä, on myös sitä, että tämä kustannustaso on aika korkea.

Edustaja Satoselle: Kuten edustaja Tuppurainen jo sanoikin, Ruotsissa on kyseessä määraaikainen kysymys. Vihreät Ruotsissa, vihreät Suomessa eivät ole veljiä keskenään.

16.33 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tähän huoltosuhteeseen tulee, niin se on tärkeää, että huoltosuhde paranee, ja sen takia esimerkiksi me kannatamme hyvin voimakkaasti työperäistä maahanmuuttoa, toki tällä hetkellä lähinnä niille aloille, joilla meillä on työvoimapulaa. Mutta kyllä rehellisyyden nimissä on sanottava, että kyllä tämän turvapaikkapolitiikan kautta kestää aika pitkään ennen kuin huoltosuhde lähtee paranemaan, kyllä alkuvaiheessa vaikutus on ihan päinvastainen.

Mutta olen siitä samaa mieltä, mitä edustaja Lohi täällä sanoi ja mihin Tuppurainenkin viittasi, että silloin kun pystyy itse itsensä täällä elättämään ja perheensä elättämään, niin silloin pitää olla oikeus saada se perheen yhdistäminen. Tietääkseni onkin niin, että tässä tulorajassa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi todelliset asumiskustannukset, jotka esimerkiksi maaseudulla saattavat olla merkittävästi pienemmät kuin pääkaupunkiseudulla tai isoissa kaupungeissa. Joustomahdollisuus on jo nykyisin olemassa, ja se tulee olemaan myös tässä. Toivon, että sitä niissä tilanteissa käytetään, kun se on mahdollista ja järkevää. (Eduskunnasta: Entäs ne lapset?)

16.34 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Valitettavasti tätä joustoa käytetään nykyäänkin myös ylöspäin.

Edustaja Elo, sen perusteella, mitä me tällä hetkellä tiedämme viime syksyn tapahtumista, todennäköisin syy sille, miksi niin moni ihminen hakeutui nimenomaan Suomeen, olivat ne väärät huhut, joita oli liikkeellä Irakissa Suomen tilanteesta, eivät siis ne tiedot, mitenkä meidän järjestelmä toimii, vaan se, mitä siitä ei tiedetty — ehkä yksittäisenä symbolisena tekona tämä Sipilän lupaus oman tilansa käyttöönotosta turvapaikanhakijoille.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Edustaja Zyskowicz, olette oikeassa, että useimmissa maissa kiristetään perheenyhdistämistä, mutta perheenyhdistämisen ehtoja voidaan kiristää monella eri tavalla ja eri maissa se ollaan tehty eri tavoin. Nyt Suomessa tehdään yksipuolisesti niin, että köyhiltä vietään oikeus perheeseen. Muissa maissa on tehty erilaisia ratkaisuja, sekä eritasoisia että erilaisia mahdollisuuksia avaavia.

16.35 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä turvapai-kanhakijamiehet, joita viime syksynä tuli, ovat isolta osin perheettömiä nuoria miehiä. Nyt suunniteltavat kiristykset, mitä ollaan tekemässä, estävät sen perheen etsimisen myöhemmin sieltä kotimaasta. Olen itse sitä mieltä, että tällaiselle maahanmuuttajalle kotoutuminen onnistuu paremmin, kun se on suomalainen perhe.

Ministeri Orpo puhui hienosti siitä, että meidän on tarkasteltava tätä pohjoismaista tasoa. Tanskassa on ulkomaalaisille ja maan kansalaisille seuraavat vaatimukset: 24 vuoden ikäraja avio- ja avopuolisolle ja perheenkokoajalle puolisoiden perheenyhdistämisessä. Norja on ottamassa käyttöön maan kansalaisille, ja ulkomaisillekin tietenkin, Tanskan esimerkin mukaisen 24 vuoden ikärajan perheenyhdistämisessä. Norja on myös pidentämässä perheenkokoajan asumisaikaedellytyksen neljään vuoteen. Ja sitten Ruotsi on laajentamassa toimeentuloedellytyksen maan kansalaisiin (Puhemies koputtaa) ja kaikkiin ulkomaalaisiin perheenyhdistämisessä. Eli Suomi ei saa jäädä näistä jälkeen. Tämä on hyvä askel eteenpäin.

16.36 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohi käytti hyvän puheenvuoron, jossa hän totesi, että esimerkiksi nämä tulorajat ovat liian korkeita. Tässä on tullut muutakin kritiikkiä.

Se, mikä minua häiritsee esimerkiksi tässä esityksessä, on se, että ministerikin tuolla totesi, että te tulette vielä kiristämään näitä, tai selvitätte, mutta siis suomeksi sanottuna se hän tarkoittaa sitä, että te tulette vielä kiristämään tätä tilannetta tästä. Eli te ette tule ottamaan yhtään huomioon näitä asioita käytännössä.

Toinen asia on se, että puhuitte myös siitä, että suomalaisille on tulossa tulorajoja, tai selvitätte, mutta käytännössä sekin tarkoittaa sitä. Nämä sanat ja teot eivät oikein kohtaa. Voisitteko te nyt tarkentaa, mitä tässä on tapahtumassa, eli onko tähän tulossa lisää kiristuksia, vai otatteko näitä kritiikkejä huomioon?

Puhemies Maria Lohela: Listalla on vielä kolme puheenvuoroa ennen ministerin mahdollisuutta vastata.

16.37 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä sekä edustajat Aalto että Kontula sanoivat, että "emme hyväksy teidän ratkaisuanne". Jäin odottamaan, mikä on teidän ratkaisunne. Haluatteko kiristää perheenyhdistämisen ehtoja esimerkiksi asumisaikaa pidentämällä, ikärajoja tai muita ratkaisuja, joita edustaja Eerola esitteli muissa maissa tehdyn? Tähän ei ole tullut vastausta.

Sitten edustaja Aalto tiesi, että ei tule sellaisia määriä, mitä täällä olen tuonut esiin. Näitä kaikkiahan me pidimme aivan mahdottomina määrinä, kunnes viime vuonna se tapahtui. Tuli kymmeniätuhansia yhtenä vuonna.

Puhemies! Peruskysymys, johon en ole saanut vastausta: Kun myönnämme, että tässä on näitä inhimillisiä ongelmia ja humanitaarisia ongelmia, jotka ovat todellisia, niin olen

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kysynyt teiltä, mikä on teidän suhtautumisenne tähän toiseen puoleen eli siihen puoleen, että Suomi jättäisi nämä tekemättä ja olisi poikkeuksellisen vetovoimainen maa koko Euroopassa. Miten te suhtaudutte? Suljeteko silmänne tältä puolelta vai oletteko sitä mieltä, että tervetuloa kymmenettuhannet uudet turvapaikanhakijat Suomeen joka vuosi?

Viimeiseksi sanon, että kyllä, näitä yksityiskohtia on hyvä valiokunnassa tarkastella.

16.39 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tarvetta yhtenäistää näitä käytäntöjä niin Pohjoismaissa kuin Euroopassa, eli en kuulu niihin, jotka... Tältä osin tämä vastaa edustaja Zyskoviczille mahdollisesti. Mutta sen haluan sanoa edustaja Zyskoviczille, että jos toisen maailmansodan holokaustin jälkeisen exoduksen osalta Eurooppa vaikkapa olisi toiminut — tai Iso-Britannia, Yhdysvallat — vielä humaanimmin, niin ehkä monia ongelmia olisi myös voitu etukäteen ehkäistä, (Ben Zyskoviczin välihuuto) ennen kaikkea inhimillisiä ongelmia ja niin poispäin. Samaa sympatiaa ja ymmärrystä me tarvitsemme myös tänä aikana tämän päivän exoduksen osalta.

Sen kautta olenkin tyytyväinen, että saan olla hallintovaliokunnassa käsittelemässä tätä asiaa, koska hallintovaliokunnassa on hyvä yhteistyöhenki käsitellä myös vaikeita asioita. Välillä tulee näitten asioiden käsittelyn aikana täällä salissa sellainen tunne, että tässä edustajakin tarvitsee turvapaikkaa, kun tunnelma kiristyy kohtuuttomasti.

16.40 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos mitään ei tehdä, niin kuin täällä oppositio vaatii, niin on tietysti aivan selvä asia, että Suomen veto-voimaisuus muihin maihin verrattuna kasvaa, kun muut menettelevät näin kiristämällä. Tässä mielessä on aivan rehellistä, että juuri nyt, ennen kuin ollaan näissä tilanteissa ja niissä luvuissa, mitä ministeri mainitsi — tänä vuonna 17 000, ensi vuonna 28 000 plus sitten kasvuvaikutukset — on tehtävä näitä päätöksiä. Tämä päätös, joka on EU-direktiivin mukainen, on viisas päätös.

Täällä on tullut moneen kertaan todettua, että toimeentuloedellytys arvioidaan aina tapauskohtaisesti, niin kuin tämän esityksen 39 §:ssä sanotaan. Tässä mielessä tämä on ikään kuin tilapäinen, eli Migri voi näitä rajoja tarkistella milloin tahansa. Tämä on juuri viisas menettely ja vastuullinen menettely niin meidän kannaltamme (Puhemies koputtaa) kuin näiden tulijoidenkin.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpolle sitten loppuun 5 minuuttia, ja sitten käydään tuon puhujalistan pariin.

16.41 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Luen ensin pienen pätkän: "Oikeus perhe-elämään on perusoikeus, joka on suojattu muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on lausunut, että se ei pidä kohtuuttomana vaatimusta, että maahan sijoittuneen ulkomaalaisen on osoitettava riittävän itsenäiset, pysyvät tulot, joiden avulla hän voi huolehtia perheen yhdistämisessä tarkoitettujen perheenjäsenen toimeentulosta, mutta tuomioistuin on kuitenkin tutkinut, onko toimeentulovaatimus yksittäistapauksissa kohtuullinen." Tämä meidän esityksemme on tämän mukainen, koska se kuitenkin pitää sisällään yksilöllisen tarkastelun. Siitä tullaan vielä kerran niihin tulorajoihin, joista siis olen sitä mieltä, että minusta ne on hyvä käydä valiokunnassa läpi. Nyt ne luvut, joista on paljon puhuttu, perustuvat siis STM:n ja Migrin väliseen yhteistyöhön. STM on arvioinut yhdessä Migrin kanssa sen tason, joka tarvitaan,

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

jotta ei tarvitse turvautua toimeentulotukeen. Mutta toivon, että käsittelette ja käytte läpi valiokuntakäsittelyssä kaikki tästä syvemmälle.

Otan nämä Pohjoismaat vielä esimerkiksi. Ensin totean, että minusta Ruotsi on kaikkein oleellisin verrokkimaa meidän kannaltamme ja erityisesti siksi, että Norja ei kuulu Euroopan unioniin, Tanska on liittymissopimuksessa neuvotellut itselleen itsenäisen maahanmuuttopolitiikan ja Islanti ei ehkä ole niin relevantti. Eli siis tämä osoittaa sen, kuinka vaikea tämä toimintaympäristö on. Ja sitten kun myös katsotaan, miten turvapaikanhakijat ovat sijoittuneet Euroopan maihin, niin me löydämme sieltä akselin Itävalta—Saksa—Hollanti—Tanska—Ruotsi—Suomi. Eli siis näiden maiden vertaaminen on oleellista, ja niiden suhteen mielestäni tämä esitys on hyvinkin tasapainoinen.

Yleisemmin tilanteesta: Juuri tänään me olemme siinä tilanteessa, että viimeisen seitsemän vuorokauden aikana Suomeen on tullut 42 turvapaikanhakijaa. Syyskuussa me elimme yhdenkin päivän, jolloin turvapaikanhakijoita oli 650 — yhtenä päivänä. No, tähän on monia syitä, mutta yksi syy, mikä on vähentänyt turvapaikanhakijoiden määrää merkittävästi, on se, että me olemme tehneet kiristyksiä eri puolilla lainsäädäntöä ja meidän toimintatavoissamme ja yhdenmukaistaneet niitä eurooppalaiselle tasolle ja nimenomaan suhteessa näihin verrokkimaihin. Mutta pitää rehellisyyden nimissä sanoa sekin, että suuri merkitys on sillä, että esimerkiksi Ruotsi aloitti marraskuun 22. päivä sisärajatarkastukset, joista kävimme erittäin pitkän keskustelun pohjoismaalaisten kollegoiden kanssa, että Dublin-sopimuksen henkeen ei kuulu se, että voi vain kävellä läpi maiden.

Eli siis tässä on niin monimutkaisesta kokonaisuudesta kysymys, että siinä kaikki vaikuttaa kaikkeen, ja vaikka saattaa kuulostaa jankuttamiselta, niin sanon edelleen, että ai-noat kestävät ja humanitkin ratkaisut löytyvät siitä, että me löydämme tulevien viikkojen ja kuukausien keskustelujen aikana yhteisen eurooppalaisen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan linjan. Hallitus tulee omalta osaltaan linjaamaan taas omia kantojaan tulevissa ministerivaliokunnissa, ja tähän linjaustyöhön tietenkin sitten eduskunnan valiokunnat, hallintovaliokunta ja suuri valiokunta ensisijaisesti, tulevat mukaan. Nyt on erittäin tärkeää se, että Suomi on aktiivinen, ja sitä me kyllä olemme olleetkin.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

16.45 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Suomen vastuulla on hallitusohjelman mukaisesti vähentää turvapaikanhakijoiden vetovoimatekijöitä, pitää huolta rajaturvallisuudestamme ja laittaa käytäntöön hallituksen turvapaikkapoliittisen ohjelman erinomaiset linjaukset. Ohjelmaan kuuluu perheenyhdistämisen ehtojen tiukentaminen.

Tämä esitys ulkomaalaislain muuttamisesta on kiireellinen, sillä siirtolaiskriisin aaltojen pauhatessa toimeentuloedellytyksen tiukennus on saatava voimaan mahdollisimman pikaisesti. Mikäli perheessä on esimerkiksi puoliso ja kaksi lasta, niin perheenkokoajalla pitää olla 2 600 euron nettotulot kuukaudessa, muutoin hän ei voi tuoda perhettään Suomeen. Kun muistetaan, että tietyt tuet, kuten esimerkiksi lapsilisät tai opintotuki, lasketaan tuloksi, asetettava nettotuloraja on täysin kohtuullinen.

Hallituksen asettaman työryhmän jatkoneuvotteluissa on asetettava lakiin mahdollisimman usea niistä velvoitteista, jotka direktiivi sallii ja joiden toimeenpanosta on yhdessä hallituksessa sovittu. Tällaisia ovat asunto- ja asumisaikaedellytys, aviopuolison ja perheenkokoajan ikä- ja kielitaitoedellytykset. Kielitaidon osalta perheenkokoajan olisi syytä läpäistä jonkin tasoinen suomen kielen testi, jotta hän voisi hakea oleskelulupaa perheen-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

jäsenilleen. Sama vaatimus voitaisiin esittää myös tänne pyrkiville perheenjäsenille. Lisäksi perheenkokoajalta olisi vaadittava kahden vuoden asumista Suomessa, jota ennen perhe ei voi hakea oleskelulupaa.

Kansalaisten on syytä tietää ja vasemmisto-opposition erityisen tietoisia oltava, että perheenyhdistämisen tiukennuksia on jo toteutettu muualla Euroopassa huomattavasti laajemmin. Esimerkiksi Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa on asetettu ikäraja avio- ja avopuolisolle sekä perheenkokoajalle. Näissä maissa todellista turvaa hakevat saavat direktiivin mukaisesti oikeuden yhdistää perheensä tavalla tai toisella. Useat muut maat ovat asettaneet kaikenlaisia muitakin ehtoja ja edellytyksiä, jotka ehkäisevät tehokkaasti elintasopakolaisuutta.

Sosialidemokraatit ovat osoittaneet tuntuvaa pelivaraa puolueen maahanmuuttopoliittisessa linjassa, minkä todistavat paitsi tämä debattikeskustelu, joka tänään käytiin, myös puolueen puheenjohtajien viime vuosina tekemät linjaukset. Yle Uutiset kertoi 12. elokuuta 2010, kuinka edustaja Urpilainen kritisoi kovin sanoin perussuomalaisten maahanmuuttokriittisen ryhmän niin sanotun Nuivan manifestin pakolaislinjauksia. Sosialidemokraattien puheenjohtaja Antti Rinne kommentoi Yle Uutisille 8. joulukuuta 2015, että hallituksen maahanmuuttopoliittinen toimenpideohjelma vaikuttaa erittäin hyvältä. "Tällä hetkellä näyttää siltä, että SDP voisi kannattaa kaikkia" — kaikkia — "toimenpiteitä ja olla tukemassa sitä, että ne viedään eteenpäin", Rinne totesi.

Kunnioitettu puhemies! Iltalehti arvioi pääkirjoituksessaan 16. tammikuuta 2016: "Vuoden 2011 eduskuntavaalien alla julkaistu Nuiva Vaalimanifesti on pitkälti jo todellisuutta." Näin demareiden Urpilaisen johdolla vuonna 2010 vastustama maahanmuuttopolitiikka on vuonna 2016 demareiden Rinteen johdolla kannattamaa todellisuutta. Ja kuten saatoimme kuulla tänään ryhmänjohtaja Lindtmanin suusta, taitaa olla vielä harjattavaa ryhmässä, jotta kaikki tulevat tälle Rinteen ja Lindtmanin linjalle. Tosin tämän linjan toteuttajana on hallitus, jossa maahanmuuttopoliittista linjaa demareiden sijaan ajaa johdonmukaisella linjallaan perussuomalaiset. Toveri tuuliviiri kääntyy kulloistenkin aikojen mukana.

Hallituksen esitys on hyvä alku perheenyhdistämisdirektiivin täysimääräiselle soveltamiselle. Jos uudistuksia ei tehdä, Suomen perheenyhdistämislinja on vaarassa jäädä Pohjoismaiden löysimmäksi ja näin yhä merkittäväksi vetovoimatekijäksi turvapaikanhakijoille.

16.50 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Läpi viime vuoden Suomessa puhuttiin siitä, että miksi nyt autetaan vain miehiä, miksi ei auteta naisia, miksi ei auteta lapsia. Nyt kun meillä vihdoinkin on mahdollisuus auttaa näitä naisia ja lapsia, hallitus pamauttaa oven kiinni heidän nenänsä edestä. Me tiedämme, että tänä vuonna Eurooppaan paenneista ihmisistä suurin osa on naisia ja lapsia. Heitä on aikaisemmin ollut vähemmän, koska turvallisia reittejä ei ole ollut. Isät, veljet ja pojat ovat lähteneet vaaralliselle pakomatkalle ensin, koska heillä on parhaat mahdollisuudet selvitä siitä hengissä. Naiset ja lapset tulivat perässä, he tulivat vasta siinä vaiheessa, kun mitään muuta vaihtoehtoa ei ollut, ja he tarvitsevat suojaa nyt.

Arvoisa puhemies! Suomen hallitus on ollut juuri mukana solmimassa sopimusta Turkin kanssa, jossa on hylätty kansainvälinen oikeus ja ihmisoikeudet. Ainoaksi syyksi tähän järjestömyyteen annettiin se, että nyt halutaan torjua ihmissalakuljetusta. Me kaikki tiedämme tässä salissa sen, että paras tapa vähentää ihmisten salakuljetusta on vähentää epä-

toivoa ja luoda turvallisia reittejä pois sodan jaloista. Perheenyhdistäminen on tällainen turvallinen reitti. Tämän reitin sulkeminen lisää epätoivoa, se lisää turvattomuutta, se jättää perheet rikollisten armoille. Jokainen isä tietää, että tekisi mitä tahansa saadakseen perheen luokseen, jokainen äiti ymmärtää, että tästä maailmasta ei löydy sellaista rahasummaa, jota ei olisi valmis maksamaan siitä, että saa oman lapsen taas syliin, ja jokainen ihminen tajuaa, että vanhemman riistäminen lapselta on julminta, mitä ihminen voi tehdä, ja sitä tämä esitys on. Se on julma, se on epäinhimillinen, ja se on väärin.

Arvoisa puhemies! Hallitus rakentaa tällä esityksellä kovaa maailmaa — maailmaa, jossa oikeus omaan lapseen on kiinni lompakon paksuudesta. Hallituksen maailmassa lähihoitajan, lastentarhanopettajan tai bussinkuljettajan työtä tekevällä ihmisellä ei ole oikeutta saada omaa puolisoaan ja omia lapsiaan tähän maahan turvaan. Kun samaa tulorajaa esitettiin suomalaisille, kaikki tässä salissa olivat raivoissaan, koska jokainen ymmärtää, ettei tässä maassa oikeus perheeseen kuulu vain rikkaille.

Käytännössä pakolaisten perheenyhdistäminen on tehty jo täysin mahdottomaksi, mutta erityisen hirveä tämä tilanne on yksinäisten lasten kohdalla, joita ministeri aikaisemmin kutsui ankkurilapsiksi. Sodan kauhujä paenneen lapsen mahdollisuus saada perhe luokseen on tällä hetkellä lähes olematon — nyt siitä tehdään täysin mahdoton. Kun me elämme keskellä historiallista humanitääristä kriisiä, niin humaani hallitus esittelisi meille tällä hetkellä esitystä siitä, miten perheenyhdistämistä voitaisiin helpottaa, eikä sulkisi sitä viimeistään ikkunaa, joka enää on raollaan.

Arvoisa puhemies ja arvoisat hallituksen edustajat! Teihin vetoavat nyt kaikki ihmisoikeusjärjestöt Unicefista Amnestyyn, Pelastakaa Lapsista YK:n pakolaisjärjestöön. Teihin vetoavat nyt kaikki tämän maan uskontokunnat evankelisluterilaisen kirkon arkkipiispasta juutalaisten seurakuntien johtoon, ortodoksikirkon arkkipiispasta Islam-seurakunnan johtoon ja katolisen kirkon piispaan. Mutta jos edes tämä ei saa hallitusta heräämään ja näkemään tämän esityksen julmuutta, niin tässä maassa eletään aidosti aika synkkiä aikoja. Teihin vetoavat nyt kaikki ihmisarvoa ja perhettä puolustavat. Olkaa inhimillisiä, älkää rikko ko perheitä. Perukaa tämä esitys.

16.54 Anna Kontula vas: Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälisen lain järjestelmä luotiin aikanaan tiukkojen paikkojen varalle. Se luotiin niitä hetkiä varten, jolloinka kansallisvaltioiden harkintakykyyn ei täysin voi luottaa, koska oltiin kokemuksen kautta opittu, että aina siihen ei voi luottaa.

Minä sanon, että yksi asia maksaa enemmän kuin mikään muu meidän vaihtoehtoistamme, ja se on ihmisoikeuksista niistäminen. Siihen meillä ei ole varaa, ja erityisesti kriisin aikana meillä ei ole siihen varaa. "Julma" on ehkä paras sana kuvaamaan lakia, jonka ääneen lausuttuna tavoitteena on pitää mahdollisimman moni perhe hajallaan — siis ääneen lausuttuna tavoitteena pitää rakastavaiset erossa toisistaan, pitää lapset erossa vanhemmistaan. Tämä on siis tämän lain ääneen lausuttu tavoite.

Perheenyhdistämisen ehdot ovat jo nyt aivan liian tiukat. Perheenyhdistämistä tulee haakea sellaisesta maasta, jossa Suomella on edustus ja jossa itse oleskelee laillisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jostain päin Afrikkaa perheiden yhdistäminen ei kerta kaikkiaan ole mahdollista, siihen ei ole ihmisillä varaa. He eivät pysty matkustamaan näihin Suomen hakuedustustoihin läpi konfliktialueiden.

Sen lisäksi tulorajat ovat kohtuuttomia matalapalkkaisille ihmisille niissä, missä nämä tulorajat ovat jo käytössä. Tämä aiheuttaa meillä matalapalkka-aloilla sitä, että ihmisten on

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

pakko suostua kohtuuttomiin työehtoihin, koska työn menettäminen tarkoittaisi samalla toiveen menettämistä siitä, että joskus saa nähdä perheensä. Lisäksi nämä meidän tulorajat ovat vaikeasti ennakoitavia sen takia, että niitä ei ole tarkkaan kirjattu mihinkään lakiin. Paljon on kiinni viranomaisen harkinnasta: joskus harkinta joustaa alaspäin, valitettavan usein ylöspäin. On käynyt niinkin, että kahta työtä tekevä ihminen, joka kuvittelee saavansa sitä kautta perheensä Suomeen, joka on panostanut aikaa ja varoja siihen, että hakemukset tulisi oikein täytettyä, ei ole sitä perhettään sitten saanutkaan.

Tämä esitys, joka meillä nyt on käsittelyssä, perustuu direktiiviin, jonka mukaan valtioilla on lupa edellyttää perheenyhdistämistä hakevalta henkilöltä tuloja, jotka poistavat riskin sosiaaliturvaan turvautumisesta. Siellä ei siis sanota, että valtiot saavat käyttää näitä tulorajoja tehdäkseen maastaan vähemmän houkuttelevamman, vaan siellä sanotaan, että ne tulorajat ovat sitä varten, että voidaan poistaa riski sosiaaliturvan rasittumisesta. No, meillä on hyvin selkeästi nähtävissä toimeentulotukilaissa, mikä se raja on, jolla Suomessa voi sosiaaliturvaa saada. Pariskunnan kohdalta se on 898 euroa 18 senttiä plus asumiskustannukset, kaksilapsisen perheen osalta 1 284 euroa 9 senttiä plus asumiskustannukset. Asumiskustannuksista miinustetaan asumistuki.

Tässä esityksessä määritelty tulorajat ovat käytännössä kaksinkertaiset näihin toimeentulotuen rajoihin nähden. Kun meillä on ministerinkin täällä siteeraama EU-tuomioistuinten päätös siitä, että tulorajat eivät saa olla kohtuuttomia, niin herää kyllä, ainakin minulla, kysymys siitä, että jos tulorajan tarkoitus on taata, ettei ihminen hae sossusta rahaa, ja sen vuoksi vaaditaan kaksinkertainen tulotaso siihen nähden, mikä oikeuttaisi toimeentulotukeen, niin voidaanko enää silloin puhua kohtuullisesta.

Erityisen julma tämä lakiesitys on siksi, että sen seuraukset kohdistuvat erityisesti epävakaisiin oloihin jumittuviin naisiin ja lapsiin. En minä haluaisi elää vuosikausia erossa rakkaistani, ei kukaan täällä sitä haluaisi. Minun on vaikea kuvitella julmempaa kohtaloa kenellekään meistä.

16.59 Ozan Yanar vihr: Arvoisa rouva puhemies! Aloitan heti sanomalla, että tätä surkeaa ja epäinhimillistä esitystä oli kauheata lukea, ja nyt kun on kuullut esityksen komppaajia tässä salissa, niin olo on vieläkin hämmentyneempi. Kuinka te kehtaatte esittää jotain näin epäinhimillistä ja näin kylmää? Miten julmaksi sivistysvaltio voi muuttua? Tämä on aivan uskomatonta. Rakkaat ystävät, kysymys on siitä, pääsevätkö ihmiset äitinsä, isänsä, puolisojensa sekä sisarustensa luokse. Kysymys on rakkaustarinasta, joka päättyy. Kysymys on pojasta, joka ei saa leikkiä äitinsä kanssa. Kysymys on työstä, joka ei voi halata isäänsä. Hallitus ei jätä mitään arvailun varaan.

Viime syksynä varsinkin perussuomalaiset ja useat muutkin, muiden hallituspuolueiden edustajat olivat huolissaan siitä, että tänne tulee vain miehiä eikä tule avun tarpeessa olevia naisia ja lapsia. Mitä tekee nyt hallitus, kun tilanne on toisinpäin? Hallitus haluaa pitää naiset ja lapset poissa Suomesta. Nyt meillä on tämä mustaa valkoisella tässä esityksessä. Miten meni noin niin kuin omasta mielestä, hallitus? (Juho Eerola: Erinomaisesti!)

Arvoisa rouva puhemies! — Kauheata kuulla, että meni erinomaisesti hallituspuolueen edustajan mielestä. — Jostain syystä hallituksessa ei mene perille, että perheenyhdistäminen on elintärkeää kotoutumiselle. Jos Suomessa olisi hätä ja me joutuisimme pakenemaan, kuinka moni meistä kansanedustajista pitäisi hyvänä tilannetta, jossa meidän rakkaamme olisi vielä sodan kauhujen keskellä? Kysyn hallituspuolueiden edustajilta, jotka välihuutelevat: kuinka moni meistä olisi tyytyväisiä ja valmiina rakentamaan tulevaisuutta

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

uudessa kotimaassaan, kun perheemme olisi ties missä ja hädässä? Ei meidän täällä eduskunnassa pitäisi olla sydämettömien ihmisten kerho vaan meidän tulisi muistaa, että kysymys on ihan oikeista ihmisistä, ihmisistä, joilla on halu päästä lähimpien luokse.

Arvoisa rouva puhemies! Tänne tullut äiti joutuu tienaamaan 2 600 euroa kuukaudessa nettona, jotta saisi puolisonsa ja kaksi lasta Suomeen. Se on hirmuinen määrä rahaa monelle ihmiselle. Se on enemmän kuin ehkä puolet suomalaisista tienaa. Tämän pitäisi soittaa ehkä herätyskelloja tässä vaiheessa. Jos kuvitellaan meidän olevan vaikka paossa, kuinka moni meistä kansanedustajista tienaisi isomman palkan kuin siellä uudessa maassa koko elämänsä viettäneet? Ei varmaan kovin moni. Tässä esityksessä tämä ulotetaan vielä alaikäisiin, eli alaikäisten pitäisi tienata enemmän kuin puolet Suomen kantasuomalaisista. Joo, ei kyllä kuulosta mitenkään järkevältä tämä.

Minä olen niitä harvoja kansanedustajia tässä salissa, joilla on oikeasti kokemusta siitä, millaista on tulla uuteen maahan. Minä muutin tähän maahan 14-vuotiaana ja vieläpä perheenjäseneni luokse. Hmm. Minulle on täydellisen selvää, että minä tarvitsin perheeni apua kotoutumisessa. Jos olisin tullut tänne ilman perhettäni, en varmasti olisi pystynyt keskittymään oman tulevaisuuteni rakentamiseen. Minä en ole mikään ihmeellinen tyyppi. Minä olen ihan tavallinen ihminen, mutta minun perheeni ja ystävieni tuella olen kuitenkin saavuttanut suhteellisen paljon. Pääsin nuorena, 27-vuotiaana, kansanedustajaksi. Olen ensimmäisiä maahanmuuttajakansanedustajia tässä maassa ikinä. Ihan ok tässä on mennyt, mutta minun perheeni ja ystäväni ovat olleet ne, jotka ovat auttaneet.

Kysykää itseltänne, hallituspuolueiden kansanedustajat, pärjäisinkö oikeasti ilman perhettäni tai mitä tekisin ilman perhettäni. Miettikää seuraavia kysymyksiä, kun mietitte näitä uusia lakiesityksiä.

Arvoisa rouva puhemies! Näin lopuksi: Minusta tänne paenneiden ihmisten perheet ovat tärkeitä. Minusta se on tässä se tärkein juttu. Hallituksen esitys on perheitä vastaan. Hallituksen esitys on vastaan sitä, mikä elämässä on tärkeää. Tämä järjetön hallituksen esitys pitää kaataa.

17.05 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomen maahanmuuttopolitiikka on vuosikymmenien ajan hakenut tasapainoa. Tavoitteena on aina ollut hallittu maahanmuutto. Maahanmuuton hallinnalla on ajateltu meitä Suomessa asuvia. On koetettu sovittaa taloudellisiin perustein tapahtuvaa maahanmuuttoa työllisyystilanteeseen, asuntotilanteeseen ja julkisten palveluiden tilanteeseen. Hallitun maahanmuuton on ajateltu tukevan myös tänne tulevia, estävän työmarkkinoiden ja asuinalueiden jakautumista ja yksilöiden syrjäytymistä. Hallitun maahanmuuton tasapainotavoitteessa on kuitenkin myös muistettu, että ihmisarvo ja oikeus normaaliin elämään kuuluvat kaikille.

Tätä hallituksen esitystä on erittäin vaikea pitää tasapainoisena. Sen tavoitteissa nousevat esiin maahanmuuton kustannukset ja halu huolehtia siitä, ettei Suomi näyttäydy houkuttelevana paikkana. Se kuulostaa tympeältä. Se kuulostaa luotaantyöntävältä, ja se kuulostaa nurkkakuntaiselta. Esitykseen sisältyvät lakimuutokset ovat päällisin puolin vähäiset, mutta muutosten merkitys voi olla hyvin kauaskantoinen. Nämä vaikutukset ovat omiaan kyseenalaistamaan tänne tulleiden ihmisten oikeuden normaaliin, ihmisarvoiseen elämään, eikä niistä koidu hyvää meille täällä jo asuville.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tänne turvapaikanhakijoina tulleiden ja myönteisen päätöksen saaneiden ihmisten oikeutta perheen yhdistämiseen rajoitetaan. Esitys vaikuttaisi suurimpaan osaan täältä turvaa hakeneista perheellisistä ihmi-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

sistä. Vain pienelle osalle turvapaikanhakijoista voidaan tehdä niin kattava turvapaikkatutkinta, että YK:n pakolaissopimuksessa tarkkaan rajattu pakolaisasema voidaan myöntää. Valtaosa niistä, joiden kotiin palauttamista emme voi pitää turvallisena, saa oleskeluluvan suojelun perusteella.

On aiheellista tunnustaa, että kysymys on oikeuksien rajaamisesta. Kyseessä ovat ihmiset, jotka tavallisesti ovat käyttäneet koko liikenevän omaisuutensa turvapaikanhakumatkaan tai joutuneet jättämään sen taakseen, kotimaahansa. He eivät tule tänne riittävän varakkaina eivätkä valmiiseen, hyvin palkattuun työpaikkaan. Kysymys on siitä, että tämän hallituksen esityksen seurauksena perheet jäävät yhdistämättä.

On myös syytä palauttaa mieleen, mistä perheenyhdistämisessä on kysymys. Kysymys on meille tutusta ydinperheestä — puolisosta, lapsista, pienistä alaikäisistä lapsista — ei laajennetuista perheistä, ei suvuista. Maahanmuuttopolitiikassa on monta kertaa toistettu periaatetta "maassa maan tavalla". (Kimmo Kivelä: Hyvä!) Sitä pitää soveltaa nyt. Meidän pitää noudattaa oman kulttuurimme perusperiaatteita, kunnioittaa perhettä. Sosialidemokraattina en voi hyväksyä tästä periaatteesta luopumista. Se on vastoin sosialidemokraattisia arvoja ja perusperiaatteita.

Arvoisa puhemies! Perheenyhdistämistä pitää harkita myös käytännön näkökulmasta. Viime vuonna maahan tulleiden turvapaikanhakijoiden suuri osuus oli miehiä. He olivat miehiä, joista suurella osalla tarkoitus oli tehdä vaikea ja vaarallinen matka yksin ja saada perheet mukaansa hyvässä järjestyksessä. Olemme miettineet sitä, kuinka näiden tulijoiden sopeutuminen yhteiskuntaan onnistuu. On aivan selvää, että sopeutuminen sekä psyykkisesti että sosiaalisesti edellyttää sitä, että heillä on oikeus normaaliin perhe-elämään. Perhe on yhteiskunnan perusyksikkö. Perhe kiinnittää ihmisen arkeen ja yhteiskuntaan ja tuo vastuuntunnetta. Emme halua yksinäisiä, syrjäytyneitä maahanmuuttajia. Haluamme oikeutta ja inhimillisyyttä.

Puhemies! On selvää, että tähän hallituksen esitykseen täytyy valiokuntakäsittelyssä tehdä merkittäviä muutoksia. Mikäli näitä muutoksia ei kyetä tekemään, tämä hallituksen esitys tulee hylätä.

17.10 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomeen saapui vuonna 2015 yhteensä 32 476 turvapaikanhakijaa. Tammi—maaliskuussa 2016 turvapaikanhakijoita saapui Suomeen yhteensä 2 237. Perhesiteen perusteella tapahtuva maahanmuutto on perinteisesti muodostanut suuren osan maahanmuutosta Suomeen. Tämän hallituksen esityksen myötä nyt perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennettaisiin. Tavoitteena on maahanmuuton hallitseminen, kustannusten vähentäminen sekä muun muassa varmistaa, ettei Suomi näyttyä erityisen houkuttelevana turvapaikanhakumaana. Tällaisten asioiden saattaminen kuntoon on lainsäätäjältä välttämättömiä toimia turvapaikkakriisin vallitessa.

EU:n perheenyhdistämisdirektiivi asettaa rajat, joiden puitteissa perheenyhdistämistä voidaan säännellä kansallisella tasolla. Nyt käsiteltävässä esityksessä Suomi ottaa käyttöön yhden perheenyhdistämisdirektiivin mahdollistamista tiukennuksista, mutta muutos ei koske Suomen kansalaisia. Kysymys on siten myös Euroopan unionin puitteissa tehtävästä kansallisen lainsäädännön saattamisesta vastaamaan paremmin kansallista etua.

Hallitusohjelmassa todetaan, että perheenyhdistämisen kriteerejä tarkennetaan niin sanotun perheenyhdistämisdirektiivin mukaisesti. Hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti puolestaan esityksen myötä perheenyhdistämisen edellytyksiksi tulisivat ainakin toimeentuloedellytys ja riippumattomuus sosiaalitysta.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Olemme täällä puhuneet tulorajoista, ja monet ovat kyselleet, onko tuloaraja liian korkea. Ministeri Orpo vastasikin tuossa, että kaikki asiat käsitellään vielä erikseen ja yksityisesti ja mahdollisia muutoksiakin voi olla tulossa. Mutta asiahan menee valiokuntaan.

Toimeentuloedellytyksen laajentamisella on välittömiä myönteisiä taloudellisia vaikutuksia. Toimeentuloedellytyksen laajentamisen ennakoidaan myös vähentävän perheenjäsenten riippuvuutta toimeentulotuesta ja toisaalta vähentävän perheenjäsenten oleskelulupahakemuksia.

Arvoisa puhemies! Olemme puhuneet täällä myös Pohjoismaista, ja Pohjoismaiden neuvoston jäsenenä ensi viikolla kokoonnumme Norjassa, Osllossa. Hyvinvointivaliokunta tutustuu muun muassa Norjassa alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottokotiin ja tilanteeseen, ja saman teemme myös Tukholmassa kesäkokouksessamme. On hyvä nähdä, miten Pohjoismaissa alaikäisten turvapaikanhakijoiden tilanne on kehittynyt ja millaisia uutisia sieltä on sitten tuotavana. Toki kerron sitten mielelläni kaikille, mitä siellä näemme ja ennen kaikkea koemme.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu hyvin tunteisiin vedoten. Sitä ei käy kieltäminen, että turvapaikkakriisi maailmanlaajuisesti siellä, missä eletään sodan, kauhun ja tuskan keskellä, on sydäntä raastavaa. Meidän tulisi saada rauha tähän maailmaan, jotta jokainen ihminen voisi rakentaa kotinsa, perustaa perheensä ja elää onnellisena onnellista elämää. Se on se tavoite, mihin meidän tulee pyrkiä.

17.14 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kuten keskustelussa aikaisemmin kävi jo ilmi monen puhujan toimesta, etenkin perussuomalaiset ovat tässä salissa viime syksyn aikana uudestaan ja yhä uudestaan todenneet, että minkä takia Suomeen tulee pääasiassa miespuolisia turvapaikanhakijoita. Onko tosiaan näillä puhujilla, näillä edustajilla, käynyt mielessä, että hallituksen esitys vaikeuttaa entisestään kansainvälistä suojelua tarvitsevien naisten ja lasten auttamista? Näin on myös siksi, että mitä enemmän on vaarallisia reittejä, mitä vaikeampaa on laillisia keinoja käyttäen saapua Suomeen, sitä parempi bisnes on ihmismalakuljettajilla muun muassa. Jos tahdotte auttaa naisia ja lapsia, hyvä hallitus, edistäkää tehokasta perheenyhdistämistä sekä estäkää nämä laittomat ja vaaralliset kulkureitit mahdollistamalla niitä laillisia reittejä Suomeen ja Eurooppaan, muun muassa tehokkaan perheenyhdistämisen kautta. Ja jos olette huolissanne naisista ja lapsista, niin kysykää itseltänne, miten kansainvälistä suojelua tarvitsevien naisten ja lasten asema paranee, jos heidän oikeuttaan perheenyhdistämiseen tiukennetaan merkittävästi.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tahtoo ilmeisesti tehdä Suomesta oikeusvaltion, jossa ihmisoikeuksien toteutuminen ja oikeus perheeseen riippuu ihmisten tuloista ja varallisuudesta. Kaikki ihmiset ovat siis tasa-arvoisia, mutta toiset ihmiset ovat vielä tasa-arvoisempia, jos rahaa löytyy. Kuten niin monta muutakin puhujaa aikaisemmin on jo kertonut, suurin osa suomalaisistakaan ei täytyä tuota Maahanmuuttoviraston ohjetta siitä, että pitäisi tienata kuussa 2 600 euroa, ennen kuin kansainvälistä suojelua saava henkilö voi edes hakea perheenyhdistämistä puolison ja kahden lapsen osalta. Miten tätä tuloarajaa voi pitää kohtuullisena kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle, puhumattakaan siitä, että hakemuksen joutuisi tekemään lähtömaassa oleva omainen? Kaikkein pöyristyttävien esimerkki koskee alaikäisiä lapsia, jotka haluaisivat saada vanhemmat luokseen. Voisiko joku hallituksen edustaja kertoa minulle, miten alaikäinen lapsi voi tienata toimeentulokriteerin mukaisesti?

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Arvoisa rouva puhemies! Kuten myös monta kertaa on jo todettu, perheenyhdistäminen on yksi parhaita keinoja tukea kotoutumista. Mitä huonommin onnistumme kotouttamisessa, sitä huonommin onnistumme yhteiskuntana, ja mikä parhaiten tukee kotouttamista, on juuri tämä perheenyhdistäminen, ja nimenomaan sen takia, että ihminen pystyy aloittamaan sen elämän uudessa maassa eikä tarvitse huolehtia, miten sinne toiseen maahan, pahimmassa tapauksessa keskelle kriisiä jääneet perheen omaiset voivat. Se perhe ehkäisee sitä paljon puhuttua radikalisoitumista, etenkin nuorten miesten osalta. Tämä esitys tulee väistämättä heikentämään kotoutumista.

Yksi asia, minkä tahdon tuoda tässä vaiheessa esiin, on se, että usein sanotaan, että kaikki työ on arvokasta. Tämä on varmaan myös meidän kaikkien viesti tänne Suomeen muualta tulleille ihmisille. Minulle tuo tarkoittaa sitä, että työllään voi tulla toimeen, perustaa perheen ja elää ihmisarvoista elämää. Miten tuo 2 600 euroa on tämän kanssa sopusoinnussa? Kun muun muassa edustaja Juvonen tuossa aikaisemmin puhui siitä, että esityksen tarkoituksena on myös vähentää kustannuksia, niin miten tämä esitys vähentää kustannuksia, jos byrokratia lisääntyy, jos omaehtoisten turvapaikanhakijoiden määrä lisääntyy, jos huonosta kotoutumisesta aiheutuvat kustannukset lisääntyvät ja Suomen lähetystöt monissa kriisimaissa ruuhkautuvat?

17.19 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Esitetyt perheenyhdistämisen tiukennukset humanitaarista suojelua saaville ovat monella tavalla ongelmallisia. Perheenyhdistämiskäytännöt ovat jo nyt tiukkoja, ja niitä on tiukennettu pariin otteeseen viime vuosien aikana. Jo nyt käytännöt ovat monin paikoin niin tiukkoja, että prosessi on monille käytännössä jo nyt mahdoton etäisyyksien, kustannusten tai asiakirjojen saantivaikeuksien vuoksi.

Oikeus perhe-elämään on keskeinen ihmisoikeus ja myös maahanmuuttajien kotoutumista edistävä tekijä. Perheenyhdistämiset ovat tarjonneet laillisen maahantulon väylän erityisesti naisille ja lapsille eli heikossa asemassa oleville ihmisille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta lähteä hengenvaaralliselle matkalle Eurooppaan. On ymmärrettävää kysyä, miksi Suomeen on tullut niin paljon miespuolisia turvapaikanhakijoita ja miksi Suomeen ei tullut enemmän heikommissa asemassa olevia naisia tai lapsia.

Näitä kysymyksiä on esitetty paljon, ja onkin ristiriitaista, että nyt halutaan sulkea naisten ja lasten tie turvaan. Perheenyhdistäminen on keino ulottaa kansainvälinen suojelu myös sitä tarvitseville heikoimmille väestöryhmille. Jos perheenjäsen on saanut oleskeluluvan Suomesta kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella, on hyvin todennäköistä, että muut perheenjäsenet olisivat samaan oikeutettuja, jos pääsisivät sitä hakemaan.

Perheenyhdistäminen on harvoja laillisia maahantulon väyliä tänä päivänä sodista ja konflikteista kärsiville ihmisille. Nyt tätä hallitun ja laillisen maahantulon väylää halutaan ennestään vaikeuttaa, käytännössä sulkea. On ristiriitaista, että toisaalta vaaditaan maahanmuuton saamista hallintaan ja ihmissalakuljetuksen lopettamista ja samalla esitetään toimia, jotka käytännössä vaikeuttavat hallittua ja laillista maahantuloa. Näin luodaan uusia markkinoita ihmissalakuljettajille ja ajetaan naisia ja lapsia hengenvaarallisille matkoille tai estetään kokonaan heidän oikeutensa kansainväliseen suojeluun. On muistettava, että perheenyhdistäminen ei muodosta niin sanottua vetoimatekijää niille, jotka eivät suojelua tosiasiallisesti tarvitse, sillä vain myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet eli todellista suojelua tarvitsevat voivat saada perheensä Suomeen perheenyhdistämisen kautta.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Muun muassa yhdenvertaisuusvaltuutettu on todennut, että esitetyn lainmuutoksen seurauksena toimeentulovaatimus muodostuisi niin suureksi, että se tosiasiaa estäisi perheen yhdistämisiä ja olisi siten myös EU-direktiivin päätavoitteen vastainen. Kansainvälistä suojelua saavat työllistyvät usein ainakin aluksi matalapalkka-aloille, eli vaikka ihmisillä olisi työpaikka, se ei välttämättä matalan palkkauksen vuoksi täytä kiristyneitä toimeentulovaatimuksia. Kuten täällä on jo useaan kertaan todettu, esitetyt toimeentulovaatimukset ovat kohtuuttomia, edes suurin osa kantasuomalaisista ei niitä täyttäisi.

Lapsen oikeusjärjestö Unicef puolestaan kritisoi esitystä lasten oikeuksien näkökulmasta, sillä esityksessä ulkomaalaiset lapset nähdään ensisijaisesti ulkomaalaisina eikä lapsina.

Pakolaisneuvonnan mukaan nyt esitetty kolmen kuukauden määräaika hakemuksen jättämiselle on liian tiukka ottaen huomioon pakolaisten vaikea tilanne ja usein heistä itsestään riippumattomat vaikeudet hankkia matkustus- tai muita vaadittavia asiakirjoja tai käsitellyn ruuhkautuneisuus.

Arvoisa puhemies! On todennäköistä, että esitetyt muutokset sen lisäksi, että ne muodostavat kohtuuttomia esteitä perheen yhdistämiselle, myös kuormittavat viranomaisia ja oikeuslaitosta käsittelyprosessien ja valitusprosessien takia. Toivonkin, että valiokuntakäsittelyn aikana pohditaan vakavasti esityksen järkevyyttä ja inhimillisyyttä ja tehdään siihen tarpeelliset muutokset.

17.23 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Haluan pyytää anteeksi, että kiihdyin aikaisemmin keskustelun aikana. Silloin, kun puhutaan lapsista ja inhimillisestä hädästä, en pysty suhtautumaan siihen rationaalisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Perheen yhdistämisen kriteerejä kiristettiin edellisen kerran vuosina 2010 ja 2012. Nyt esitetään uusia tiukennuksia, vaikka edellisten vaikutuksia ei ole arvioitu. Tiukennukset tulevat johtamaan siihen, että moni, joka on oikeutettu yhdistämään perheensä, jää ilman tätä hänelle kuuluvaa oikeutta. Jo nyt moni perheen yhdistämiseen oikeutettu henkilö ei pysty toteuttamaan oikeuttaan järjestelmän erilaisten esteiden vuoksi.

Kolmen kuukauden määräaika tulee pahentamaan tilannetta. Perheenjäsenillä on kolme kuukautta aikaa jättää hakemus paikalliseen edustustoon, joka usein sijaitsee toisessa maassa, koska Suomen edustustoverkko on harva emmekä voi ylläpitää edustusta joka ikisessä maailman maassa. Monesti tuo alue on konfliktialue ja tuo matka on pitkä ja vaarallinen. Se on myös monelle mahdoton, koska tarvittavat dokumentit puuttuvat. Sotaa käyvissä maissa, konfliktialueilla, romahtaneissa valtioissa ei passien ja matkustusasiakirjojen saaminen ole todellakaan yhtä helppoa kuin täällä Suomessa, ja sen takia käytännössä tällä vaatimuksella tehdään yhdistämisestä monelle mahdotonta.

Myös esitetty tuloraja, 2 600 euroa kuukaudessa nettona, tekee itsessään perheen yhdistämisestä käytännössä mahdotonta. Jos yhä useamman suomalaisen, kieltä täydellisesti osaavan, suomalaisen koulujärjestelmän käyneen on vaikea ansaita tällaista summaa, niin miten tänne tulleella pakolaisella siihen heti olisi kyky? Hallitus siis esittää, että oikeus perheeseen on kiinni lompakon koosta. Se, että tuloraja ulotetaan koskemaan myös alaikäisiä lapsia, menee jo aivan absurdiksi. Näyttäkää minulle se alaikäinen lapsi, joka pystyy tienamaan 2 600 euroa kuussa nettona. Tämä on täysin dadaistinen esitys. Pakostakin tulee mieleen, onko tämä tietoisesti jätetty kohta, jonka sitten eduskunta saa valiokuntatyökentelyssään esityksestä pois, ja näin hallitus voi esiintyä inhimillisenä ja eduskuntaa

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kuuntelevana. Eihän nyt kukaan voi kuvitella, että alaikäinen pakolainen kykenisi nuo rajat täyttämään.

Ne tahot, jotka ovat kritisoineet maahanmuuttopolitiikkaamme ja sen kotouttamista epäonnistumisesta, tuntuvat nyt kannattavan tätä esitystä. Tämä on mielestäni täysin epäloogista. Perheen yhteen pääseminen on olennainen osa kotoutumista ja integroitumista uuteen yhteiskuntaan. Jokainen meistä voi kuvitella, miten vaikeaa olisi rakentaa omaa elämäänsä, jos perhe ja läheiset ovat jatkuvassa vaarassa maailman toisella puolella.

Esitystä on perusteltu sillä, että hallitsematon maahanmuutto on saatava hallintaan. Perheenyhdistäminen on keskeinen, laillinen ja turvallinen reitti usein haavoittuvassa asemassa olevien perheenjäsenten, kuten naisten ja lasten, pääsyssä kansainvälisen suojelun piiriin ja perheensä luo. Eli käytännössä ainoasta laillisesta, hallitusta tavasta tehdään mahdoton. Tämä tulee lisäämään salakuljettajien bisnestä — minä kun luulin, että meidän pyrkimyksemme oli estää se ihmissalakuljetus. Ainakin minä olisin valmis millä tahansa keinolla lähtemään vaaralliselle matkalle päästäkseni turvaan oman perheeni luo, ja uskon, että näin ajattelee myös moni ihminen konfliktialueilla. Eli tekemällä hallitun ja turvallisen reitin mahdottomaksi ei näille ihmisille anneta muuta vaihtoehtoa kuin lähteä vaaralliselle matkalle, josta hyötyvät ihmissalakuljettajat.

Ministeri Orpo perusteli esitystä sillä, että se on EU-direktiivin mukainen. Ei ole. Se on sen vastainen, se on sen pyrkimyksen vastainen. Direktiivin tarkoitus on, kuten siinä lukee, edistää perheenyhdistämistä, ei tehdä siitä mahdotonta, kuten tämä esitys tekee. On totta, kuten ministeri sanoo, että nyt esitetyt toimet ovat direktiivin sallimia keinoja, joissa jäsenmailla on oma liikkumavaransa, mutta direktiivissä todetaan myös, että näitä keinoja ei saa käyttää vastoin direktiivin tarkoitusta eli perheenyhdistämisen tukemista.

Haluan lopuksi kommentoida termiä, jonka edustaja Elo nosti täällä esiin, eli "elintasopakolaista". Sellaista ei ole olemassa. "Pakolainen" on termi ihmiselle, joka täyttää humanitäärisen suojelun kriteerit. On tietysti olemassa ihmisiä, jotka eivät pakene henkensä kaupalla vaan yrittävät löytää parempaa elämää ja sen edellytyksiä toisessa maassa, mutta nämä ihmiset eivät koskaan saa pakolaisstatusta. He eivät ole kansainvälisen humanitäärisen suojelun tarpeessa. Silloin he ovat työperäisiä maahanmuuttajia eivätkä pakolaisia. Tämä on mielestäni epärehellinen termi, jota käytetään tarkoituksella johtamaan keskustelua harhaan. (Puhemies koputtaa)

Tämä esitys on, arvoisa puhemies, julma, epäinhimillinen, perusoikeuksien vastainen ja erittäin huonoa maahanmuuttopolitiikkaa. Se tulee ehdottomasti hylätä.

17.28 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman! Vi behandlar nu ett lagförslag som kommer att göra det betydligt svårare för personer som beviljats asyl i Finland att få en familjemedlem till Finland. Det är en skärpning av utlänningslagen och det ska sägas klart ut att regeringens huvudsyfte med lagändringen är att man vill att Finland inte mera ska framstå som ett så attraktivt land för asylsökanden och flyktingar.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt esitettävät muutokset yhdistettyinä jo aiemmin tehtyihin tiukennuksiin tulevat tosiasiallisesti estämään sen, että monien kansainvälistä suojelua saavien perheenyhdistämisoikeus toteutuisi. Onko tämä fiksua saati inhimillistä politiikkaa? Ei ole meidän ryhmämme mielestä. Pitää selkeästi sanoa ääneen, että hallitus tällä muutosesityksellä haluaa viestittää Suomesta sellaista kuvaa, että tämä ei olisi houkutteleva maa

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

maahanmuuttajille. Ihmisoikeuskysymykset ja kotouttamisen edistäminen — ne asiat ovat täysin unohtuneet.

Alla vet hur fundamentalt viktigt det är, för att integreringen ska lyckas, att den som beviljats asyl kan förena sig med sin familj. Regeringen säger sig ha som målsättning att främja integrering, men hur ska det lyckas om familjeåterföreningen försvåras på det här sättet? Det som redan från förr är dyrt och komplicerat blir nu omöjligt.

Större delen av de asylsökande är för tillfället män. Om familjeåterföreningen görs svårare är det kvinnorna och barnen som lider. För familjeåterföreningen är det centrala och trygga sättet för kvinnor och barn att få internationellt skydd.

Perheenyhdistämisen hakeminen on vaikeutunut erityisesti sen vuoksi, että hakijoiden edellytetään henkilökohtaisesti jättävän hakemuksensa lähimpään Suomen ulkomaan edustustoon. Tämä vaatii pakolaisten perheenjäseniltä useita käyntejä edustustossa, joka sijaitsee ehkä jossain aivan toisessa maassa kuin heidän omassa oleskelumaassaan. Onko tämä kohtuullista? Ei ole. Nyt sanotaan, että ehdotetut — todella korkeat — toimeentulorajat, jotka siis ovat edellytys perheenyhdistämiselle, eivät ole voimassa, jos perheenyhdistäminen tapahtuu heti kolmen kuukauden sisällä siitä, kun turvapaikkapäätös on saatu. Kuulostaa ehkä hyvältä mahdollisuudelta, mutta tosiasiassa hakemusprosessi on niin vaikea ja hidas, että perheenyhdistämisspätös on käytännössä melkein mahdoton saada kolmessa kuukaudessa. Tässä esimerkiksi Belgian malli on parempi: siellä aikaraja ei ole kolme kuukautta vaan 12 kuukautta.

Arvoisa rouva puhemies! Kolmen kuukauden jälkeen astuvat voimaan todella kovat toimeentulovaatimukset. Perheessä, jossa on kaksi aikuista ja kaksi lasta, vaaditaan turvapaikan saaneelta noin 2 600 euron nettotulot kuukaudessa. Tämä vaatimus on kohtuuton ja syrjivä, kun tiedetään, että tämän hetken mediaanipalkka Suomessa on noin 2 950 euroa — bruttona. Nollasopimuksien Suomessa tätä rajaa pitää tarkistaa, varsinkin kun tiedetään, että maahanmuuttajat, kun he onnistuvat pääsemään työmarkkinoille, usein saavat tyytyä, ainakin alussa, matalapalkkaiseen työhön.

Arvoisa puhemies! Tiedämme kaikki, että perheen rooli on tärkeä, jotta sopeutuminen uuteen maahan onnistuisi. Tämän takia on äärimmäisen tärkeää, miten nämä lakipykälät nyt muotoillaan. Suomi tarvitsee selkeää maahanmuuttopolitiikkaa, mutta se ei saa tarkoittaa sitä, että ihmisoikeudet unohdetaan täysin, kuten nyt tässä ehdotuksessa tehdään. En kannata sellaista politiikkaa, missä perheenyhdistämistä tietoisesti tehdään vaikeaksi ja tiettyissä tapauksissa mahdottomaksi ja mikä johtaa siihen, että turvapaikan saaneet eivät integroidu vaan syrjäytymisen riski kasvaa.

17.33 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tätä käsillä olevaa lakipakettia käsiteltäessä on todella syytä lähteä siitä suuremmasta tilannekuvasta, missä me nyt olemme Suomessa, Eurooppana, ja tavallaan mihin tilanteeseen tämä laki on nyt ajateltavissa.

Tässähän meillä taustalla on hyvin poikkeuksellinen maahanmuuttotilanne. Jos vertaa mihin tahansa vuoteen tässä lähihistoriassa, niin ei ole sellaista tilannetta nähty: viime vuonna Euroopan laajuisesti 1,3 miljoonaa turvapaikanhakijaa ja Suomeenkin sieltä viime vuodesta aina tähän päivään mennessä 34 000. Tämä kuvastaa oikeastaan sitä, että tämä maahanmuuttotilannehan on yhtenäinen eurooppalainen haaste, ja niitä ongelmia, mitä tästä on myös sitten syntynyt, ei voida ratkaista vain kansallisvaltioiden toimin vaan tarvitaan

todella silloin myös yhteistyötä maiden välillä ja yhtenäisempiä käytänteitä. Tässä on minusta se suurempi kysymys, että niin kauan kuin olemme Euroopassa kykenemättömiä yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan, niin kauan kuin olemme kykenemättömiä tekemään yhteistyössä näitä päätöksiä, niin kauan tämä tulee olemaan tällaista juoksua pohjalle ehtojen kiristämisessä sitten jokaisessa jäsenvaltiossa. On hyvä muistaa, että jo vuonna 1999 vaadittiin Euroopan unionille yhtenäistä maahanmuuttopolitiikkaa, ja oikeastaan nyt näemme, minkä takia se olisi pitänyt muodostaa jo paljon aikaisemmin.

Tässä nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä on monia ongelmia, mutta ymmärrän hyvin sen, mikä tavoite ja tilannekuva todella siellä taustalla on, ja sehän pitkälti liittyy siihen, että jos nyt katsomme sitä kehitystä, mitä verrokkimaissamme Pohjoismaissa on tapahtunut, niin jokainen maa omalta osaltaan on eri tavalla tullut kiristämään omia niin perheen yhdistämisen kriteereitään kuin sitten muutakin maahanmuuttopolitiikkaansa. Tässä suhteessa Suomi tulee seuraamaan perässä, ja pidän sitä aika luontevana kehityssuuntana. Tämä juuri kertoo siitä, että meiltä puuttuu se yhtenäinen eurooppalainen näkökulma.

Mutta todella näistä ongelmista puhuttaessa yleensä kiinnitetään ensimmäisenä huomiota perheen yhdistämisen positiiviseen signaaliin nimenomaan kotouttamisessa, ja näinhän se on. Jokainen varmasti kotoutuu paremmin uuteen maahan, kun tietää, että oma perhe pääsee turvallisesti mukaan. Mutta sitten tullaankin ehkä tähän toiseen ongelmaan, mistä harvoin tässäkin salissa puhutaan. Se on se resurssikysymys, millä resursseilla meidän pitäisi yhä suurempi joukko ihmisiä kotouttaa. Me nyt jo tiedämme näiden turvapaikanhakijoiden osalta, ketkä ovat oleskeluluvan saaneet, että heille on äärimmäisen vaikeata löytää kuntapaikkoja. On minusta samassa suhteessa silloin selvää, että jos me emme nykyisellekään määrälle löydä kuntapaikkoja, niin on vaikea kuvitella, että mikäli määrät perheen yhdistämisen myötä tulisivat vielä kasvamaan, niin jostain me löytäisimme heille kuntapaikan ja sitä kautta pääsyt näihin palveluihin, millä me todella vasta pääsemme kotouttamaan ihmisiä. Ja siinäkin mielessä täytyy aina muistaa, että vaikka ymmärretään se, että tällä on positiivisia signaaleita kotoutumiseen, niin itse kotoutumisen onnistuminen riippuu myös niistä käytettävissä olevista resursseista.

Valiokunnan on syytä nyt käydä käsittelyssään läpi nämä kolme ehkä keskeisintä ongelma-kohtaa, mitkä täällä ovat aika hyvin nousseet jokaisessa puheenvuorossa esille.

Ensimmäinen liittyy lasten asemaan, miten se tässä huomioidaan ja miten tämä suhtautuu myös lasten oikeuksiin kansainvälisesti. On juuri niin kuin täällä on todettu, että eihän kenelläkään alaikäisellä lapsella ole mahdollisuutta nauttia sellaisia tuloja kuin mitä nämä tulorajat vaativat. Kun se on jo vaikeaa ihan kantasuomalaisellekin nuorelle, niin vielä vaikeampaa se on sitten ulkomailta tulleille.

Toinen liittyy toimeentulorajaan, missä todella puhutaan nettorajoista. Jos ajatellaan nelihenkinen perhe, niin 4 000 euron bruttotulojen vaatiminen on aika kestävä tontti. Jokainen tietää, että aika harva Suomessakaan pääsee edes niille tuloille. Ja kun tähän ei ole lakitekniinen kysymys, vaan siinä enemmän noudatetaan Maahanmuuttoviraston sisäistä ohjeistusta, niin tätä on varmasti syytä pehmentää.

Kolmantena on sitten tämä kolmen kuukauden aikaraja turvapaikan saaneiden osalta, jossa on kyllä syytä ehkäpä mennä siihen Belgian suuntaan, että mieluummin puhuttaisiin vaikkapa sitten vuodesta, koska tosiasiallisesti kolmessa kuukaudessa perheen yhdistäminen on kyllä erittäin vaikea tehtävä.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

17.38 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitus aikoo kiristää jo valmiiksi tiukoja perheenyhdistämisen ehtoja. Jaan monen asiantuntijan huolen siitä, että kiristysten vaikutukset ihmisoikeuksiin tulevat olemaan järkyttäviä.

Hyvät kansanedustajat, meidän pitää muistaa, että kaikilla on oltava oikeus perhe-elämään. Nyt ehtojen kiristäminen on ristiriidassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kanssa. Suositellenkin, että hallitus tutustuu tarkasti tähän sopimukseen, joka on tullut Suomessa voimaan vuonna 1991.

Sopimuksessa, joka sitoo valtioita oikeudellisesti, sanotaan muun muassa näin artiklassa 9: "Sopimusvaltiot takaavat, ettei lasta eroteta vanhemmistaan heidän tahtonsa vastaisesti paitsi, kun toimivaltaiset viranomaiset, joiden päätökset voidaan saattaa tuomioistuinten tutkittaviksi, toteavat soveltuvien lakien ja menettelytapojen mukaisesti sen olevan lapsen edun mukaista."

Artiklassa 10 puolestaan todetaan näin: "Sopimusvaltioille 9 artiklan 1 kappaleessa asetettujen velvoitteiden mukaisesti on lapsen tai hänen vanhempiansa hakemukset, jotka koskevat sopimusvaltioon saapumista tai sieltä lähtemistä perheen jälleenyhdistämiseksi, käsiteltävä myönteisesti, humanisti ja kiireellisesti."

Arvoisa rouva puhemies! Lapsen oikeuksien ohittaminen on sekä inhimillisesti kestämätöntä että erittäin lyhytnäköistä. Tiedämme, että lapsuudessa koettu turvattomuus aiheuttaa monenlaisia vaikeuksia, kuten syrjäytymistä ja psyykkistä sairastumista myös aikuisena. Joskus nämä vaikeudet jatkuvat läpi koko elämän. Myös kotouttamisen näkökulmasta hallituksen linjaukset ovat todella huonoja. Mikään muu ei auta kotouttamisessa paremmin kuin oman perheen saaminen Suomeen mahdollisimman nopeasti. Uutta kieltä on vaikea opetella ja työtä etsiä, jos huoli omasta perheestä on suuri. Perheenyhdistämiseen liittyvää byrokratiaa ja kustannuksia pitää vähentää eikä lisätä.

Olen huolissani siitä, että hallituksen kiristyslinja pahentaa lasten lisäksi toista haavoittuvassa asemassa olevaa ryhmää. Toimeentuloedellytysten kiristäminen laittaa erityisesti naiset entistä hankalampaan asemaan. Pakolaisnaisissa on esimerkiksi paljon luku- ja kirjoitustaidottomia, joten turvaton toimeentulon saavuttaminen nopeasti voi olla erittäin hankalaa. Ihmisoikeuksien toteuttamisen kannalta on huolestuttavaa, että perheenyhdistämisen ehtojen kiristäminen kolahtaa myös moneen muuhun erityisen haavoittuvaan ryhmään, kuten vammaisiin.

Meidän pitää muistaa myös se, että perheenyhdistämistä kiristettiin Suomessa jo vuosina 2010 ja 2012. Näiden muutosten vaikutukset olisi pitänyt selvittää ennen kuin ryhdytään tekemään uusia tiukennuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kiristyslinjaukset antavat lisää valtaa ihmissalakuljettajille ja muulle rikolliselle ihmisoikeuksia polkevalle toiminnalle. Ihmiset pakotetaan vaarallisille reiteille ja ihmissalakuljettajien käsiin ja laillista reittiä tulla maahan hankaloitetaan. Suomi on ollut aktiivinen ihmisoikeuksien edistäjä monella eri foorumilla, kuten YK:ssa ja EU:ssa. Suomi ei voi olla uskottava ihmisoikeuksien edistäjä, jos lähemme hallituksen linjalle, jossa ihmisoikeuksista säästetään.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä lopuksi: Hallituksen esityksessä mainitaan tavoitteeksi vähentää Suomen houkuttelevuutta turvapaikkamaana. Todelliset syyt pakolaisuudelle eivät kuitenkaan löydy Suomen houkuttelevuudesta, vaan lähtömaiden sietämättömästä tilanteesta. Hallitus ei tule tällä uudistuksella ratkaisemaan pakolaiskriisiä, mutta inhimillistä kärsimystä se tulee aiheuttamaan.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

17.43 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Perheenyhdistäminen on suurimpia yksittäisiä väyliä maahanmuutolle Suomeen. Vuonna 2014 tehtiin 17 995 myönteistä oleskelulupapäätöstä, joista perheperustaisia oli peräti 6 774, viime vuonna 17 796 myönteistä oleskelulupapäätöstä ja 6 036 oli perheperusteisia. Tässä kun puhun myönteisistä, niin tarkoitan sitä, että saa oleskeluluvan tänne, vaikei se välttämättä... (Ben Zyskowicz: Hyvä selvennys!) — Näin pitää aina selventää.

Viime vuonna tulleiden suurten turvapaikanhakijamäärien vuoksi perheenyhdistämisten määrä saavuttaa todennäköisesti ennätyslukemat tänä vuonna. Tämän suuren tulijamäärän vuoksi hallitus on ryhtynyt toimeen, ja tällä lakiesityksellä rajoitetaan perheenyhdistämistä toimeentuloedellytyksen avulla, eikä tässä vielä kaikki, sillä hallitus on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on fiilata ja höylätä nämä perheenyhdistämisdirektiivin muutkin edellytykset lainsäädäntöön, joiden täysimääräisestä soveltamisesta sovittiin itse asiassa jo hallitusohjelmassa ja uudelleen marras—joulukuussa 2015. Lisää esityksiä on siis luvassa, mutta tällä esitykselläkin on jo erityisen kiire, koska tällä hetkellä valtavan suuri määrä ihmisiä hakee perheenyhdistämisen perusteella Suomeen.

Siirtolaiskriisi valitettavasti yllätti monet vähän niin kuin housut kintuissa, mutta vihdoin ja viimein aletaan nähdä niitä toimenpiteitä, millä näitä ongelmakohtia pyritään ratkaisemaan. Viime vuosikymmenellä Tanskassa tehtyjen perheenyhdistämiskiristysten seurauksena työttömyysero ulkomailla syntyneiden henkilöiden ja kantaväestön välillä on pienentynyt. Samansuuntaisia tuloksia on myös saatu esimerkiksi Saksasta, jossa on varsin tiukat perheenyhdistämissäännökset. Suomenkin on siis aika herätä.

Arvoisa puhemies! Perheenyhdistämisdirektiivi sallii asetettavaksi ulkomaalaiselle perheenkokoajalle kahden vuoden asumisajan ja asuntovaatimuksen perheenyhdistämisen ehtona. Perheenkokoajalle ja yhdistettävälle avio- tai avopuolisolle voi asettaa myöskin 21 vuoden vähimmäisikärajan puolisoiden perheenyhdistämisessä. Yhdistettävältä avio- tai avopuolisolta voidaan lisäksi edellyttää alkeellista suomen kielen taitoa. Yleisenä käytäntönä Länsi-Euroopan maissa on asettaa samat vaatimukset myös maan kansalaisille, jotta ihmiset ovat perheenyhdistämistä haettaessa tasavertaisessa asemassa statuksestaan riippumatta.

Ensimmäisessä lakiesityksessä perheenyhdistämisen kiristämiseksi esitetään vain toimeentuloedellytyksen laajentamista. Tämän lisäksi uusia keinoja ja ehtoja jatkossa voisivat olla esimerkiksi perheenkokoajalle asetettava kahden vuoden asumisaikaedellytys ja yhdistettävälle puolisolalle sekä perheenkokoajalle 21 vuoden ikärajaedellytys, jotka tämä direktiivi mahdollistaa ja jotka ovat käytössä lukuisissa muissa länsimaissa.

Kielitaitoedellytys vaatii oppimateriaalin ja opiskelutilojen järjestämistä ulkomaalaisten lähtömaista tämän alkeellisen kielitaidon testaamiseksi, mutta alkeellisen kielitaidon osoittamisvaatimus perheenyhdistämisessä karsisi kuitenkin tehokkaasti kotouttamisenusteeltaan haasteellisten ihmisten tuloa tänne Suomeen. Myöskin tämä asuntoedellytys on kohtuullista säätää, sillä on kohtuutonta luoda etenkin turvapaikanhakijoina tulleille ohituskaistaa asunnon saannissa. Perhettä ei pitäisi voida yhdistää, ellei perheenkokoaja pysty osoittamaan perheen asuttavaksi riittävän kokoista asuntoa etukäteen.

Lopuksi sitten, arvoisa puhemies: Kun täällä on puhuttu nyt siitä, että kun viime vuonna valitettiin, että tuli pelkkiä miehiä, ja nyt kun olisi tulossa naisia, niin miksei sekään kelpaa, niin suurin osa näistä viime vuonna tulleista turvapaikanhakijoista, erittäin suuri osa, oli naimattomia nuoria miehiä. Heillä ei siis ole puolisoa, lapsia tai huoltajaa kotimaassa odottamassa. Näille henkilöille näillä perheenyhdistämisen kiristyksillä vaikutetaan sitten

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

niihin järjestettyihin avioliittoihin, joita aletaan oleskeluluvan jälkeen pian touhuta. Perhe on kotouttajalle tärkeä, sitä en kiistä, mutta suosittelen näille naimattomille henkilöille, jotka ovat tänne tulleet, ihan vaikka kotimaista suomalaista vaihtoehtoa puolisoiksi, sekä naisille että miehille. Siinä se kotoutuminen ja kielitaidon oppiminen ynnä muu tällöinen sujuu paljon paremmin. — Kiitos.

17.49 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kymmenientuhansien maahanmuuttajien ryntäys sai monet tahot ymmälleen syksyllä. Siellä sun täällä päiviteltiin, miten Suomi aivan yllättäin kohtasi ennennäkemättömän siirtolaiskriisin. Edelleen ihmettelen, oliko joku oikeasti ja aidosti yllättynyt. Tästähän me perussuomalaiset olemme vuositolkulla varoitelleet ja vaatineet, että höveliä ja avokätistä lainsäädäntöämme on kiristettävä ennen kuin suurimmat massat ehtivät tänne Pohjolan perukoille. Näin ei tehty, ja nyt on viimeinen hetki toimia. Ja onneksi on hallitus, joka toimii.

Pitää muistaa, että viimesykyiset tulijat eivät suinkaan olleet ensimmäiset. Somaleita meille alkoi tulla jo noin 25 vuotta sitten. Monet heistä eivät osaa vielääkään suomea. Heidän työllisyysasteensa on 9, rikostilastoissa he ovat kyllä korkealla. Monilapsiset perheet saavat kymmenientuhansien tulonsiirrot vuodessa. Niillä he elävät vuodesta toiseen, vuosikymmenestä toiseen ja niin edelleen. Iäisyyseläkeläisiä.

Meillä on kaksi ryhmää, joiden sopeutuminen Suomeen on ollut erityisen heikkoa: somalit ja irakilaiset. Vuosikymmenien kallis odottaminen ei ole tuottanut tulosta. Missä ne tulokset ovat? Kelan toimistossa. Millä logiikalla viime kuukausien aikana tänne tulleet kymmenentuhannet turvapaikkaturistit sopeutuisivat sen paremmin? Työtä ei ole suomalaisillekaan — miten sitten heille? Meillä on satojatuhansia kantasuomalaisia työttömiä. Mil-laista työtä kielitaidottomat, kouluttamattomat vuohipaimenet voisivat täällä tehdä? Ne ajat, jolloin vähemmän vaativia töitä löytyi kutakuinkin kaikille työhaluisille, ovat ohi. Ne ovat meiltä ja muualta.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei ole vaatinut näiltä ihmisiltä mitään. Heillä on vain oikeuksia, ei velvollisuuksia. He ovat yksinkertaisesti tulleet tänne meidän maahanamme, alkanee pyytää, vaatia ja sitten saada: rahaa, kalustettuja asuntoja, terveydenhoitoa, kielikoulutusta ja niin poispäin. Tähän on saatava muutos, ja kiireesti. Meillä on paljon vähävaraisia kantasuomalaisia. He istuvat esimerkiksi Viitasaarella pitkissä terveyskeskusjonoissa, erityisesti hammashoidon puolella. Muutaman kuukauden maassa olleet menevät tuon jonon ohi, keulille suoraan: he, jotka eivät ole koskaan yhteistä kassaamme kartuttaneet eivätkä tule koskaan kartuttamaan.

Ja vielä siitä kotouttamisesta. Hesarissa oli joku aika sitten juttu, että täällä on paljon poikamiehiä, joilla ei ole puolisoa. Maaseudulla niitä pilkistää joka torpasta melkein. Mitenkä me kotoutamme tänne, niin kuin Eerola mainitsi tuossa, nämä naimattomat nuoret miehet? Mistä se puoliso sinne etsitään? Taitaa tulla kiista.

Arvoisa rouva puhemies! Emmekö me kuitenkin ole isäntiä omassa maassamme? Minusta ei ole mitenkään epäinhimillistä, että tulijoilta voidaan myös vaatia jotakin. Monelle kantasuomalaiselle on kunnia-asia elättää itsensä ja perheensä. Toimeentulotuen hakeminen usein koetaan häpeälliseksi, erityisesti vanhempi väki ajattelee niin. — Kiitos.

17.53 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään esitetty perusteltua kritiikkiä tätä lakiesitystä kohtaan, enkä ryhdy näitä asioita sen kummemmin toistelemaan. Muun muassa edustaja Räsänen analysoi nämä lakiesityksen ongelmat erittäin hy-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

vin puheenvuorossaan. Mutta yhden näkökulman kuitenkin haluan toistaa. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa todetaan, ettei lasta saa erottaa vanhemmistaan heidän tahtonsa vastaisesti, ellei se syystä tai toisesta ole lapsen etu. Suomi on sitoutunut tähän sopimukseen, ja tämä lakiesitys on tämän sopimuksen vastainen.

Perheenyhdistäminen on tällä hetkellä paras tapa saada naiset ja lapset turvaan, ja eikö juuri sitä tässä maahanmuuttokeskustelussa ole korostettu voimakkaasti? Tämä lakiesitys on mielestäni epäinhimillinen, ja ihmettelen, miten hallitus voi olla näin kova ja sydämetön — kysymys on ihmisarvosta ja ihmisoikeuksista. Toivon todella, että valiokuntakäsittelyssä löytyy hiukan enemmän inhimillisyyttä. Toivon, että valiokunnan jäsenet pystyvät kuvittelemaan, miltä tuntuu elää ilman perhettä toisella puolen maapalloa ja miltä lapsista tuntuu olla ilman vanhempia. Kuinkahan moni meistä pystyisi tällaisessa tilanteessa keskittymään opiskeluun, töiden tekemiseen tai yhteiskunnan rakentamiseen? Perheenyhdistäminen on kotoutumisen kannalta lähes ehdoton edellytys.

Arvoisa puhemies! Ellei tähän lakiesitykseen saada huomattavia parannuksia valiokuntakäsittelyssä, niin tämä lakiesitys pitäisi hylätä.

17.55 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Täällä keskustelussa esimerkiksi ministeri Orpo ja edustaja Joona Räsänen ovat hyvin tuoneet esiin sen laajemman eurooppalaisen kontekstin, mihin tämä lakiesitys liittyy, ja sen tosiasiain, että maahanmuuton hallitseminen Euroopassa edellyttää ennen kaikkea yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja, joita pyrimme Euroopan tasolla edistämään. Ja totta kai globaalisti pyrimme toimimaan niin, että saataisiin niitä juurisyitä, jotka ajavat ihmiset pakenemaan omista kotimaistaan, eli sotilaallisia kriisejä, sotia, kurjuutta, näitä ongelmia, lievitettyä.

Mutta sitten mitä tulee tähän esitykseen, joka on siis tämän tämänhetkisen eurooppalaisen tilanteen vaatima, niin siitä muutamia näkökohtia.

Täällä pitkässä keskustelussa kriitikot ovat korostaneet, että esitys on epäinhimillinen, epähumaani, vastoin ihmisoikeuksia, vastoin kansainvälisiä sopimuksia ja vaikeuttaa ihmisten kotoutumista Suomessa. Sehän on totta, että jos me ajattelemme asiaa Suomessa jo olevien turvapaikanhakijoiden kannalta, niin tämä esitys on luonnollisesti hyvin ongelmallinen heidän kannaltaan. Ja on totta se, että tämä perheenyhdistämisen vaikeuttaminen ei ole omiaan edistämään kotoutumista. Voidaan päinvastoin sanoa, aivan ymmärrettävästi, että se on omiaan hidastamaan ja jarruttamaan kotoutumista. Tämä on asian toinen puoli.

Mutta Suomen kansan edustajina ja Suomen eduskuntana me emme voi tarkastella asiaa pelkästään Suomessa olevien turvapaikanhakijoiden näkökulmasta, vaan meidän on tarkasteltava tätä asiaa laajemmin. Ja tämä asian toinen puoli on myös tärkeätä pitää mielessä. Toinen puoli on se, että koko Euroopassa ja myös meidän naapurimaissamme Pohjoismaissa on tiukennettu ja parhaillaankin tiukennetaan perheenyhdistämisen ehtoja. Jos me tällaisessa tilanteessa Suomessa emme toimisi tämän saman suuntauksen mukaisesti vaan jättäisimme nykylainsäädäntömme ennalleen, jolloin Suomen perheenyhdistämlainsäädäntö näyttäytyisi huomattavasti edullisempänä kuin naapurimaidemme ja yleensäkin muiden Euroopan maiden perheenyhdistämlainsäädäntö, niin eikö tämä merkitsisi sellaista erityistä vetovoimaa turvapaikanhakijoille nimenomaan Suomeen, mikä voisi johtaa samankaltaiseen tilanteeseen kuin viime vuonna, jolloin kymmenentuhannet, lähinnä Irakista kotoisin olevat, turvapaikanhakijat tulivat Euroopan lukuisten maiden läpi nimenomaan tänne pohjan perukoille Suomeen, koska heillä oli se käsitys, että Suomesta saa helpommin oleskeluluvan ja että Suomeen saa helpommin perheensä yhdistettyä? Kysyin

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

keskustelun kuluessa kritikoilta, suljeteko silmänne tältä tosiasialta vai onko niin, että suhtaudutte hyväksyvästi tähän tosiasiaan. Suhtaudutteko hyväksyvästi siihen, että tässä tilanteessa, kun on vaara, että Eurooppaan tänäkin vuonna tulee satojatuhansia turvapaikanhakijoita, Suomi näyttää houkuttelevimpana maana ja että Suomeen hakeutuu mahdollisesti kymmeniätuhansia uusia turvapaikanhakijoita juuri tämän houkuttelevuuden takia? Joko tältä tosiasialta voidaan sulkea silmät tai sitten voidaan olla sitä mieltä, että se ei ole ongelma. Viime vuonna tuli 30 000, tulkoon tänä vuonna 30 000, ensi vuonna ehkä 50 000 ja niin edelleen, kunnes tämä eurooppalainen ratkaisu, toivottavasti yhteinen eurooppalainen ratkaisu, saadaan syntymään. Minusta tällaiset turvapaikanhakijoiden määrät vuosittain ovat suuri ongelma suomalaiselle yhteiskunnalle. Meillä ei ole edellytyksiä onnistuneeseen kotoutumiseen, jos turvapaikanhakijoiden määrät nyt — eivät pelkästään viime vuonna vaan myös tänä vuonna, ensi vuonna, seuraavana vuonna — ovat kymmenissätuhansissa. (Eduskunnasta: Ja koko Euroopassa!) Ja tämä on asian toinen puoli. En saanut mielestäni vastausta siihen, onko niin, että tätä ongelmaa ei haluta nähdä tai kysymystä ei haluta nähdä, vai onko niin, että tätä näin suurta määrää vuosittain ei pidetä Suomen kannalta ylitsekäyttömänä haasteena.

Täällä eräät kriitikot moittivat tätä ratkaisua siitä, että tämä nostaa kotouttamisen kustannuksia ja lisää byrokratiaa. Näin voi käydä. Mutta nämä kustannuksethan ovat marginaalisia verrattuna niihin kustannuksiin, jotka ovat käsillä, mikäli turvapaikanhakijoiden määrä jatkuisi tänä vuonna, ensi vuonna samanlaisena kuin se oli viime vuonna.

Täällä on kiinnitetty huomiota, että kotoutumisen onnistuminen on paras tae muun muassa radikalisoitumista vastaan. Olen samaa mieltä. Kotoutumisen onnistuminen, työllistyminen, yhteiskuntaan sisään pääseminen, osallisuuden tunteminen on varmasti radikalisoitumisen ehkäisemisen ja estymisen kannalta erittäin tärkeää. Mutta on kai jokaisen myönnettävä, että jos turvapaikanhakijoiden määrät jatkuisivat absoluuttisesti sellaisina kuin ne olivat viime vuonna, niin on aivan selvää, että jos täällä on 100 000 tuoretta turvapaikanhakijaa verrattuna siihen, että on 30 000, niin myös potentiaalisten radikaalien määrä on silloin suurempi.

Täällä kriitikot myös sanoivat, että tämä on väärä keino kiristää perheenyhdistämisen ehtoja, tässä katsotaan varakkuutta tai tuloja, se on väärä keino. En huomannut — en tosin koko keskustelua voinut olla paikalla — että nämä kovimmat kriitikot olisivat esittäneet muita keinoja. Kannattavatko he sitten esimerkiksi ikärajoja, 24 vuotta ennen kuin saa perheenyhdistämisen? Kannattavatko he useampia asumisvuosia Suomessa ja niin edelleen? En tiedä. En saanut mielestäni tähän vastausta.

Lopuksi haluan todeta, että tässä keskustelussa on mielestäni tuotu esiin aiheellista kritiikkiä tämän lain yksityiskohtia kohtaan. Täällä monet ovat maininneet tämän kolmen kuukauden määräajan, jolloin varsinaisen turvapaikan saaneen eli pakolaisstatuksen saaneen perheenjäsenen tulee hakea perheenyhdistämistä, jotta toimeentulovaatimus heitä koskisi, ja että tämä määräaika saattaa olla liian lyhyt, varsinkin jos tilanne on se kuin täällä sanottiin, että esimerkiksi Ankaran lähetystöön ei edes siinä ajassa pääse.

Täällä on mainittu myös nämä lapset. Voi olla, että siinä on tarkoituksena se, että ei olla houkutteleva maa niin sanottujen ankkurilasten lähettämiseen, että ei kannusteta siihen, että lapset pannaan yksin ihmissalakuljettajien matkaan, millä varmistetaan, että sitten perhe pääsee perässä. Voi olla, että tässä on tällaisia näkökohtia.

Ja täällä on kiinnitetty huomiota näihin tulorajoihin.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Joka tapauksessa mielestäni on tärkeätä, että valiokuntakäsittelyssä hallintovaliokunnassa näihin yksityiskohtiin kiinnitetään asianmukaista huomiota ja jos nähdään, että on aihetta hallituksen esitystä tältä osin täsmentää ja tarkistaa, niin silloin siihen pitää olla valmis. Mutta itse tarve tälle esitykselle on mielestäni kiistaton, ja me emme voi sulkea silmiä siltä huolelta, jota halusin pitää keskustelussa esillä, vaikka, totta kai, ymmärrän sitä kriittikkiä, mitä myös koko tätä esitystä vastaan inhimillisyyden ja humanisuuden näkökulmasta on esitetty.

18.04 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! On, voisi sanoa, jopa melkein mieltä nostattavaa tämän pitkän keskustelun jälkeen kuulla edustaja Zyskowicin hyvä puheenvuoro siitä, että hallituspuolueiden sisältäkin nähdään, että tämä lakiesitys on vielä tässä vaiheessa, jos voi käyttää tässä yhteydessä tätä sanaa, "raakile" ja se odottaa kypsyttämistä hallintovaliokunnasta, jossa asiaa tullaan käsittelemään. Niin kuin aikaisemmin sanoin, itselläni on kova luotto siihen, että hallintovaliokunta pystyy nostamaan niitä epäkohtia, joita vielä tässä vaiheessa hallituksen esityksen sisällä on.

Tuossa aikaisemmin edustaja Eerola viittasi siihen, että suurin osa on naimattomia miehiä, jotka tulevat tänne etsimään turvapaikkaa. Aina kaipaisin vähän lähdettä, kun viitataan tällaisilla luvuilla. Ja vaikka niinkin on — ja niinkin on, tiedän myös sen itse — että ainakin suuri osa, tai osa, on naimattomia miehiä, niin on aina hyvä puhua sitten siitä tämän turvapaikkaprosessin lopputuotteesta, turvapaikasta, eli saavatko he turvapaikan. Jos saavat, heillä on perusteet, jos eivät saa, heidät palautetaan kotimaahan. Tätä kautta itselläni ainakin iskee vielä korvaan edustaja Hakkaraisen usein käyttämä termi "turvapaikkaturismi" ja niin edelleen. Ei tässä ole kyse turismista. Turismi on aivan toisenlaista matkustamista. Tässä on inhimillinen tragedia taustalla, sodat ja maailmanpolitiikka. Ennen tätä nykyistä turvapaikkakriisiä meille Suomeen saapui joka vuosi 1 000 kiintiöpakolaista ja noin 3 000 turvapaikanhakijaa. Turvapaikanhakijoista kaksi kolmasosaa ei saanut turvapaikkaa täältä Suomesta, joten meillä on järjestelmä ollut kunnossa. Nyt on Sipilän hallituksen — tai no, ehkä käytän ilmaisua "Hakkaraisen hallituksen", jommankumman — tehtävä valinta siitä, onko Suomi sivistysvaltio myös tulevina vuosina ja pystymmekö me kantamaan oman osamme tästä (Puhemies koputtaa) maailman kriisistä.

18.06 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tästä, mitä Kari sanoi: Hakkaraisen hallitus hyvin vähän vaikuttaa täällä. Jos Hakkarainen täällä vaikuttaisi, niin tätä turismiongelmaa meillä ei olisi. Nimittäin jos ajatellaan näin, että kolmasosa palautetaan näistä turvapaikkaturisteista, lentokoneella he lentävät takaisin omaan maahan, ja minun mielestäni aina, mitä minä olen lentänyt tuolla ja käynyt vieraissa maissa, turistina suurin piirtein olen ollut. Eivät ne tänne töihin tule.

Ja sitten, mitä opposition mielestä on perhe? Onko se se ydinperhe, jossa on sisko, veljen perhe, serkkujen perheet ja niin poispäin? Meillähän on tähän asti ollut niin väljiä tulinkintoja perheenyhdistämisestä, että jos samaa rataa jatketaan, niin heimo- ja kylätolkulla tulee näitä turisteja tänne lisää. Kyllä niitä vihreämmän oksan etsijöitä tästä maapallolta varmasti löytyy. Afrikassa syntyy 30 miljoonaa joka vuosi lisää, ja jos me haluamme ne heidän elinolosuhteensa samalle tasolle kuin täällä, niin varmasti hommaa riittää. Mutta jos halutaan säilyttää oma kulttuuri, oma elintaso, turvallisuus täällä, meidän täytyy toimia eikä lähteä tuommoiseen maailmanparantamiseen ja hyysäämiseen mukaan. Siihen täytyy

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

pystyä sanomaan nyt stoppia. Hallituksella on hyviä esityksiä, ja niin kuin Eerola tuossa totesi, niitä tulee lisää.

18.08 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Oli ihan pakko pyytää tähän vielä puheen-vuoro, jotta kirjataan kuitenkin pöytäkirjaan, että kun edustaja Hakkarainen tässä vähän mietiskeli sitä, että mitäköhän se perhe tarkoittaa, niin kyllä tänäkin päivänä suomalainen lainsäädäntö lähtee siitä, että esimerkiksi näissä perheenyhdistämisissä puhutaan nimen-omaan tästä ydinperheestä eikä enää isovanhemmista, serkuista tai muista kaukaisemmista sukulaisista. Siinä mielessä kyllä suomalainen perheenyhdistämislainsäädäntö on kiristynyt jo vuosien saatossa, eikä enää ole todellakaan kysymys siitä, että varsin pitkältä sukulaisuussuhteista haettaisiin näitä perhesiteitä.

Mutta sitten ehkä tähän loppuun voi vielä todeta sen, että oli ihan hyvä, että täällä viitattiin nimenomaan siihen, että tällä kolikolla on kaksi puolta. Toisaalta tässä on kysymys tästä inhimillisyydestä, siitä, miten me olemme tottuneet näitä asioita hoitamaan ja niin kuin me ajattelemme, että itse ehkä haluaisimme, että meitä kohdeltaisiin. Ja toinen puoli on sitten se, mitkä ovat ne resurssit, millä me pystymme kantamaan tavallaan sen oman vastuamme.

Senpä takia ehkä puuttuisin vielä tähän kolmen kuukauden määräaikaan. Kun me olemme kuitenkin tässäkin salissa usein puhuneet siitä, että haluamme kohdentaa apua nimenomaan niille kaikista heikoimmassa asemassa oleville — ja silloin me puhumme nimenomaan siitä Geneven pakolaissopimuksen ytimeistä eli näistä turvapaikan saaneista tai kiintiöpakolaisista — niin olisi minusta aika luonnollista, että näiden osalta todella tämä kolmen kuukauden aikaraja olisi hieman pidempi, jotta he voisivat todella saada perheensä tänne, koska he ovat niitä, joilla on tutkittu syy, että he ovat kansainvälisen suojelun tarpeessa, ja me olemme täällä kaikki halunneet antaa apumme heille, jotka ovat kaikista heikoimmassa asemassa.

Siltä osin, kun tässä pohditaan aina sitä, onko perheenyhdistäminen vetovoimatekijä, täytyy todeta, että siinä yhteydessä, kun ihminen saa turvapaikan, eli hän saa sen tällä ensisijaisuusperiaatteella, voidaan kyllä sanoa, että sitä kukaan ei (Puhemies koputtaa) saa muuten kuin niin, että se tutkitusti pitää paikkansa.

18.10 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Olen itse asunut Lähi-idässä yli kymmenen vuotta ja pidän vähän omituisena edustaja Karin kommenttia siitä, että Suomen sivistysvaltiona pysyminen olisi jotenkin riippuvaista siitä, kuinka paljon me otamme tänne ihmisiä. Voin ihan omasta kokemuksesta kertoa, että jos tänne nyt otetaan vaikka 5 miljoonaa ihmistä Lähi-idästä, niin suomalaista sivistysvaltiota sen jälkeen ei enää ole.

18.11 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Räsänen puhui heikoimmassa asemassa olevista. Ei ole kauan aikaa, kun Ilta-Sanomissa oli uutinen, että "Nämä taistelevat Isisiä vastaan". Ja keitä he olivat? Naisia. Samaan aikaan oli tänne tulossa yli 30 000 miestä. Ketkä olivat heikoimmassa asemassa olevia, nämäkö miehet?

Meillä viimeksi kun oli sota Suomessa, miehet menivät rintamalle, naiset jäivät kotirintamalle ja lapset lähtivät Ruotsiin pakoon. Tämä on järjestys, jos todellisesta sodasta on kysymys, eikä naisia jätetä sinne. Siksi sanon tätä turvapaikkaturismiksi, koska nämä miehet kuuluisivat sinne perheitään puolustamaan eivätkä tänne sosiaaliturvalla elämään.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Sitten vielä näistä perheistä, kun sanotaan, että suomalainen perhe ja käsitys perheestä. Heillä ei ole käsitystä suomalaisesta perheestä. Siellä saattaa olla viisi vaimoa, todennäköisesti, ja kuudes on raskaana. Mitenkä me näitten kanssa teemme sitten täällä tämän meidän suomalaisen sivistyneen perhetulkinnan kanssa? Heillä on erilaiset käsitykset siitä, ja niitä ei voi sopeuttaa yhteen.

18.12 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Raatikainen taisi tulla saliin ihan tässä loppumetreillä eikä kuullut koko kahden tunnin keskustelua. Se, mihin viittasin tässä sivistysvaltioperiaatteessa, liittyy siihen, että me käsittelemme turvapaikkahakemukset sillä tavalla kuin kansainvälinen oikeus ja meidän oma oikeuskäytäntömme edellyttävät. Sillä ei suoraan analogiaa ole siihen, mihin edustaja Raatikainen ilmeisesti kuvitteli olevan. Tässä lähtökohta hallituksen esityksellä on ollut omasta mielestäni oikeansuuntainen, eli nyt yhdistetään turvapaikkaprosesseja, ei pelkästään Pohjoismaiden vaan myös Euroopan unionin puolella.

Haluan vielä tähän loppuun sanoa, että edustaja Joona Räsänen puheenvuorosta hallitus voisi melkeinpä kopiokoneella ottaa jo nyt niitä korjausehdotuksia hallintovaliokunnan käsitteilyyn, mitkä toivottavasti tähän lopulliseen lakiesitykseen myös tulevat.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

18.14 Puolustusministeri Jussi Niinistö (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustusratkaisu perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja koko maan puolustamisen periaatteeseen. Puolustusratkaisumme suuri linja on ollut muuttumaton, ja hyvä niin. Yleisen asevelvollisuuden avulla saamme isänmaan parhaat voimat maanpuolustuksen tehtäviin sekä kykenemme ylläpitämään Suomen puolustuksen kannalta riittäviä sodanajan joukkoja. Vaikka puolustusratkaisumme ei ole muuttunut, niin maailma ympärillämme on. Euroopan ja erityisesti meihin heijastuen Itämeren alueen turvallisuustilanne on tänään hyvin toisenlainen kuin se oli kymmenen vuotta sitten. Jännite on kasvanut ja voimapolitiikka tehnyt paluun.

Kymmenisen vuotta sitten Suomessa toteutettiin perusteellinen maanpuolustuksen lainsäädäntöuudistus. Osana tuota kokonaisuutta uudistettiin myös asevelvollisuuslaki. Laissa säädetään asevelvollisuuden suorittamisesta Puolustusvoimissa niin rauhan kuin myös sodan aikana. Asevelvollisuuslain uudistamisen yhteydessä lakiin tehtiin yksi aiempaan lain-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

säädäntöön verrattuna merkittävä muutos: ensimmäistä kertaa itsenäisen Suomen historiassa asevelvollisen määräämiselle kertausharjoitukseen asetettiin ennakkoaika, kolme kuukautta. Aiemmin tällaista laissa säädettyä ennakkovaroitusaikaa ei ollut. Lain perusteissa mainitaan, että määräys kertausharjoituksiin pyritään antamaan jopa kuusi kuukautta ennakoon.

Yhtenä kertausharjoituksen tarkoituksena laissa on mainittu sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen. Jokainen ymmärtää, miten vaikeaa valmiuden kohottamiseksi järjestettävää kertausharjoitusta on ennakoida kolmea tai kuutta kuukautta aiemmin. Reserviläisiä voidaan käyttää valmiuden kohottamisessa kolmella tavalla: kertausharjoituksena, ylimääräisenä palveluna sekä liikekannallepanossa. Kertausharjoitus on tarkoitettu normaaliolojen tilanteisiin, sitä vastoin ylimääräinen palvelus ja liikekannallepano ovat tarkoitettuja poikkeusolojen tilanteisiin. Tällä hetkellä kertausharjoituksen käyttäminen yhtenä vaihtoehtona valmiuden kohottamisessa olisi käytännössä erittäin vaikeaa pitkän ennakkomääräysajan ja toisaalta kertausharjoituspäiville asetetun enimmäispäivämääräajan suhteen.

Muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä Puolustusvoimilla pitää olla mahdollisuus nostaa joustavasti valmiutta myös normaalioloissa. Mikäli laissa olevien säädösten rajoittamana Puolustusvoimat voisi kutsua reserviläisiä palvelukseen vasta poikkeusoloissa, niin silloin puolustusratkaisumme ei enää toimi.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää muutoksia asevelvollisuuslakiin kertausharjoitusten osalta. Hallituksen esityksessä on kaksi kokonaisuutta. Nämä muutokset koskevat valmiudellisista syistä järjestettäviä kertausharjoituksia sekä kertausharjoituspäivien enimmäismääriä. Hallitus esittää, että valmiuden kohottamiseksi toimeenpantaviin kertausharjoituksiin asevelvolliset voidaan määrätä ilman ennalta määrättyä minimiaikaa. Tällöin kyseessä olisi Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevästä tarpeesta johtuva sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen. Päätöksen tällaisesta kertausharjoituksesta tekisi aina tasavallan presidentti Puolustusvoimain komentajan esittelystä sotilaskäskyasioiden päätöksenteamenettelyn mukaisesti siten, että puolustusministerillä on velvollisuus olla läsnä ja lausua käsityksensä sekä pääministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä.

Tällainen joustavan valmiuden kohottamistarkoituksessa järjestetty kertausharjoitus olisi poikkeuksellinen toimenpide. Sen tarkoituksena olisi toimia ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä turvallisuustilanteen vakauttamiseksi. Samalla se olisi normaaliolojen toimenpide, joka mahdollistaisi joustavan siirtymisen poikkeusolojen toimenpiteisiin. Laissa ei ole tarpeen asettaa mitään enimmäismäärää valmiuden kohottamiseksi käskettävän kertausharjoituksen osalta, sillä päätöksen tällaisen harjoituksen järjestämisestä tekee tasavallan presidentti, ja valtioneuvosto tulee sidotuksi päätökseen vähintään puolustusministerin vaikutuksesta. Itse asiassa laissa säädetty kertausharjoitukseen määrättävien asevelvollisten enimmäismäärä saattaisi joissain tilanteissa olla valmiuden kohottamista rajoittava akilleenkantapä.

Harjoitusta on mahdollista jatkaa ylimääräisenä palveluksena, jos turvallisuustilanne sitä edellyttää. Valmiuden joustavalla kohottamisella pyritään nimenomaan ennalta ehkäisemään tilanteen eskaloitumista, jolloin poikkeusolojen menettelyihin ei toivottavasti enää olisi tarvetta.

Arvoisa puhemies! Asevelvolliset määrätään kertausharjoituksiin Puolustusvoimien toimesta. Määräys voidaan antaa asevelvolliselle kerrallaan 30 vuorokaudeksi, mutta joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa voi olla tarkoituksenmukaista jatkaa tätä aikaa uudella määräyksellä. Valmiuden kohottamiseksi järjestettävistä kertausharjoituksista voidaan

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

myöntää vapautusta, jos se on asevelvollisen perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon harjoittamisen takia välttämätöntä. Vapautusperuste sinällään ei ole este saapua palvelukseen, eikä pelkän jätetyn hakemuksen perusteella ole oikeutta jäädä pois harjoituksesta.

Hallitus esittää, että koulutuksellisten kertausharjoitusten enimmäispäivämäärät kaksinkertaistetaan. Eräissä tapauksissa nykyiset kertausharjoitusten enimmäismäärät ovat rajoittaneet asevelvollisten koulutusta uuteen sodanajan tehtävään. Uudet enimmäismäärät koskevat vain rajoitettua osaa reserviä. Muutos vaikuttaisi käytännössä lähinnä vaativampiin erityistehtäviin koulutettuihin asevelvollisiin, jotka ovat yleensä vapaaehtoisesti hakeutuneet kyseisiin tehtäviin. Samalla hallitus esittää, että valmiuden kohottamiseksi järjestettävät kertausharjoitukset ovat kertausharjoitusten enimmäispäivämäärien ulkopuolella.

18.20 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maailma muuttuu ja myös uhat muuttuvat, ja sen takia myös meidän lainsäädäntömme täytyy muuttua. Meillä on yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot, ja jotta me tästä joukosta saamme ketterän, meidän lainsäädäntömme täytyy se mahdollistaa.

Uuden tyyppisiä uhkia olemme Euroopassakin nähneet, ja emme me voi jäädä, mikäli meitä jokin uhkasi, kolmea kuukautta odottamaan, vaan meilläkin täytyy pystyä toimimaan, ja tämä nopeampi kutsuminen kertausharjoituksiin on siinä erittäin tärkeä asia. On siis hyvä, että tätä lainsäädäntöä edistetään.

Haluaisin kuitenkin kysyä ministeriltä, kuinka tämä laki huomioi reserviläisen oikeudet, kun ei ole oikeutta kieltäytyä kertausharjoituksista. Entä jos on yksinkertaisesti sellainen este, että ei pysty osallistumaan: on yksinhuoltaja, on sellaisessa siviililyössä, ettei voi osallistua? Kuinka tämä tullaan huomioimaan, että tarvittavat kertausharjoitukset pystytään (Puhemies koputtaa) tarvittavien henkilöiden osalta järjestämään?

18.21 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän äskeiseen kysymykseen: ministeri toivottavasti voi vahvistaa, että siinä ensimmäisessä versiossa ei ollut tätä mahdollisuutta kieltäytyä tai saada vapautusta kertausharjoituksista, mutta ymmärtääkseni nyt tässä hallituksen esityksessä tämä on, mutta niin, että se on tiukempi kuin normaalisti kertausharjoituksiin liittyen, mutta joka tapauksessa.

Toinen kysymys on tietenkin se, että kun tässä oli alun perin myöskin tällainen ajattelu, että Puolustusvoimien komentaja voi omalla käskyllään pelkästään, ilman ministeriä, ilman presidenttiä, tehdä tällaisen 25 000 henkilön kutsumisen kertausharjoituksiin, niin minun on pakko tässä kohtaa vielä kysyä, mistä ihmeestä tällainen ajattelu edes voi lähteä, että meillä tämä tapahtuisi ilman kolmikantaista valmistelua, kun meillä ulko- ja turvallisuuspolitiikka on kuitenkin ollut lähtökohtaisesti semmoinen asia, (Puhemies koputtaa) jota ei pelkästään yksi taho määrää.

18.22 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sinänsä hallituksen esityksen tavoitteet tarvittavan valmiuden kohottamiseksi ovat oikean suuntaisia. On hyvä, että tähän vanhaan, ennen vuotta 2007 olleeseen asevelvollisuuslain henkeen palataan. Siihen hyvän perusteen antavat myös maailmanpoliittinen tilanne ja ympärillä tapahtuvat muutokset.

Viittaan kumminkin samaan kuin edustaja Paatero tuossa aikaisemmin: lausunnolle läheneessä esityksessä Puolustusvoimain komentajalle annettiin oikeus kutsua 25 000 reser-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

viläistä kertausharjoituksiin. Nyt kuulemiskierroksen jälkeen hallitus on onneksi tätä muuttanut. Tätä muutosta esitti opposition, SDP:n, lisäksi myös keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja.

Kysyn tässä yhteydessä, kun puolustusratkaisumme on harvinainen ja Euroopasta löytyy 4—5 muuta maata, joilla vastaava järjestelmä on, ja meidän puolustusratkaisumme nojaa yleiseen asevelvollisuuteen ja kertausharjoituksiin: onko, herra ministeri, kertausharjoitusten määrärahat kehyskaudelle nyt varmistettu hallituksen toimesta? Toivottavasti.

18.23 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä luku 25 000 jäi kummittelemaan tässä keskustelussa silloin, kun tämä lausuntokierrokselle tuli. Itse en tätä niin suurena ongelmana nähnyt, koska siinä puhuttiin nyt siitä maksimimäärästä, minkä komentaja olisi voinut kutsua. Kun näitä hieman laskee yhteen, niin jos tämä 25 000 miestä ja naista kutsuttaisiin kerralla kokoon, sen kustannuksetkin olisivat jo niin suuret, että ei meillä ole siihen varattua rahaa. Olisinkin kysynyt ministeriltä, kuinka vakava ja todennäköisenä uhkana olisitte pitänyt sitä, että Puolustusvoimain komentaja ylipäätään olisi yksinpäin kutsunut tällaista joukkoa kokoon. Eikö tässä laissa nyt ole kuitenkin edelleenkin pääasia se, että pystytään nopeammin kutsumaan eikä nyt tuijoteta niitä rajoja siitä, kuinka monta tuhatta miestä nyt sitten on kenenkin kutsuttavissa? Joka tapauksessa on aika pieni todennäköisyys, (Puhemies koputtaa) että näin suuria kertausharjoituksia me heti järjestäisimme.

18.24 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kansanedustaja, entinen pääministeri Vanhanen omassa kommentoinnissaan tähän asiaan hyvin viittasi näihin ulkopoliittisiin vaikutuksiin, joihinka liittyen toivon, että tämän valiokuntakäsittelyn aikana ei enää palata ikään kuin samaan lähtökohtaan, josta se alkuperäinen hallituksen esitys lähti, koska olen kyllä edustaja Vanhasen kanssa täysin samaa mieltä siitä, että jos me annamme yksittäiselle virkamiehelle oikeuden ottaa 25 000 henkilöä meidän sodanajan joukoista harjoituksiin omalla päätöksellään, me menemme kyllä metsän puolelle.

Pidän hyvänä sitä, että sotilaskäskyasiat hoidetaan niin kuin sotilaskäskyasiat pitää hoitaa ja siinä yhteydessä myös tämän ulkopoliittisen signaalin osalta mukana on tasavallan presidentti ylipäällikkönä mutta myös henkilönä, poliittisena toimijana, johonka myös parlamentti luottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, vaikka paikan päältä 2 minuuttia.

18.25 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan näistä valmiudellisista syistä käsketyistä kertausharjoituksista saisi hakea vapautusta samoin kuin muistakin kertausharjoituksista. Edellytykset tosiaan ovat kuitenkin tiukemat, aivan niin kuin edustaja Paatero totesi.

Aivan normaalin menettelyn mukaan ministeriöstä lähti tämä lakiesitys lausuntokierrokselle, otettiin saatu palaute huomioon ja päädyttiin siihen, että on syytä mennä sotilaskäskymenettelyn mukaisesti tässä päätöksenteossa.

Tästä määrästä, 25 000, todellakin luovuttiin. Voisin sanoa, että se on hyvin poikkeuksellinen ellei ainutkertainen tilanne, että tällaista määrää olisi joutunut Puolustusvoimien komentaja käskemään kertausharjoituksiin valmiudellisista syistä.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Sitten vielä edustaja Savolalle, joka kysyi, kuinka laki huomioi reserviläisen oikeudet tässä, kun haetaan vapautusta: Tosiaan on oikeus valittaa, mutta täytyy ottaa huomioon, että nämä henkilöt, jotka lähinnä tulisivat kyseeseen kutsuttaessa valmiutta joustavasti kohotettaessa, ovat varsin nuoria, sanotaanko 20—25-vuotiaita, eli heillä ei yleensä vielä ole siviilissä kovin vaativia tehtäviä tai välttämättä edes lapsia tai perhettäkään, niin että siinä mielessä tämä on enemmänkin teoreettinen kysymys. Mutta vapauttamishakemus sinällään ei itsessään vaikuttaisi tähän kertausharjoitusmääräyksen täytäntöönpanoon, eli pelkän jätetyn hakemuksen perusteella ei olisi oikeutta jäädä pois harjoituksesta, sillä se vaikuttaa joukkokokoonpanon toimintaan, ja kyse on kuitenkin maanpuolustuksesta. Katsottiin tarpeelliseksi hyvinkin tiukka säätäminen tässä suhteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

18.27 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Yleinen asevelvollisuus ei ole enää Euroopassa kovin yleistä. Meillä Suomessa maanpuolustus nojaa yleiseen asevelvollisuuteen, joka takaa maalle hyvän ja kustannustehokkaan tavan puolustuksen järjestämiseksi. On tärkeää, että puolustusratkaisumme perusta säilyy ja maanpuolustus kuuluu koko kansalle.

Voimassa oleva asevelvollisuuslaki on vuodelta 2007. Silloin lakiin lisättiin vaatimus kertausharjoituskäskyn lähetyksestä asevelvolliselle vähintään kolme kuukautta ennen harjoitusta. Tämä on ongelmallista sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan nopeaa valmiutta.

Muuttunut turvallisuusympäristö aiheuttaa tarkastelutarpeita erityisesti asevelvollisuuslakiin. Valmiuden tehostaminen ja kohottaminen on perusteltua. Viime vuosina poliittiset kriisit ovat kehittyneet yllättäen ja nopeasti aseelliseksi konflikteiksi, ja Suomessakin on oltava valmius ripeämpään toimintaan, jos tilanne sitä vaatii. Ilkka Kanervan johtama parlamentaarinen selvitysryhmä totesi raportissaan, että toimintaympäristön muutos ja Suomen geostrateginen asema asettavat perusvaatimukset puolustuksen järjestelylle. Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa, mutta muutokset ovat aina mahdollisia. Suomen sijainti sotilasliiton rajalla ja suurvallan naapurina on otettava huomioon laadittaessa johtopäätöksiä Puolustusvoimien mitoituksesta ja kehittämisestä.

Voimassa olevan asevelvollisuuslain 32 § ei mahdollista Puolustusvoimille riittävän joustavaa valmiuden kohottamista. Nykyisen lain mukaan käsky kertausharjoitukseen on toimitettava reserviläiselle kolme kuukautta ennen harjoitusta ja kertausharjoituksesta voidaan vapauttaa ammatin harjoittamisen, opiskelun, perhe- tai taloudellisten olojen taikka työnantajan tarpeista johtuvasta syystä. Yksi keskeisin muutos lakiesityksessä onkin tämän minimaikaaran poistaminen, jos harjoituksessa olisi kyse sotilaallisen valmiuden joustavasta kohottamisesta ja kun Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevä tarve tätä edellyttäisi. Päätöksen harjoituksen järjestämisestä nopeutetussa menettelyssä tekisi tasavallan presidentti Puolustusvoimain komentajan esittelystä. Puolustusministerin tulee olla päätöksenteossa läsnä ja lausua asiasta käsityksensä, minkä lisäksi myös pääministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua oma kantansa. Määräys kyseessä olevaan harjoitukseen voitaisiin esityksen mukaan antaa yksittäisen asevelvollisen osalta enintään 30 päiväksi kerrallaan, ja harjoitus olisi peruttava heti, kun turvallisuustilanne sen sallii.

Arvoisa puhemies! Esitykset on tarkoitettu käyttöön otettaviksi siis ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa ja nimenomaisesti toiminnan välittömään käynnistämiseen. Näitä ovat erittäin nopeat tilannekehitykset, kuten esimerkiksi hybridiuhat. Kyseessä olisi poik-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

keuksellinen menettely, jota siis käytettäisiin vain, kun turvallisuuden ylläpitäminen ei muilla tavoin ole mahdollista.

Lopuksi, velvollisuus osallistua kertausharjoitukseen. Nykyisen lain 50 §:n mukaan kertausharjoitusten yhteenlaskettu enimmäisaika on miehistöllä 40 päivää, miehistön erityistaitoa vaativiin ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutetuilla 75 päivää sekä aliupseerilla, opistoupseerilla ja upseerilla 100 päivää. Nyt ehdotetaan, että näitä enimmäisaikoja kaksinkertaistetaan, ja tämä onkin perusteltua, sillä monimutkaistuvat asejärjestelmät vaativat tietyiltä avainasemassa olevilta asevelvollisilta entistä enemmän harjoittelua.

Tähän asevelvollisuuslakiin saamme huomenna paneutua puolustusvaliokunnan käsittelyssä.

18.32 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Samalla kun uhkakuvat laajenevat, sotilaallisen voimankäytön mahdollisuus säilyy ja vastaavasti sotilaallista puolustusta tarvitaan edelleen.

Nyt käsittelyyn tulleen esityksen tavoitteena on vastata tällaiseen tarpeeseen. Esityksellä pyritään lisäämään kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Keinona tähän esityksessä on kertausharjoituksiin säädetyn nykyisen kolmen kuukauden määräajan poistaminen sotilaalliseen valmiuteen tähtäävän kohottamisen vuoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät muiden harjoitusten osalta kaksinkertaistettaisiin.

Uskottava puolustus on tärkeää Suomelle. Puolustusvoimien suorituskyky ja sen uskottavuus perustuvat kriisi- ja uhkatilanteessa kykyyn säädellä puolustusvalmiutta joustavalla, tilanteen edellyttämällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, esittelitte tuossa äsken hallituksen esityksen ja vastasitte, että tämä kertausharjoituksiin kutsuminen — ymmärsinkö oikein — koskettaisi enimmäkseen näitä nuoria, 20—25-vuotiaita henkilöitä, kun täällä aiheesta puhuttiin. Minä kysyisin tästä kertausharjoitusten ikärajaista, sieltä loppupäästä: Onko koskaan ajateltu, että voitaisiinko niitä ikärajoja sieltä olla nostamassa, vai ovatko ne vain näennäiset? Kutsutaanko yli 50-vuotiaita kertausharjoituksiin, kun tällainen legenda vähän elää ihmisten parissa, että silloin ei enää pyydetä kertausharjoituksiin?

18.33 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia, jonka tavoitteena on lisätä kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi esityksessä ehdotetaan poistettavaksi kertausharjoitukseen määräämiselle säädetty kolmen kuukauden määräaika niiden harjoitusten osalta, jotka järjestetään sotilaallisen valmiuden joustavan kohottamisen vuoksi. Pidän tätä esitystä erittäin tärkeänä ja isänmaallisena esityksenä ja annan sille kaiken tukeni.

Kertausharjoitusvuorokausien enimmäisajat eivät ehdotuksen mukaan koskisi näitä harjoituksia, mutta samalla ehdotetaan, että kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät muiden harjoitusten osalta kaksinkertaistettaisiin. Kertausharjoitusten määrä onkin ollut edellisen hallituksen päätösten vuoksi minimissään, ja tähän on onneksemme tullut muutos. Sen aikaansaattamiseksi tarvittiin perussuomalainen puolustusministeri.

Mielestäni näiden kertausharjoitusten painopisteen tulisi olla operatiivisten ja alueellisten joukkojen kertauttamisessa. Erityistä huolta näen hiljattain perustettujen paikallisjouk-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kojen suorituskyvyn parantamisessa. Toimintaan on löydyttävä aikaa ja rahaa. Kertausharjoitukset ovat myös uskottavan puolustuksen vuoksi erittäin tärkeitä, eikä niiden merkitystä voi senkään vuoksi liikaa korostaa.

Parlamentaarinen selvitysryhmä totesi raportissaan jo vuonna 2014, että Suomen toimintaympäristön muutos ja geostrateginen asema asettavat perusvaatimukset suomalaisen puolustuksen järjestelyille. Vaikka Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa, muutokset ovat hyvinkin mahdollisia. Suomen sijainti sotilasliitto Naton ulkorajalla ja Venäjän naapurina on otettava aina huomioon laadittaessa johtopäätöksiä Puolustusvoimien mitoituksista ja kehittämisestä. Maantieteelliselle sijainnillehan emme voi mitään.

Varuskunnat sijoitettiin aikaisemmin geopoliittisesti varsin tarkasti mietittyihin kohtiin Suomessa. Puolustusvoimien uudistuksen myötä varuskuntaverkko harveni, ja maakunnista ilman varuskuntaa ovat tällä hetkellä erittäin isänmaalliset maakunnat Pohjois-Karjala sekä Etelä-Pohjanmaa. Pidän asiaa edelleen päättäjiltä erittäin epäisänmaallisena tekona. Varuskunnat ovat tärkeitä maakunnille. Ne pitävät yllä maanpuolustustahtoa, ja reserviläisille ja maanpuolustusjärjestöille ne ovat luontaisia harjoituspaikkoja.

Edellä mainittu selvitysryhmä painotti, että vain yleisen asevelvollisuuden avulla Suomessa saavutetaan riittävä laatu ja määrä sijoituskelpoista reserviä sodanajan tehtäviin. Yleisessä asevelvollisuudessa rakennetaan samalla yhteiskunnalle tiedollista ja taidollista perustaa kriisiajan haasteista selviämiseen. Valitettavasti monet muut eurooppalaiset maat eivät tätä ole ymmärtäneet. Esimerkiksi Ruotsissa on ammattiarmeija, jolta ei voi kovin paljon odottaa kriisin hetkellä. Ukrainassa laiminlyötiin omien puolustusvoimien kehittäminen, ja tuloksen olemme huomanneet. Naapurimaassa Virossa on sentään ymmärretty maanpuolustuksen merkitys Venäjän naapurina.

Myös Suomessa puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Säästövuodet tekivät suuren lommon Suomen puolustukseen, ja asian palauttamiseen edes lähtötasoon menee useita vuosia. Samalla kun uhkakuvat laajenevat, sotilaallisen voimankäytön mahdollisuus säilyy ja vastaavasti sotilaallista puolustusta tarvitaan edelleen. Vaikuttamisen keinot monipuolistuvat, ja puolustuksella tulee kyetä vastaamaan sekä perinteiseen sodankäyntiin että erilaisiin voimankäytön keinojen yhdistelmiin.

Viime vuosien paikalliset ja alueelliset poliittiset kriisit, joihin on liittynyt asevoiman käyttöä, ovat tapahtuneet yllättävästi ja nopeaan, vain muutamien päivien tilannekehityksen jälkeen. Suomen on varauduttava kriiseihin entistä nopeammin. Tämän lakimuutoksen esitykset on tarkoitettu käyttöön otettaviksi ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa ja nimenomaan toiminnan välittömään käynnistämiseen. Kannatan lakimuutosta.

Edustaja Juvonen tuossa kysyi edellisessä puheenvuorossaan, onko yli 50-vuotiailla mahdollisuus päästä kertausharjoituksiin. Voin tässä vaiheessa todeta, että kyllä on, minulle on kutsu tulossa. Kiitän siitä jo Pohjois-Karjalan everstiä.

18.38 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten aikaisemmin sanoin, pidän hyvin kannatettavana näitä muutoksia, joita tähän hallituksen esitykseen 44 sisältyy.

Edellisen hallituksen aikana tässä eduskunnan salissa käytiin hyvinkin laajaa puolustuspoliittista keskustelua neljän vuoden ajan ja myös tästä edellisen kauden kertausharjoitusten määrärahojen tason laskusta, varuskuntaverkostosta ja niin edelleen. Jaettiin monesti näkemyksiä hallituksen ja opposition välillä hyvin samansuuntaisesti. Ne ratkaisut, joita tuolloin tehtiin, olivat sen ajan ratkaisuja, ja tänä päivänä pitää tehdä uusia ratkaisuja. Näiden ratkaisujen pohjaksi antaa hyvän, vahvan teräs betonipohjan edustaja Kanervan viime

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kauden loppupuolella johtama parlamentaarinen työryhmä, johon edustaja Kulmalakin tässä viittasi.

Harjoitustoiminta tarvitsee lakipohjan mutta tarvitsee myös rahoituksen. Ja uudistan sen kysymyksen, jonka tuossa aikaisemmin kysyin ministeriltä: onko tälle kehyskaudelle nyt varmistettu, että kertausharjoitusten tasosta, noin 17 000 vuorokaudesta, pystytään myös jatkossa pitämään kiinni? Koulutettu reservimme on meidän puolustusjärjestelmämme ydin, ja koulutetulla reservillä pystymme tarvittaessa puolustamaan omaa maatamme ja luomaan vakautta myös puolustuspoliittiseen ympäristöömme.

Vielä ministerille sellainen kysymys, kun lainsäädäntöä uudistetaan nyt näiden harjoituspäivien osalta, ja viittasin myös tähän rahakysymykseen: olisiko tällaisen yleisen puolustuspoliittisen keskustelun kannalta myös tarpeellista ikään kuin myös hieman rauhoitella tällaista julkista keskustelua — koska usein tuolla ihmisiä tavatessa tulee esille ihmisten huoli (Puhemies koputtaa) ihan jopa sodasta tai suurista konflikteista — että pysyttäisiin tässäkin asiassa tolkun tiellä?

18.40 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Asevelvollisuuslain uudistuksella nostetaan Puolustusvoimien toimintavalmiutta vastaamaan nykyaikaista sotilaallista uhkakuva, jossa aseellinen konflikti on alkanut erittäin nopeasti tilannekuvan muuttuessa. Tämän vuoksi on tärkeää, että pystymme nopeasti vastaamaan maahamme kohdistuvaan uhkaan nostamalla omaa valmiuttamme. Asevelvollisuuslain muutoksessa esitetty nopea palvelukseen otto on samalla myös selvä signaali siitä, että maamme puolustuskky on uskotavalla tasolla ja kykenemme tarvittaessa vastaamaan maahamme kohdistuviin uhkiin riittävän nopeasti. Myös kertausharjoituspäivien maksimimäärän lisääminen tukee sekä Puolustusvoimien että Rajavartiolaitoksen toimintaa yhteiskuntamme turvaamisessa näiden saadessa tarvittaessa tehtäviinsä paremmin koulutettuja reserviläisiä.

Sotilaallisen uhan muodostuessa on oltava mahdollista riittävän aikaisessa vaiheessa käskä palvelukseen Puolustusvoimien ei-vakituksissa palveluksessa olevat henkilöt, kuten myös Puolustusvoimista muualle töihin siirtyneet entiset sotilashenkilöt. Samaan aikaan myös sitoumuksen tehneet maakuntajoukot tulee käskä palvelukseen. Näin mahdollistamme riittävän osaamisen tason maanpuolustuksessa, mikä mahdollistaa joukkojen nopeaan valmiuteen asettamisen kansainvälisen tilanteen niin vaatiessa.

Arvoisa puhemies! Suomen tilanne on tällä hetkellä rauhallinen, eikä maahamme kohdistu sotilaallista uhkaa. Pitämällä huolta maanpuolustuksesta sekä tekemällä nyt valmiuteilla olevan asevelvollisuuslain muutoksen kaltaista kehitystyötä vähennämme samalla maahamme kohdistuvan sotilaallisen uhan mahdollisuutta.

18.42 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys asevelvollisuuslain muuttamiseksi on tarpeellinen tilanteessa, jossa maatamme uhkaavien sekä ulkoisten että sisäisten konfliktien ja hybridiuhkien riskit ovat kasvaneet. Turvallisuustilanteen muutokset tapahtuvat nykyään erittäin nopeasti. Meidän on kyettävä vastaamaan tilanteeseen. Esimerkiksi tänään suojelupoliisin edustaja on Vantaan Sanomissa todennut, että Suomeen on muodostumassa radikaali-islamistien piiri tai verkosto — yhtenä esimerkkinä siitä, mitä voi tapahtua ja parhaillaan ilmeisesti tapahtuu.

Hallituksen esitys on kaikilta osin hyvin valmisteltu. Puolustusvoimien valmiuden säätelyssä tärkeimpiä termejä ovat valmiuden tehostaminen ja valmiuden kohottaminen. Valmiuden tehostamisessa on oleellista, että puolustushallinto pystyy toteuttamaan valmiu-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

den säätelyä aidosti omilla päätöksillään. Asianmukaiset operaatiokäskyt tulee laatia mahdollisimman ennakoivasti puolustushaaroittain ja aselajeittain. Valmiutta kohotettaessa toimivaltuuksien osalta täytyy välttää tilannetta, jossa byrokratia voi muodostua hidasteeksi. Suunnitelmien tulee olla mahdollisimman pitkälle vietyjä niin, ettei tilanteen tullessa päälle ole enää tarvetta perustaa porina- tai diskuteerausryhmiä, jotka olisivat vain esteenä nopealle päätöksenteolle ja johtamiselle. Tuntemattomassa sotilaassa sanottiin muistaakseni, että etutikki on puoli voittoa, ja se pätee tässäkin täysin.

Valmiuden kohottamisen toimenpiteiden pitää perustua riittävään ennakoivaan tiedusteluun, jolloin myös valmiuden säateleminen ja valmiuden kohottaminen perustuvat mahdollisimman tarkkaan tilannekuvaan. Tiedustelulainsäädäntöä on kehitettävä kansainväliselle tasolle. Tällä hetkellä siinä on melkoisia puutteita varsinkin verkkotiedustelun osalta.

Valmiuden kohottamiseen tähtäävät toimenpiteet on aloitettava ennen kuin Suomeen kohdistuu huomattava uhka. Sotilaallinen puolustuksemme perustuu reserviläisarmeijaan, jonka taisteluihin lähetettävät joukot on ensin harjoitettava niille suunnitelluissa kokoonpanoissa. Valmiuden joustava kohottaminen edellyttää, että tarvittaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä nykytilaa helpommin jo ennen ylimääräiseen palvelukseen kutsumisen edellytysten täyttymistä. Nykyinen lainsäädäntö on liian kankea eikä tarjoa riittäviä keinoja tähän. Lainmuutos mahdollistaa tarpeeksi tehokkaat ja joustavat keinot.

Kertausharjoitusvuorokausien enimmäismääriä ehdotetaan kaksinkertaistettavaksi. Vuorokausien nostaminen merkitsee sitä, että mahdollisuus todelliseen perusyksikkö- ja joukko-osastotoimintaan on saavutettavissa tehokkaalla koulutuksella ja ajan tasalla olevalla varustuksella. Harjoitus tekee mestarin — yksinkertaista ja totta myös tässä kohtaa.

Yhteiskunnan toimivuuden turvaaminen onnistuu joukoilla, jotka ovat hyvin koulutettuja. Yhä vaativampi teknologia edellyttää harjoittelua enemmän kuin ennen. Siksi on tarpeellista kouluttaa joukkoja ja ylläpitää osaamista. Se on mahdollista vain lisäämällä kertausharjoitusten enimmäisaikoja.

Arvoisa herra puhemies! Emme tiedä vielä, minkälaisia paineita kohdistuu rajoillemme kesän lähestyessä, mutta jokainen ymmärtää, että se voi tuoda tullessaan uusia turvapaikanhakijatulvia, ja tilanteen kärjistyessä meillä tulee olla valmius tehokkaampaan rajavalvontaan ja sen ohella myös valtakunnan alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen. Puolustusvalmiuden vaatiessa rajajoukot tai niiden osia voidaan tasavallan presidentin asetuksella liittää Puolustusvoimiin. Tämä on tarpeellista, kun valtakunnan alueelle kohdistuu suoranaista sotilaallista voimankäyttöä ja rajaturvallisuustehtävän hoitaminen vaarantuu. Rajajoukoissa on reservissä olevien asevelvollisten lisäksi paljon Rajavartiolaitoksen virassa olevaa henkilökuntaa. Rajavartiolaitos vastaa omien sodanajan rajajoukkojensa kertausharjoituksista. Käytännössä kuitenkin Puolustusvoimat määrää asevelvolliset suunnitelman mukaisesti Rajavartiolaitoksen kertausharjoituksiin, varustaa joukot ja vastaa reserviläisten kustannuksista.

Maamme puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, joten valmiuden tehostaminen ja kohottaminen ovat aivan ratkaisevassa asemassa kansallisessa puolustuksessamme. Vain yleisen asevelvollisuuden avulla voidaan Suomessa saavuttaa riittävä laatu ja määrä sijoituskelpoista reserviä sodanajan tehtäviin. Samalla turvataan yhteiskunnalle tietotaito, jolla selvitä kriisiajan haasteista.

Hallituksen esitys parantaa yhteiskunnallista valmiutta, mikä on hyödyllistä koko yhteiskunnalle. Esitetyt muutokset turvaavat yhteiskunnan toimintaa. Ja lisäksi vielä erityis-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

kiitokset puolustusvaliokunnalle, missä hyvässä hengessä näitä asioita ollaan pohdittu. — Kiitos.

18.47 Thomas Blomqvist r: Värderade herr talman! Helt kort så vill jag bara säga att jag tycker att det här är ett lagförslag som är motiverat, och jag är också glad för att det har gjorts ändringar från det första utkastet i enlighet med de kommentarer som har kommit in.

Herra puhemies! Lyhyesti vain toteaisin, että tämä on tarkoituksenmukainen muutosehdotus, joka sekä tuo joustavuutta että nostaa meidän omaa valmiuttamme. Olen ilolla pannut merkille, että tässä on huomioitu myös niitä lausuntoja, mitä esitysluonnokseen tuli, ja olen erityisen tyytyväinen siitä, että tässä päätöksestä harjoituksen järjestämisestä on tehty sellainen esitys, että sen tekee aina tasavallan presidentti sotilaskäskyasioiden päätöksentekomenettelyssä puolustusministerin myötävaikutuksella, ja se on hyvä asia. — Kiitos.

18.48 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Kun lakiin esitetään merkittävää parannusta, niin mieleen tulee ensin ajatus, että miksei tätä olla jo aikaisemmin huomattu ja tehty. Näin ainakin minulle kävi tätä lakiesitystä lukiessa.

Esitys asevelvollisuuslain muuttamiseksi on mielestäni käänteentekevä uudistus sodan jälkeisessä puolustushallinnon historiassa. Lakiesitys mahdollistaa tarvittavien joukkojen nopean perustamisen suojaamaan yhteiskuntaa ja yhteiskunnan elintärkeitä kohteita terrorismia ja tuholais toimintaa vastaan. Se mahdollistaa myös kybervastatoimintakyvyn moninkertaistamisen, koska valitut osaajat, nämä kansankielellä kutsutut nörtit, voidaan kääntä palvelukseen nopeasti estämään tietojärjestelmien kaatumisen, suorittamaan niiden elvyttämisen ja palauttamisen. Esitys helpottaa myös virka-avun antamista muille viranomaisille ja erottaa valmiustehtäviin käytettävät kertausharjoituspäivät koulutukseen liittyvistä kertausharjoituspäivistä. Kaiken hyvän lisäksi esitys tulee kaksinkertaistamaan reserviläisten kertausharjoituspäivien määrän. Kertausharjoituspäivien määrästä on monta kertaa tässä salissa ollut puhetta, ja näin voi todeta, että ministeri Niinistö on toiminut tässä asiassa erinomaisesti ja kyennyt lisäämään näitä kertausharjoituspäiviä. Siitä jämerä kiitos ministerille.

Reservin esiupseerina kiitan hallitusta ja puolustusministeriä tästä käänteentekevästä esityksestä ja annan sille kaiken tukeni. — Kiitoksia.

18.50 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Kuten jo aikaisemmin keskustelussa totesin, tämä on kannatettava lakimuutos. Meillä on ehkä nykypäivän mittapuussa ainutlaatuinenkin järjestelmä Suomessa, yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot. Se, että me uudistamme lainsäädäntöämme ja teemme siitä nykypäivän mukaisen, on vain ja ainoastaan hyvä asia. Kun näin teemme, niin sillä on myös psykologinen vaikutus, sillä on ennalta ehkäisevä ja vakauttava vaikutus koko meidän puolustusjärjestelmäämme. Kukaanhan meistä ei halua, että koskaan sitä pahinta sattuisi, ja sen vuoksi meidän täytyy kaikessa myös toimia niin. Suomalaiset sotilaat ovat osaavia. Kansainvälisissä tehtävissä meidän sotilaamme saavat kiitosta. Siviiliosaamisen parhaat puolet tulevat niin ikään myös sitten sotilasosaamisen käyttöön, ja meidän tutkimuksemme osoittavat, mitä muun muassa maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta vuosittain pitää, että meillä on maanpuolustustahto hyvin korkealla, ja se on hyvä asia.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Herra puhemies! Näistä kertausharjoituksista: Nyt olemme päässeet siihen tasoon, missä nyt pitää vähintään olla. 18 000 reserviläistä pääsee kertaamaan, mutta sen lisäksi on myös vapaaehtoisia kertausharjoituksia, niitä, mitä Puolustusvoimat ostaa MPK:lta ja mitä sitten Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää vapaaehtoisille. Tässä puhutaan useista kymmenistä tuhansista. Tulevaisuudessa elämme todella tiukkoja taloudellisia aikoja, mutta tämä on kuitenkin meidän kulmakivemme, peruspilarimme, että meillä kertausharjoituksia pystytään järjestämään, aivan kuten edustaja Karikin tässä jo viittasi, ja kysyisinkin ministeriltä näitten määrärahojen perään. Kuinka tämä nyt tulee tänne kehyskauden loppupuolelle mentäessä (Puhemies koputtaa) riittämään, että meillä kertausharjoitukset pystytään kaikin puolin järjestämään?

18.52 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Yksi, mikä helposti unohtuu, on vapaaehtoiset. Suomessa tarvitaan vapaaehtoista maanpuolustusta, joka on tärkeää, pitkäjänteistä työtä Suomen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Suomalaisten kiinnostus vapaaehtoiseen maanpuolustukseen myös naisten keskuudessa on lisääntynyt edelleen. Halu osallistua maanpuolustustyöhön on heidän keskuudessaan ollut aina vahva. Sekä sisä- että ulkopoliittiset uhkakuvat ovat lisääntyneet kuluvan vuoden aikana, mikä osaltaan lisää entisestään myös naisten aktiivisuutta. Vapaaehtoinen maanpuolustustyö on aatteellista kansalaistoimintaa, jossa kunnioitetaan aikaisempien sukupolvien työtä mutta tunnetaan myös vastuuta Suomen turvallisuudesta. Tähän toimintaan valtiolta on löydettävä vastaisuudessaakin tukea.

Mielestäni Suomessa olisi syytä käydä rakentavaa keskustelua myös kodinturvajoukkojen merkityksestä. Naapurimaa Ruotsissa koko maan kattavien ja noin 22 000 sotilaan vahvuisten kodinturvajoukkojen päätehtävänä on kriittisen infrastruktuurin suojaaminen valmiutta kohotettaessa. Näitä ovat heillä esimerkiksi yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyvät kohteet. Kodinturvajoukot voivat antaa myös virka-apua muille viranomaisille rauhanaikana. Tällä hetkellä Suomessa on rauhanaika, mutta esimerkiksi rajun maahanmuuton aikana tarvitsisimme kodinturvajoukkoja, mikäli meillä sellaisia olisi. Mielestäni kodinturvajoukot voisivat koostua esimerkiksi sotilaspoliisikoulutuksen saaneista henkilöistä, koska heillä on siihen sopiva koulutus.

18.54 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan puolustusvaliokunnan varapuheenjohtajana ja reservin yliväapelinä sain tavata viime viikolla Vääpelikillan edustajia täällä Helsingissä. Heidänkin viestinsä oli sama kuin mitä olen saanut kuulla näiltä vapaaehtoisilta maanpuolustusjärjestöiltä jo usein. Osa harjoitustoimintaa järjestetään Puolustusvoimien harjoituksina, kertausharjoituksina maanpuolustustyössä, ja toinen puolisko järjestetään vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestämänä samassa maanpuolustustyössä. Kuitenkin työnantajilla on vapaus harkintansa mukaan antaa työntekijälle vapautusta työtehtävistä vapaaehtoisen maanpuolustuksen harjoituksiin. Onko tähän ongelma-alueelle tulossa jonkunlaista uutta tarkennusta? Viittaan tällä lähinnä siihen, mitä jo aikaisemmin sanoin, että tämän kokonaismaanpuolustuksen näkökulmasta myös maanpuolustusjärjestöillä on merkittävä rooli koko maan suorituskyvyn edistämiseksi.

Ja sitten tuohon edustaja Hongiston kysymykseen, miksi näin hyvää lainsäädäntöehdotusta ei ole aikaisemmin tehty. Niihin kysymyksiin, joita ministerille esitin, lisäisin vielä yhden kysymyksen: Onko niin, että 2007 lainsäädännöstä siirryttiin tähän nyt vielä voimassa olevaan lainsäädäntöön elinkeinoelämän toivomuksen takia? Koska elinkeinoelä-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

mä tarvitsee työntekijöitä työpaikoilla eikä sotaharjoituksissa, onko sen takia aikanaan säädetty tämä kolmen kuukauden varoaika ennen harjoituksia?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerillä on vielä kokoava puheenvuoro, niin kauan kuin tämä nyt kohtuudella vaatii aikaa — kuitenkin maksimissaan 5 minuuttia.

18.56 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitos myös kaikille edustajille rakentavista puheenvuoroista yli puoluerajojen. Keskustelu jatkuu ainakin puolustusvaliokunnassa, ja maanpuolustus on yhteinen asiamme.

Yritän vastata esitettyihin kysymyksiin, mutta täytyy heti alkuun tähän edustaja Karin viimeiseen kysymykseen tunnustaa, että en osaa sanoa, mistä syystä tämä kolmen kuukauden varoaika aikoinaan tuli — oliko se elinkeinoelämä vai mikä — mutta tämä asia on selvitettävissä.

Edustaja Juvonen kysyi, kutsutaanko kertausharjoituksiin yli 50-vuotiaita eli onko olemassa jonkinlainen ikäkatto. Ei ole, kuten edustaja Kulmala vastasi omalla henkilökohtaisella esimerkillään, toki harvinaisella sellaisella, koska kyse on kuitenkin kansanedustajasta: ikäkattoa ei ole. Mutta tosiasia kuitenkin on, että jos puhutaan joustavasta valmiuden kohottamisesta kertausharjoituksen muodossa, niin etupäässä nuoria miehiä, toki naisia-kin, kutsutaan silloin. Kuitenkin vaativissa johtajatehtävissä on vanhempia, mutta etulinjassa pääsääntöisesti se on nuorempien puuhaa. On syytä ottaa huomioon, että meillä on rahaa järjestää näitä reserviläisten kertausharjoituksia tällä hetkellä 18 000 reserviläiselle vuodessa, joten rahakin tässä kysymyksessä on esteenä.

Edustaja Karille vastauksena, että tällä kehyskaudella, hallitusohjelmaa noudattaen, on tarkoituksena todellakin pitää tämä 18 000 kertausharjoituksen taso, näin on priorisoitu. Myönnän ensimmäisenä, että tämä määrä ei ole hyvä, se on korkeintaan tyydyttävä, kun ottaa huomioon, että etenkin viime vaalikaudella kertausharjoitukset käytännössä ajettiin minimiin ja syntyi koulutusvajetta ja samaan aikaan esimerkiksi uudistettiin Maavoimien taistelutapa. Mutta joka tapauksessa näillä on mentävä, ja vapaaehtoinen koulutus täydentää tätä Puolustusvoimien antamaa opetusta, aivan kuten edustaja Savola totesi.

Mutta ilman kertausharjoituskutsuakin, virallista sellaista, voivat kaikenikäiset maanpuolustustahtoiset, niin miehet kuin naiset, tehdä työtä vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen tarjoamissa puitteissa — esimerkiksi, kuten edustaja Savolakin totesi, Maanpuolustuskoulutusyhdistys tekee tässä suhteessa erityisen hyvää työtä.

Edustaja Kari kysyi, onko syytä rauhoitella yleisöä. Luonnollisesti vastuullisten poliitikkojen on varsinkin niin vakavissa asioissa kuin maanpuolustusasioissa esiinnyttävä vastuullisesti. Ei pidä pelotella kansaa turhan päiten, mutta toisaalta ei pidä lakaista ongelmia maton allekaan, vaan pyrkiä määrätietoiseen työhön Suomen maanpuolustuksen edistämiseksi. — Kiitos.

18.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva asevelvollisuuslain muuttaminen on mielestäni erittäin ajankohtaan sopiva ja erittäin tarpeellinen. Maailma ympärillämme on muuttunut viime vuosina erittäin nopeaan tahtiin. Meillä on asevelvollisuusarmeija, yleinen asevelvollisuus ja alueellinen puolustus, ja tässä kansassa löytyy maanpuolustustahtoa. Tämä lakiesitys, mikä nyt on, hallituksen esitys, joka on tullut eduskuntaan, on erittäin tarpeellinen, ja ihan oikein tätä kolmen kuukauden sääntöä ol-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

laan muuttamassa ja luomassa järjestelmää, joka toimii joustavasti tilanteessa, jossa Suomen on syytä olla omasta turvallisuudestaan huolissaan ja nimenomaan varautua sen pahimman varalle.

Tärkeää on myös se muistaa, että Suomen ulkopolitiikka ja Suomen kansainvälinen yhteistyö lähtee aina niistä Urho Kekkosen aikanaan sanomista viisaista sanoista, että meillä pitää olla ystävät lähellä, aina ystävät lähellä, ja vihamiehet kaukana. Se on silloin aivan oikea tapa ajatella asioita, eli ulkopolitiikka olkoon ystävällistä ja yhteistyöhakuista kaikkiin suuntiin, ja sitten pidetään oma maa kunnossa sillä keinoin, että maanpuolustusasiat hoidetaan hyvin, kertausharjoituksia on riittävä määrä, hyvin koulutettu reservi pidetään aina valmiina ja miehillä ja naisilla, jotka osallistuvat maanpuolustustehtäviin, tai tarvittaessa kovempiinkin tehtäviin, on asianmukainen varustus. Uskottavuus lähtee siitä, että osataan asiat, on hyvää kalustoa ja tahto tehdä töitä. Näillä kolmella asialla Suomi pärjää, ja tämä lakiesitys tukee erinomaisesti tätä tavoitetta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle Uzbekistanin kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 45/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.01 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä on hallituksen esitys eduskunnalle Uzbekistanin kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Uzbekistanin kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamisesta maaliskuussa 2016 tehdyn pöytäkirjan. Pöytäkirjalla muutetaan sopimuksen tietojenvaihtoa koskevia määräyksiä ja lisätään sopimukseen määräys virka-avusta verojen perinnässä.

Tämä esitys on tuotu eduskuntaan, koska se koskee kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, ja se on hyvä esitys.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

19.02 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on kyse tuloverotuksen kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä ja veron kiertämisen estämisestä. On hyvä, että samoja tuloja ei veroteta kahteen kertaan eli kahdessa eri maassa, mutta ei ole hyvä, että on paljon tuloja, joita ei veroteta yhteenkään kertaan. Julki tulleet Panama-paperit kertovat, että ne pelot ja huolet, mitä on ollut veroparatiiseihin piilotetuista suurista varallisuuksista ja sinne ohjatuista suurista tuotoista, jotka pysyvät salassa, ovat kyllä osoittautuneet täysin aiheellisiksi.

Hallitus on käsitellyt ymmärtääkseni tänään harmaan talouden torjuntastrategiaa, ja odotan, että hallitus hyvin ripeästi tehostaa toimia veronkierron ja harmaan talouden torjumiseksi. Tässä tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä, ja OECD ja EU ovat näissä asioissa etenemässä, mutta tarvitaan myös kansallisia toimia.

Tietysti raja varsinaisen laittoman veronkierron ja sitten tällaisen hyvin monimutkaisen, veroparatiiseja hyödyntävän aggressiivisen verosuunnittelun välillä ei ole aina selkeä, ja ymmärtääkseni tälläkin hetkellä Suomessa pyörii oikeusprosesseja, joissa tätä rajaa haetaan. Haluan kuitenkin korostaa sitä, että jos koemme, että erittäin monimutkainen, verotuksen porsaanreikiä ja veroparatiiseja hyödyntävä aggressiivinen verosuunnittelu on tuomittavaa, niin meillä on myös lainsäätäjinä mahdollisuus tarvittaessa täsmentää sitä rajaa, missä kielletty veronkierto alkaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle joukkorahoituslaiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi Hallituksen esitys HE 46/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

19.04 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi erillislaki joukkorahoituksesta sekä muutettavaksi eräitä muita lakeja. Joukkorahoituksella tarkoitetaan suurelle yleisölle esitettäviä avoimia pyyntöjä kerätä varoja tiettyyn hankkeeseen. Joukkorahoitus on tapa kerätä rahoitusta henkilöiden ja organisaatioiden hankkeille sekä yritysten toimintaan. Joukkorahoituksesta voisimme sanoa, että pienistä puroista syntyy suuri joki ja sillä on mahdollisuus saada aikaan suuria ja tärkeitä asioita.

Esityksen tavoitteena on selkiyttää lainsäädäntöä, parantaa sijoittajansuojaa, lisätä yritysten rahoitusvaihtoehtoja sekä monipuolistaa rahoitusmarkkinoita. Joukkorahoituslain säätämistä on pidettävä merkittävänä edistysaskeleena. Se on ensimmäinen taloudelliseen kilpailukykyyn liittyvä kansallinen lainsäädäntöhanke, jossa Suomi toimii edelläkävijänä. Ehdotetun säätelyn myötä joukkorahoitus saa selkeät pelisäännöt. Samalla lainsäätäjä pa-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

rantaa pk-yritysten ja kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia. Tällä puolestaan on oletettavasti vaikutuksensa vakaampaan ja kestävämpään talouskasvuun.

19.05 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tähän hallituksen esitykseen joukkorahoituslaiksi voi olla monessakin mielessä tyytyväinen. Saamapuolelle tässä pääsevät ainakin pk-yrittäjät ja sijoittajat mutta samalla myös Suomi kokonaisuudessaan. Hallitukselle ja valtiovarainministerille kuuluu kiitos tämän tärkeän lakihankkeen nopeasta hoitamisesta eteenpäin. Hallituksen osoittama ennakkoluuloton ote on juuri sitä, mitä tässä maassa nyt tarvitaan. Lainsäädännön ei aina tarvitse rajoittaa, se voi myös mahdollistaa.

Arvoisa puhemies! Yrityskentässä tarve selkeälle joukkorahoituslaille on tunnustettu jo pitkään. Aiempi lainsäädäntö asiasta on ollut kovin tulkinnanvaraista, ja erityisesti pienet finanssialan yhtiöt eli fintech-startup-yritykset ovat olleet hätää kärsimässä tiukkojen rekisteröintimenettelyjen ja vaihtuvien pelisääntöjen keskellä. Uudessa laissa tähän saadaan nyt muutos. Jatkossa joukkorahoituksen välittäjän ei tarvitse liittyä sijoittajan korvaussuojarahastoon. Tämän lisäksi sijoituspalvelulainsäädäntöön liittyvät oman pääoman vaatimukset kevenevät järkevälle tasolle. Tämä puolestaan helpottaa ajan mittaan kotimaisten pk-yrittäjien rahoitusasemaa, kun rahaa on myös tätä kautta enemmän tarjolla.

Myös sijoittajan kannalta uusi laki on muutos parempaan. Se tekee startup-yrityksiin sijoittamisesta todellisen vaihtoehdon ilman tuottoa syöviä välikäsiä. Jatkossa joukkorahoituslausesta ei enää tarvitse sijoituspalveluyhtiön toimilupaa, vaikka välitettävät rahoitusvälineet olisivat siirtokelpoisia arvopapereita.

Arvoisa puhemies! Eurooppalaisessa vertailussa Suomi on tämän uudistuksen myötä edelläkävijä joukkorahoituksen alalla. Toisin kuin yleensä, kotimaisen ja EU-lainsäädännön yhteensovittamisessa EU-tasoisien sääntelyn tarjoamiin mahdollisuuksiin tartuttiin nyt ennakkoluulottomasti. Toivottavasti tätä etulyöntiasemaa osataan jatkossa myös hyödyntää koko yritysyrityskentän dynaamisuuden vahvistamiseksi.

19.08 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tässä joukkorahoituslaissahan on kysymys sellaisesta yleensä pienten, keski suurten, voi sanoa, kasvuvaiheessa tai ihan aloittamisvaiheessa olevien yritysten rahoittamisesta hyvin pienillä summilla, yleensä internetin kautta suurelta joukolta kerättävällä rahoituksella. Tästä on puuttuneet kokonaan Suomessa pelisäännöt. Voidaan tietenkin kysyä, eikö sitten rahankeräyslakia jotenkin voitaisi tähän soveltaa, mutta siinä on kysymys siitä, että rahaa kerätään yleishyödylliseen tarkoitukseen. Sen sijaan joukkorahoituksessa on kysymys siitä, että pienet aloittamisvaiheessa olevat yritykset — yleensä kysymys on niistä — tarvitsevat rahoitusta, ja missään tapauksessa kysymys ei ole yleishyödyllisestä toiminnasta.

Nyt tässä hallituksen esityksessä säädetään kahdenlaisesta joukkorahoitusmuodosta: voi olla vastikkeetonta joukkorahoitusta tai sitten vastikkeellista, jolloin luvataan osa voitosta tai muuta vastiketta näille rahoittajille. Kaiken kaikkiaan tämä kysymyshän on ehkä enemmänkin voimistunut viime vuosina, osittain siitä syystä, että pankkirahoitus ja muu perinteinen rahoitus on vaikeutunut finanssikriisin seurauksena ja tarvitaan nyt tähän sääntelyä. Vaikka tämä Suomessa on ollut — voi sanoa, että varmasti osittain lainsäädännön puutteesta johtuen — erittäin pientä, niin maailmalla se on aika suuret mittakaavat jo saanut. Muun muassa Euroopan tasolla on arvioitu, että viime vuonna tätä joukkorahoitusta kerättiin 6 miljardilla eurolla, Yhdysvalloissa 17 miljardilla dollarilla. Sen takia on erinomaisen

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

tärkeää, että meilläkin tähän otetaan nyt kantaa, luodaan tähän lainsäädäntöä ja saadaan (Puhemies koputtaa) kenties toimivia välineitä.

19.10 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Hallitukselle pitää antaa kiitosta silloin, kun on kiitoksen paikka. On erittäin hieno asia, että saatiin esitys laiksi joukkorahoitukselle. Tämähän tarvitaan, koska nämä joukkorahoituksen muodot ovat, kuten edellinenkin puhuja kuvasi, toisistaan niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti todella todella suuresti eroavia muotoja. Mikään laki meillä ei ole aikaisemmin niitä kaikkia kattanut.

Minä näen kyllä itse, että joukkorahoitus voi antaa moninaisia mahdollisuuksia ideoiden, yritysten kasvulle ja siten tuottaa meille sisältöä ja sitä kaivattua hyvää talouskasvua. Joukkorahoitushan mainittiin myös tämän päivän hallituksen tiedotustilaisuudessa yritys- ja työllisyyspaketista ja työllisyyspaketista. Se on todellakin yksi konkreettinen keino — valitettavasti ainoa konkreettinen keino, joka tästä hallituksen paketista löytyi. Nimenomaan start-up-yrityksille, joita tällä hetkellä on kasvamassa ja syntymässä monia, tämä joukkorahoitus voi antaa todella hyvät mahdollisuudet.

Kannustankin hallitusta tuomaan enemmän tällaisia konkreettisia, positiivisia, todellakin vaikuttavia toimia, jotta saadaan positiivista ja hyvää, laadukasta talouskasvua aikaseksi.

19.11 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Modig totesi, silloin kun on kiitoksen aika, pitää kiittää, ja tänään olemmekin oikein, voi sanoa, koko päivän hallitusta kiitelleet.

Joten jatkan oikeastaan siitä, miten ja kuinka me saisimme tätä pääomaköyhän Suomen sijoituspääomaa liikkeelle. Tässä nyt hallitus näyttää mallia siitä, miten sitä voimme tehdä. Suomessahan makaa pankkitileillä, voi sanoa, jopa aivan liikaa euroja, kun ajattelee, mitä niillä voi tehdä, kun ne pistää sijoittumaan ja sitä kautta luomaan uutta työtä ja tekemistä.

Suomessa oli vuoden 2014 lopussa vain noin 13 joukkorahoitusta tarjoavaa tai välittävää palvelualustaa. Se on todella vähän, ja tätä kehitystähän tällä esityksellä nyt halutaan nopeuttaa. Joukkorahoitus antaa paljon mahdollisuuksia siemen-, kasvu- sekä pk-yrityksille mutta samalla myös luovan alan hankkeille, jos ajatellaan vaikka musiikin, elokuvan, kulttuurin mahdollisuuksia, ja tätäkin työtä Suomessa on jo hyvällä mallilla.

Suomen ongelma on ollut kuitenkin kaiken kaikkiaan tämä toteutuneiden sijoitusten lukumäärä. Miten me saamme vauhtia tähän koneeseen? Se on laajempi asia, ja sitä ei pelkästään tämä laki nyt tällä istumalla ratkaise.

Mutta kuten sanottu, työtä pitää tehdä, ja tämä voi olla myös yksi malli, miten kotimaisista elintarvikealasta ja tämän tyyllisiä ratkaisuja (Puhemies koputtaa) kehitetään edelleen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain 6 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2016 vp

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

19.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kirkkolakia siten, että nimikirjan pitäminen tulisi työnantajalle vapaaehtoiseksi. Tällöin nimikirjalakiin sisältyvä velvollisuus luovuttaa tietoja viranhaltijoista ja työntekijöistä ei enää kirkkolain nojalla velvoittaisi työnantajia. Kirkkolakiin lisättäisiin myös uusi säännös työllistymisvapaasta.

Tällä esityksellä lainsäädäntöä pyritään kehittämään tarkoituksenmukaisemmaksi. Nykyisellään eri seurakunnissa on käytössä erilaisia tietojärjestelmiä nimikirjan pitämiseen, mistä seurakunnille on aiheutunut kustannuksia. Nyt puolestaan ehdotettava nimikirjan pitämisen vapaaehtoisuus tulee merkitsemään säästöjä ohjelmistojen ja nimikirjan päivittämisen lopettamisen myötä.

19.14 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä tosiaan esitetään, että nimikirjan pitäminen olisi työnantajalle vapaaehtoista, mutta edelleen tuomiokapituli pitää nimikirjaa hiippakunnan papeista ja lehtoreista. Nimikirjan tarkoituksenahan on antaa työnantajalle luotettavaa tietoa työntekijöistä ja viranhaltijoista. Nimikirjaote vastaa osittain työtodistusta, ja se on julkinen asiakirja.

Viranhaltijan oikeus saada vapaata työstä kunnallisen luottamustoimen hoitamista varten ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uuden kuntalain vastaavaa säännöstä, ja tänne 52 a §:ään on otettu myös säännös työllistymisvapaasta: hänellä olisi sama oikeus kuin työntekijällä työsopimuslain mukaan. Samoin työnantaja olisi velvollinen ilmoittamaan työvoimatoimistolle taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla tapahtuvasta irtisanomisesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 33 ja 34 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 48/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Keskustelu

19.15 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia afrikkalaisen sikaruton estämiseksi siten, että kiinteää keinovaloa voitaisiin käyttää villisian ja supikoiran metsästyksessä villisian ruokintapaikoilla. Kiitän hallitusta kaikkien metsästäjien ja sianlihan tuottajien puolesta, koska esitys on hyvä. Vieläkin parempi se tosin voisi olla.

Esityksellä on tarkoitus vähentää sikaruttoa vähentämällä villisikoja sekä supikoiria. Suomeen saapuessaan afrikkalaisella sikarutolla olisi merkittäviä taloudellisia seurauksia maamme sikataloudelle. Jos Suomessa todettaisiin yksikin tartuntatapaus sikalassa, kaikki siat kyseisessä sikalassa jouduttaisiin lopettamaan. Esityksen mukaisiin toimiin on siten tartuttava ripeästi. Kyse on suomalaisen sikatalouden tulevaisuudesta. Kyse on myös suomalaisesta kansantaloudesta. Esityksen mukaan yhden afrikkalaisen sikaruttotaudin keskimääräinen hinta-arvio kansantaloudelle olisi noin 10,5 miljoonaa euroa, vaikkakin vaihtelu voi olla hyvin suurta. Kotieläinsektorin tappiot olisivat noin 17,3 miljoonaa euroa. Olemme tälläkin hallituskaudella tehneet useita samansuuruisia tukien leikkauksia, joten ymmärrämme varmasti lukujen suuruuden. Ja kyse olisi siis vain yhden sikaruttotaudin löytymisestä maassamme. Afrikkalaista sikaruttoa ei ole vielä todettu, onneksemme, Suomessa.

Esityksellä säädettäisiin myös supikoiran metsästyksestä villisian ruokintapaikalla, koska supikoira käyttää luontaisesti ruokailupaikkoinaan samoja paikkoja kuin villisika. Supikoira voi olla siten potentiaalinen afrikkalaisen sikaruton levittäjä. Helposti unohtuu, että supikoira on Suomeen kuulumaton vieras peto, kuten minkkikin, ja levittää jo nyt tauteja, joita yritetään torjua muun muassa itärajalle pudotettavilla raivotautirokotesyöteillä.

Tällä hetkellä Suomessa pyydetään noin 200 000 supikoiraa vuodessa. Määrä ei riitä hillitsemään edes kannan kasvua tai leviämistä naapurimaahamme Ruotsiin. Villisikoja arvioidaan olevan noin 1 500. Kanta ehdotetaan esityksen mukaisesti puolitettavaksi, ja mielestäni tämä on oikea ehdotus. Myös supikoiramäärän minimoimiseksi tulisi tehdä rohkeita päätöksiä. Tarvitsemmekin entistä tehokkaampia ja ennakkoluulottomampia keinoja kantojen hillitsemiseksi.

Molempien lajien pyynnin tehostamisella olisi vaikutusta luonnon monimuotoisuuden säilymisen lisäksi myös tautiriskien pienentämiseen. Mielestäni kiinteän keinovalon käyttämisen tulisi olla mahdollista villisian ruokintapaikkojen lisäksi myös aina supikoiran ja minkin metsästyksessä. Tämä tehostaisi pienpetojen metsästystä sekä tekisi metsästyksestä entistä turvallisempaa hämärässä. Metsästyksen turvallisuus on kaikkien meidän etu. Riistanhoidon kannaltakin ajateltuna on epätarkoituksenmukaista, että kiinteän valon olemassaolo estäisi supikoiran ja minkin metsästyksen hämärässä.

Arvoisa puhemies! Kuten puheeni alussa kerroin, tämä hallituksen esitys on hyvä, mutta vieläkin parempi se voisi olla. Uskon, että oikein kohdistetulla tehokkaalla pyynnillä ja uudenalaisilla toimenpiteillä saadaan aikaan hyviä tuloksia villisian ja pienpetojen vähentämiseksi jo lyhyessä ajassa. Yksi hyvä lakiuudistus olisi mielestäni se, että supikoiran ja minkin nahasta saisi esimerkiksi 5 euron riistanhoitopalkkion. Tämä lisäisi näiden Suomeen kuulumattomien vieraspetojen metsästystä erityisesti nuorten metsästäjien, työttömien sekä eläkeläisten toimesta. Tämä parantaisi myös metsästäjien suhtautumista supikoiriin sekä minkkeihin, koska nahkalle tulisi tällöin lisäarvoa. Palkkion tulisi olla verovaapa, kuten sienien ja marjojen myynnin. Uskon, että rahoitus riistanhoitopalkkioon saa-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

taisiin EU:lta tai Ruotsista, koska tarkoitus on samalla estää pienpetojen leviäminen Ruotsiin.

19.20 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Afrikkalainen sikarutto on viruksen aiheuttama sikojen ja villisikojen verenvuotokuume-tauti, johon ei toistaiseksi ole voimassa rokotetta eikä hoitoa. Tauti ei tiettävästi tartu ihmiseen mutta voi tarttua sianlihatuotannossa käytettyihin tuotantoeläimiin. Tämän takia tauti on erityisen vaarallinen sianlihan tuottajillemme, joten taudin leviäminen pitää estää kaikin käytettävissä olevin keinoin. Yksi tehokkaimmista taudinestokeinoista on vähentää taudin potentiaalisia levittäjiä eli villisikoja. Suomessa on tämänhetkisen arvion mukaan noin 1 500 villisikaa, mutta kanta on voimakkaassa kasvussa.

Nyt voimassa olevassa laissa on metsästyksessä yleisesti kielletty muun muassa keino-tekoisten valonlähteiden ja kohteita valaisevien laitteiden käyttö. Lakiesityksessä ehdotetaan muuttamiseksi metsästyslakia niin, että villisian ruokintapaikalla voitaisiin villisikoja ja supikoiria metsästettäessä käyttää kiinteää keinovaloa. Laissa olevia asetuksenantovaltuuksia täydennettäisiin siten, että asetuksella voitaisiin säätää esimerkiksi aitauksen käyttämisestä pyyntivälineenä. Siat ja supikoirat tulevat ruokintapaikoille yleensä hämärän taikka pimeään aikaan, joten kohteen valaiseminen auttaa tarkan laukauksen ampumisessa ja tällä tavalla edesauttaa siinä, että eläin kuolee mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti.

Me metsästäjät tunnemme vastuamme myös tässä maataloustuotannolle merkittävässä asiassa ja haluamme osaltamme auttaa sianlihan tuottajia, jotta vaarallinen tauti ei pääsisi leviämään Suomeen.

Arvoisa herra puhemies! Pidän lakiesitystä erinomaisena ja kannatettavana.

19.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys metsästyslain muuttamiseksi ja tämän sikaruttoepidemian torjumiseksi tässä maassa on erittäin hyvä lakiesitys ja erittäin kannatettava. Afrikkalainen sikarutto on erittäin vaarallinen sairaus, joka on jo meidän rajoillamme tuolla etelässä ja idässäkin, ja se tarkoittaa sitä, että aito riski sen leviämiseen Suomeen on olemassa. Tämän takia metsästystä on syytä tehostaa, ja tämän kiinteän valon käyttämistä metsästystapahtumassa pidän hyvänä ja kannatettavana.

Samalla nostaisin esille kuitenkin toisen asian, joka liittyy myös tähän erilaisten vaarallisten tautien leviämiseen Suomessa ja nimenomaan niiden torjuntaan. Metsästäjät ovat itessään erittäin hyviä luonnon hoitajia ja riistakannan hoitajia ja ovat esimerkiksi supikoiria metsästäväällä poistaneet vahinkoeläimiä, riistan tuholaisia, suuren määrän vuosittain. Sama koskee minkkejä, kettuja ja niin edelleen. Pitää muistaa, että esimerkiksi rabies, vesikauhu, on maassamme edelleen olemassa oleva tauti, joka vaivaa eläinkuntaa. Varsinkin itärajallemme on levitetty näitä ruokarokotteita, jotka on pistetty esimerkiksi syötteihin, lihanpaloihin, ne kyseiset rokotteet, ja sitten kun eläimet syövät niitä, niin saavat siitä sitten rokotteen rabiasta vastaan. Pitää muistaa, että mitä tehokkaammin tässä maassa riistakantaa hoidetaan ja nämä vahinkoeläimet pidetään kurissa, sen paremmin riistakanta jak-saa ja pysyy terveenä.

Pitää muistaa sekin, että tänä päivänä susikanta on tässä maassa kasvanut aivan kohtuutoman suureksi, vaikka siitä monesti ollaan hyvin jyrkästi eri mieltä, että se on uhanalainen. Se ei ole mikään uhanalainen laji, ja pitää muistaa, että susikantakin levittää muun muassa rabiasta ja on koirien kanssa tekemisissä. Jos joku koira selviää elävänä niiden kä-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

sittelystä, mahdollisuus rabieksen levittämiseen on olemassa. Toivottavasti tässäkin asiassa päästään järkevään ratkaisuun, että susikantaakin (Puhemies koputtaa) pystytään järkevästi säätämään.

19.24 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Suomen luontoon kuulumattomien vieraspetojen, supikoiran ja minkin, aiheuttamat ongelmat Suomen luonnolle ja sen monimuotoisuudelle ovat suuret. Molemmat ovat vesi- ja kanalintujen tappajina erittäin tehokkaita, lisääntyvät tehokkaasti sekä sopeutuvat uusiin elinympäristöihin nopeasti.

Mielestäni taajamassa luvallisella alueella tulee sallia pienpetojen pyynti elävänä pyytävillä loukuilla. Tällä hetkellä erityisesti taajama-alueet ovat pienpedoille luontaisia suoje-lualueita, koska alueilla ei saa metsästää eikä siellä ole pienpedoille luontaisia vihollisia.

Mielestäni pienpetoja pitäisi voida pyytää myös loukulla ja heti tappavilla raudoilla ilman metsästyskorttia silloin, kun kyseessä on pyytäjänä metsästys-oikeuden haltija eli maanomistaja tai metsästys-oikeuden vuokrannut henkilö. Tämä helpottaisi pienpetojen vähentämistä esimerkiksi kesämökkiteilla.

Molemmissa edellä mainitsemis-sani tapauksissa loukkuun pyydetty pienpedot kuljet-taisiin tarvittaessa taajaman ulkopuolelle, missä ne eläinsuojelulain mukaisesti lopetettaisiin mahdollisimman nopeasti ja kivottomasti lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Tämän toimenpiteen ammattitaitoinen metsästäjä hallitsee.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi an-ne-tun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 58/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

19.25 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on annettu eduskuntaan täydentämään esitystä uudeksi tupakkalaiksi tarkoituksena kieltää tupakointi yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä on alle 15-vuotias henkilö. Tämä asia on ollut esillä eduskunnassa jo aiemmin. Tupakkalain osittaisuudistuksen, vuonna 2009 annetun esityksen, käsittelyn yhteydessä esitettiin tupakoinnin kieltämistä muiden kuin yleisten kulkuneuvojen sisätiloissa silloin, kun tilassa oleskelee alle 18-vuo-tias. Tällöin esityksen läpi menemisen estivät perustuslailliset syyt.

Keskustelu tämän asian ympärillä on kuitenkin jatkunut myös täällä eduskunnassa. Meillä on sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsittelyssä esitys tupakkalaista, ja tämä to-siaan on siihen tehty täydentävä esitys. Tällä esityksellä voitaisiin vähentää lasten altistu-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

mista tupakansavulle ja siten siitä aiheutuvia terveyshaittoja. Asian valmistelun yhteydessä kiellosta on oltu monta eri mieltä. Osa lausunnonantajista on katsonut, että tupakointi autossa lapsen läsnä ollessa täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Osa puolestaan katsoi, että esitys puuttuisi liikaa yksityiselämän suojaan.

Tähän esitykseen liittyy perustuslakikysymyksiä, minkä vuoksi hallitus esittää, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto. Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että valiokuntatyöskentelyssä asiaan löytyy oikeat ratkaisut.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä esitystä erittäin hyvänä. Mielestäni meidän tulee suojella lapsia tupakansavulta, ja ajatuksenakin tuntuu kummalliselle, että vieläkö jossakin joku polttaa autossa silloin, kun siellä on lapsi läsnä. Tällä hallituksen esityksellä halutaan se mahdollisuus viedä, ja esitys on erittäin hyvä ja kannatettava.

19.28 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Käsitellyssä on hallituksen esitys, jolla täydennetään täällä eduskunnassa jo olevaa hallituksen esitystä tupakkalain uudistamiseksi. Jo tuon lain lähetekeskustelussa kiinnitin huomiota siihen, että hallituksen esityksestä puuttui säädös siitä, että autossa ei saa tupakoida, jos siellä on lapsia. Nyt hallitus tällä täydentävällä esityksellään korjaa tämän puutteen tuossa alkuperäisessä esityksessään, ja hyvä niin.

Herra puhemies! En hetkeäkään epäile, etteikö sosiaali- ja terveysvaliokunta toivottaisi tätä täydentävää esitystä tervetulleeksi. Tällä suojellaan lapsia, lasten terveyttä. Jos joku tätä epäilee, niin lukekoon vaikka tämän esityksen sivulta 3 niistä tutkimuksista — tässä viitataan esimerkiksi kanadalaiseen tutkimukseen, jossa on todettu: "Jopa yhden savukeen polttaminen autossa nostaa tupakansavupitoisuudet samalle tai korkeammalle tasolle kuin se on savuisimmissa ravintoloissa tai baareissa." Siis ajatelkaa: jo yksikin savuke autossa nostaa pitoisuudet samalle tasolle tai jopa korkeammiksi kuin savuisimmissa ravintoloissa tai baareissa. Kuka meistä veisi pikkulapsen savuiseen baariin tai ravintolaan? No, me olemme suojelleet aikuisia ja kieltäneet tupakoinnin ravintoloissa ja baareissa, mutta autossa, vaikka siellä on lapsia, saa edelleen tupakoida. Eli sosiaali- ja terveysvaliokunta varmasti kannattaa, näin uskon, tätä esitystä.

Ongelmana tässä asiassa — tekisi mieli sanoa: tässäkin asiassa — on perustuslakivaliokunta ja sen kummalliset tulkinnat. Nimittäin vuonna 2010 yksimielinen hallitus esitti, että autossa tupakointi kiellettäisiin, jos siellä on lapsia. Ja yksimielinen perustuslakivaliokunta katsoi, että Suomen perustuslaki estää tällaisen kiellon asettamisen, minkä seurauksena eduskunta luonnollisesti poisti tämän säädöksen silloin käsitellystä laista. Perustuslakivaliokunnan kanta on järjetön ja käsittämätön.

Täällä hallituksen esityksen sivulla 3 kerrotaan maita, joissa tällaiset kiellot ovat jo voimassa: eräät osavaltiot USA:ssa, Kanadassa ja Australiassa, Euroopasta muun muassa Ranska, Englanti, Wales, Skotlanti ja Kypros, ja asiasta on jo päätetty Irlannissa ja Italiassa. Olen täysin vakuuttunut, että näissä maissa korostetaan yksilönvapautta vähintään yhtä paljon kuin Suomessa, mutta luulen, että näissä maissa ei ole tullut minkään lainsäätäjän, siis minkään maan parlamentin tai osavaltioparlamentin, edes mieleen, että tällainen säädös olisi vastoin perustuslakia. Suomessa yksimielinen perustuslakivaliokunta katsoi toisin. Perustuslakivaliokunta katsoi, että jos aikuiselta kielletään tupakointi autossa, jossa on lapsi, niin se rajoittaa liiallisesti tämän aikuisen henkilökohtaista vapautta ja yksityisyydensuojaa. Lapsen oikeus terveyteen, jonka perustuslakimme myös tuntee, tai yleensä oikeus terveyteen, ei tuossa perustuslakivaliokunnan punninnassa painanut mitään.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

En tiedä, montako lääkäriä pitää nyt perustuslakivaliokuntaan marssittaa kuultavaksi, riittääkö yksi, kaksi, kolme, tusina, että perustuslakivaliokunta tulisi vakuuttuneeksi täällä hallituksen esityksen sivulla 3 olevista perusteluista, joissa kerrotaan, miten vakavasti autossa tupakointi vahingoittaa lapsen terveyttä.

Kuten sanoin, ongelmana oli vuonna 2010 perustuslakivaliokunta — toivottavasti se ei tällä kertaa ole ongelma. Silloinen perustuslakivaliokunnan lausuntotulkinta on täysin käsittämätön. Tupakoiva aikuinen voi pysäyttää auton vaikka 20 tai 30 minuutin välein käydäkseen ulkona tupakalla, kun taas autossa oleva lapsi, vaikkapa turvaistuimessa oleva vauva, ei voi lähteä karkuun sitä tupakoivaa aikuista. Perustuslakivaliokunnan silloin omaksuma tulkinta tästä henkilökohtaisesta vapaudesta minun mielestäni muistuttaa lähinnä Amerikan kansallisen kivääriyhdistyksen ajatusta yksilönvapaudesta, joka kansallinen kivääriyhdistys, jos oikein olen ymmärtänyt, lähtee siitä, että jokaisen vapaan miehen, ilmeisesti ennen kaikkea valkoisen miehen, oikeus ja yksilönvapaus on kantaa asetta ihan silloin, kun haluaa. Meidän perustuslakivaliokunta vuonna 2010 yksimielisessä lausunnossaan lähti ilmeisesti siitä, että jokaisen aikuisen miehen ja naisen oikeus tupakoida autossaan, oli siellä lapsi, vauva tai ei, kuuluu hänen perustuslaillisen yksilönvapautensa piiriin. Edes punnintaa perusoikeus vastaan perusoikeus, yksilönvapaus vastaan oikeus terveyteen, ei tuolloin ilmeisesti tullut tehtäväksi valiokunnassa, tai jos tuli tehtäväksi, niin päädyttiin täysin käsittämättömään kantaan.

Kun katsoo tätä perustuslakivaliokunnan lausuntoa, niin voi todeta, että useimmat silloin vuonna 2010 toukokuun 5. päivänä yksimielisen lausunnon antaneista valiokunnan jäsenistä eivät ole enää eduskunnan jäseniä. En usko, että näiden asioiden välillä on mitään kausaliteettia, mutta totesin tämän nyt kuitenkin. Mutta kiinnittyy huomio niihin neljään valiokunnan jäseneseen, jotka edelleen ovat eduskunnan jäseniä, ja yksi niistä on vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö. Vihreät, jotka täällä hurskastelevat joka päivä lasten oikeuksista — heidän puheenjohtajansa Ville Niinistö katsoo, tai katsoi ainakin vuonna 2010, että aikuisen oikeus tupakoida autossa, jossa on lapsi, nauttii perustuslain suojaa mutta lapsen oikeus terveyteen tuossa autossa ei nauti perustuslain suojaa. Ville Niinistö siis tulkitsi perustuslakia siten, että on perustuslain vastaista kieltää autossa tupakointi aikuisilta, jos autossa on alaikäisiä lapsia.

Haluan uskoa, herra puhemies, vaikka aikaa on kulunut vasta 6 vuotta, lähes päivälleen, tuosta lausunnosta, että tämän päivän perustuslakivaliokunta ajattelee asiaa aivan toisin. Mutta outoa on, että vielä tänäkin päivänä ja tässä hallituksen esityksessä sivulla 5 kerrotaan, että oikeusministeriö lausunnossaan katsoi, että esitys on valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen. Siis oikeusministeriö, jonka pitäisi puolustaa kansalaisten perusoikeuksia, myös alaikäisten lasten perusoikeuksia, katsoi, että on valtiosääntöisesti ongelmallista kieltää aikuisen tupakointi autossa lapsen läsnä ollessa. En voi ymmärtää oikeusministeriön lausuntoa missään muussa kuin siinä valossa, että perustuslakivaliokunnan vanha lausunto on tässä asiassa ratkaissut oikeusministeriön näkemyksen. Jos tämän päivän perustuslakivaliokunta uudelleen päättyy siihen, että Suomen perustuslaki estää kieltämästä autossa tupakointia, kun siellä on lapsi — toisin kuin lukuisten muiden maiden perustuslaki, joissa myös yksilönvapaus ja yksityisyydensuoja tunnetaan — niin pitää sanoa, että jollain tavoin valtiosääntöasioita harrastavana juristina tuntisin häpeää, jos perustuslakivaliokunta tänäkin päivänä ottaisi tuollaisen kannan.

Herra puhemies! Lakiesityksen yksityiskohdista totean vain, että tässä on lähdetty siitä, että poliisille ei kuulu tämän asian valvominen. En ymmärrä, miksi poliisi, joka valvoo rat-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

siassa turvavöiden käyttöä ja kännykkään puhumisen kiellon noudattamista, ei samassa ratsiassa (Puhemies koputtaa) voisi valvoa myös tätä asiaa. Mutta tämä on yksi yksityiskohta. Toivon, että sosiaali- ja terveysvaliokunta näitä yksityiskohtia miettii, mutta ennen kaikkea toivon, että perustuslakivaliokunta korjaa tämän järjettömän kantansa vuodelta 2010.

19.38 Kari Kulmala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on todennäköisesti ihan tarpeellinen, mutta ajattelen tätä asiaa entisen valvojan kannalta. Elikkä jos on olemassa laki, jota ei ole sanktioitu ja johonka ei ole säädetty tiettyjä valvojia, ja niitä valvojia ei ole riittävästi, niin onko sillä lakimuutoksella tai yleensäkin lailla kovin paljon merkitystä? Se on lähinnä hieno ele. Tällä hetkellä hieno ele on pyöräilykypärän käyttö polkupyörällä ajaessa ja heijastimen käyttö jalankulkijana hämärän ja pimeän aikana. Niitä ei ole sanktioitu eikä niitä myöskään valvota senkään vuoksi. Ei ole mitään mieltä myöskään siinä, että hätäkeskukseen tulee ilmoituksia, että tietyssä autossa jossain parkkipaikalla tupakoidaan ja siellä on lapsia sisällä, poliisi lähtee jostain 50 kilometrin päästä toteamaan tämän tilanteen ja siitä ei ole kuitenkaan sanktiota. (Puhemies koputtaa) Todennäköisesti kenttäjohtaja ilmoittaa, että emme tule.

19.39 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On mielenkiintoista, että edustaja Zyskowicz lähtee siitä, että täällä lähetekeskustelussa pitää antaa ohjeet siitä, miten perustuslakivaliokunnan pitää tulkita perustuslakia. Perustuslaki ja valtiosääntö on se, mikä on, ja perustuslakivaliokunta tietenkin melkein virkavastuulla tekee omia ratkaisujaan. Minä tätä ristiretkeä perustuslain tulkintoja vastaan vähän oudoksun.

Toinen asia on se, että kun me nyt parhaillaan puramme sellaisia säädöksiä, mitkä eivät ole ihan välttämättömiä ja mitä ei voi kontrolloida, niin kyllä tässäkin on yksi säännös, joka pistää ajattelemaan, että onko todella tarpeen lähteä tekemään erikseen tällainen säädös, jota ei ole tarkoitukseen valvoa.

Minä kyllä tuen kaikkia hallituksen esityksiä lähtökohtaisesti, mutta tätä jäin kyllä miettimään, että kuinka tarpeellinen esitys (Puhemies koputtaa) tämä tällainen on.

19.40 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on tosiaan lakeja, joissa ei ole sanktioita. Itse ajattelen, että ne ovat kuitenkin tärkeitä signaaleja lainsäätäjän tahdosta. Kyllä meillä on paljon kansalaisia, jotka noudattavat lakia sen takia, että se on laki, eivätkä vain sen takia, että joku poliisi tulee käskemään noudattamaan.

Jos ajattelee tupakkalakia, meillä on esimerkiksi semmoinen säädös, että taloyhtiö voi päättää, että siellä lasten hiekkalaatikolla ei saa tupakoida. No, jos siellä joku iljettävä naapuri koko ajan tupakoi, niin mitäs siellä se taloyhtiö voi tehdä? En minä ainakaan tiedä, että ne voisivat sille mitään tehdä, muuta kuin ystävällisesti kehottaa häntä siirtymään kauemaksi tupakoimaan. Kuitenkin mielestäni se on hyvä, että tällainen mahdollisuus taloyhtiöllä on, että kerrotaan asukkaalle täysin selväksi, että sitä ei pidetä hyväksyttävänä, että te tullette siihen röökaamaan, kun siinä lapset leikkivät.

Mitä perustuslakivaliokuntaan tulee, edustaja Ala-Nissilä, niin perustuslaki on, mitä on, mutta perustuslakivaliokunta sitä tulkitsee. Ja näihin tulkintoihin, totta kai, lähetekeskustelussa (Puhemies koputtaa) saamme lähettää terveisiä.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mennään puhujalistaan. Täällä voi olla muutama vastauspuheenvuorotarve, mutta kun muutama varsinaisen puheenvuoron pyytäjä on jäljellä, niin toivon, että ne, jotka haluavat sanoa jotain, sanovat sitten tämän listan jälkeen.

19.41 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Minusta on ajattelematonta, voisi sanoa, jopa typerää ja moraalisesti myös tuomittavaa polttaa tupakkaa autossa, jos siellä on lapsia — tässä tapauksessa ikäraja on pantu 15 vuoteen eli sanotaan niin, että alle 15-vuotiaita. Kuitenkaan emme lailla ole normaalisti pruukanneet kaikkea sellaista kieltää, joka on moitittavaa ja moraalisestikin tuomittavaa.

Voisi ajatella myös niin, että joka on niin ajattelematon lapsen edun näkökulmasta, että polttaa autossa tupakkaa lasten ollessa siellä, tuskin tämänkään lain voimaantulon jälkeen lopettaa sitä toimintaa, koska ei tätä ole tässä aiottu millään tavalla sanktoida eikä ole ajateltu, että poliisi tätä toimintaa millään tavalla valvoisikaan.

Lisäksi ajattelen niin, että meillä on paljon sellaista tuomittavaa toimintaa, jota emme ole syytä tai toisesta halunneet lähteä kieltämään lailla. Voisi ajatella niinkin, että vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö vahingoittaa lapsia, tai joku voisi ajatella jopa niin, että pitkäaikainen vanhempien riitelykin on lapsille pahasta. Mutta kukaan ei ole esittänyt, että nämä pitäisi lailla kieltää.

On eri asia pitää asiaa paheksuttavana, moraalisesti tuomittavana ja monellakin tavalla haitallisena kuin säätää siitä kiello lailla. Kun lakia säädetään, pitäisi olla aika kovat kriteerit ja tarkat rajat, mitä lailla tullaan säätämään. Sekin on niin, että kaikki, mitä laki sallii, ei ole välttämättä soveliaista.

Sen takia olisin itse kyllä ajattelemassa samalla tavalla kuin oikeusministeriö on tätä asiaa harkinnut kokonaisuutta ajatellen, että tämä valvontakin on niin hankalaa, että tätä lakia ei kyllä tarvittaisi, ja voisi olla parempi, että tätä tältä osin ei säädettäisi.

Meillä on paljon puhuttu myös siitä, että meillä yhteiskunnassa lakeja ja normeja on liikaa. Silloin meidän lainsäätäjien on syytä miettiä tarkkaan, kun olemme puhuneet normienpurkutalkoistakin, onko kulloinkin esitetty säädettävä laki järkevä ja tarkoituksenmukainen.

Kun täällä hallituksen esityksessä mainitaan lain vaikutuksista, niin täällä todetaan: "Kiellon rikkomisen voitaisiin havaita esimerkiksi päiväkodissa, josta voitaisiin tarvittaessa ilmoittaa asiasta kunnan lastensuojeluviranomaiselle. Ensisijainen puuttumiskeino olisi vanhempien kanssa keskusteleminen ja muun lastensuojelullisen tuen tarjoaminen lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti."

Tämän osalta täytyy kyllä todeta, että tällaiset keinot, lainmukaiset keinot, ovat nykyin käytössä, jos viranomaiset huomaavat, että vanhemmat toimivat vastoin lasten terveyttä ja lapsen etua. Ei tämä laki tuo tältäkään osin mitään uutta.

Siinä mielessä ajattelen itse, että kyllä nyt pitää valiokuntakäsittelyssä erittäin tarkkaan pohtia sitä, onko tarpeen säätää sellaista lainsäädäntöä, jota ei ole tarkoituksaan valvoa ja joka ei tuo mitään uutta nykyiseen toimintaan.

19.46 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Pienessä suljetussa tilassa, kuten autossa, tupakoitaessa ilman myrkkypitoisuudet nousevat myös ei-tupakoivalla terveyttä vaarantavalle tasolle. Tämä on merkityksellistä erityisesti lapsen terveydelle.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Mielestäni tätä ongelmaa, josta lapsi väistämättä kärsii, ei kuitenkaan tulisi ratkaista tupakkalain tiukentamisen keinoin. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että lapsen kasvuympäristö on turvallinen ja terveellinen. Huoltajan ei tule sallia tupakointia autossa, jossa lapsi kulkee. Mikäli huoltaja osoittaa tällaista piittaamattomuutta lapsensa terveyttä kohtaan tai jopa itse tupakoimalla vaarantaa lapsen terveyden, siihen voidaan puuttua jo olemassa olevan lain keinoin, kuten hallituksen esityksessäkin kuvataan. Lastensuojelulaki on keino, jolla saamme ratkaistuksi tämän ongelman — saamme ratkaistuksi, mikäli tahtoa on.

Koulukokemuksesta minä voin sanoa sen, että lapsen kanssa matkustettaessa autossa tupakointi on suurta ajattelemattomuutta. Tosiasia on, että lapsi kärsii siitä monella tavalla. Voimakkaasti tupakalle haisevat koululaisen vaatteet saattavat olla jopa kiusaamisen kohde. Kun asia otetaan huoltajan kanssa puheeksi, tilanne tavallisimmin muuttuu. Minä kannustan rohkeuteen periaatteella "koko kylä kasvattaa", tässä tapauksessa kasvattaa siis myös huoltajaa.

Mielestäni lakiin ei pidä kirjoittaa yhtään uutta kieltopykälää, jonka rikkomista ei valvota ja jota ei sanktioida.

19.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva tupakointia rajoittava lakiesitys menisi tällä kertaa siihen, että pienen ihmisen vanhempi tai joku muu, joka ajaa autolla, kun lapsi on kyydissä, ei saisi tupakoida tässä autossa. Ajatus tästä on erittäin hyvä ja kannatettava. Todellakin pientä ihmistä pitää suojata, ja pitää muistaa, että kun pieni ihminen vetää keuhkoonsa sitä tupakansavua tahtomattaan, hän on avuton itse sitä päättämään, haluaako sitä vai ei. Kyllä tämän pienen lapsen suojeleminen on tärkeä asia.

Se, että nyt ollaan lakiesitystä tekemässä, minun mielestäni on kovin ristiriitaista siinä mielessä, että tällaiset lainsäädännölliset toimet, joilla rajoitetaan ihmisen käyttäytymistä esimerkiksi hänen omistamassaan henkilöautossa, joka on hänen yksityistä tilaansa, kieltämättä menevät vähän aralle alueelle, mutta kyllä omasta mielestäni sitä pitää rajoittaa, koska kysymys on ihmisen terveydestä.

Edustaja Zyskowicz omassa puheenvuorossaan ankarasti arvosteli vuonna 2010 perustuslakivaliokunnan antamaa lausuntoa. En silloin ollut paikalla — tai olin paikalla, olin varahenkilönä, en ollut varsinaisena jäsenenä, olin varamiehenä kyseisessä valiokunnassa — niin että en pysty sanomaan, mikä se keskustelun henki silloin valiokunnassa oli. Mutta joka tapauksessa perustuslakihan lähtee aina siitä, että tietyt asiat ovat yksityisyydensuojan piirissä ja niitä suojataan sitten loppuun asti. Tässä tietysti on kaksi intressiä: onko ihmisen terveyden suojaaminen suurempi intressi kuin se, että yksityisiä oikeuksia rajoitetaan? Se on aina jokaisessa tapauksessa harkintaa, onko syntyvä yksityisyyteen koskeva säännös ja siitä saavutettava hyöty suurempi kuin se itse menetetty oikeus. Tätä pohdintaa perustuslakivaliokunta aina käy ja varmasti ei käy missään nimessä asenteellisesti tai peräti ajatellen niin, että tässä ollaan kenties jonkun oikeuksia tietoisesti polkemassa. Ei missään tapauksessa, vaan kysymys on siitä, että nämä intressit, mitä ollaan suojaamassa uudella lainsäädännöllä, se pohdinta yksityisen ihmisen oikeuksista, käydään aina aidosti asiantuntijoita kuullen.

Mitä tulee semmoiseen tulkintaan, mitä edustaja Zyskowicz edusti, että perustuslakivaliokunta olisi karmeasti väärässä, niin se on erittäin tiukkaa harkintaa, aivan kuten edustaja Ala-Nissilä totesi, että perustuslakivaliokunta harkitsee toimielimenä aina jokaista lakiesi-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

tystä, joka sinne lausunnolle tai mietinnölle tulee. Juuri näin, kuullaan asiantuntijat, sen jälkeen annetaan lausunto. Itse en ole koskaan tupakoinut, niin että sinänsä tämä asia ei minulle tai minun autossani matkustavalle ole koskaan ongelma, koska en ole tupakkaa suuhuni pistänyt, mutta ymmärrän sen pienen ihmisen hädän, joka on puolustuskyvytön ja joutuu siihen tilanteeseen, että autossa tupakoidaan.

Tämä laki on mielestäni vähän semmoinen epämiellyttävä. Pitäisi aikuisilla ihmisillä, jotka autolla ajavat — hehän ovat jo 18 vuoden iän saavuttaneet ja ovat oikeustoimikelpoisia — olla sen verran järkeä päässä, että ei todellakaan tupakoida, kun lapsia tai yleensä ihmisiä on paikalla. Jos halutaan se yksi savuke tai peräti sikari nauttia, niin kannattaa mennä sitten sinne ulkotilaan, jossa siitä ei sitten kenellekään haittaa ole.

Kun rajoitus kerran tehdään, niin pohdittakoon sitten perustuslakivaliokunnassa, meneekö tämä yksityisyydensuojan piiriin. Mielestäni pientä ihmistä pitää aina suojata ja niin, että hänen terveytensä edellytykset vanhemmalla iällä turvataan. Pieni ihminen on hyvin haavoittuva, ja häntä tulee suojata.

19.51 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lohi esitti puheenvuoronsa aluksi mielestäni ihan perusteltua filosofiaa siitä, että kaikki, mikä on lailla sallittua, ei välttämättä ole oikein ja niin edelleen. Mutta sanoisin näin, että vaikka me emme kaikkeen lasta vahingoittavaan aikuisten toimintaan voi emmekä halua puuttua, oli sitten kyse vanhempien riitelystä tai viinan juonnista, niin se ei ole syy, ettemmekö me puuttuisi johonkin sellaiseen, johon haluamme ja voimme puuttua. Olemmehan puuttuneet esimerkiksi ruumiilliseen kuritukseen. Ymmärtääkseni vanhempi, joka kurittaa lastaan ruumiillisesti, syyllistyy kiellettyyn tekoon näin toimiessaan, eli esimerkiksi siinä olemme katsoneet, että tämä lapsen etu on niin tärkeä, että tämmöiseen sinänsä intiimiin, yksityiseen suhteeseen puututaan. Ja kun lukee vaikkapa hallituksen esityksen perusteluja, niin voi todellakin kysyä, kummasta on lapselle oikeasti suurempi haitta: siitä, että hänen äitinsä tai isänsä antaa hänelle kerran litsarin, vai siitä, että isä tai äiti tai vaikka molemmat tupakoivat vaikka joka aamu autossa viedessään lastaan päivähoitoon?

Perustuslakivaliokunnasta: Se on todellakin punnintaa eri intressien ja eri oikeushyvien välillä. Perustuslaista itsestään ei tietystikään löydy ratkaisuja, vaan kyse on tulkinnasta. Tässä punninnassa kerroin sen, miten itse näitä asioita punnitsisin, ja itse asiassa kyllä odotan ja uskon, että perustuslakivaliokuntakin asian samassa valossa näkee. Se, että joku pitää lakia aiheettomana, tarpeettomana, ei tietysti ole mikään peruste pitää lakia perustuslain vastaisena.

Tietysti voidaan yleisesti keskustella, mikä merkitys on sellaisilla laeilla, jotka ovat ennen kaikkea tällaisia signaaleja. Mutta kuten sanoin, (Puhemies koputtaa) mielestäni tätä voisi ratsioissa valvoa siinä, missä jotain turvavyönkäyttöpakkoakin.

19.53 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Meillä on siis sosiaali- ja terveysvaliokunnassa jo tupakkalakiesitys parhaillaan olemassa, ja tämä on siis sitä täydentävä esitys. Kiitän kaikkia hyvistä puheenvuoroista. Täällä on useassa puheenvuorossa käynyt ilmi se, mikä on edustajien ajatus. Erityisesti edustaja Hoskonen sanoi sen pontevasti — pientä ihmistä pitää suojella — jos nyt oikein muistan hänen sanoneen. Näin hän mielestäni sanoi. Sehän on tässä lähtökohtana ja ajatuksena: pientä ihmistä pitää suojella. On se sitten laki tai ele, siitä käydään täällä erilaista mielipiteiden vaihtoa.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta jää odottamaan kyllä perustuslakivaliokunnan kannanoton tähän ja lausunnon, ja perustuslakivaliokunta punnitsee mielessään ja sitten myös tekee sen oman tulkintansa. Tulemme käymään valiokunnassa varmasti runsasta ja laajaa keskustelua, ja nämä kaikki erilaiset mielipiteet asiaan liittyen ovat vahvasti mukana varmasti myös siellä meidän keskustelussamme. Tämä esitys toisaalta on hyvin tärkeä ja toisaalta myös sisältää paljon näitä kysymyksiä, mitä täällä on nostettukin esille.

Tämä asiahan (Puhemies koputtaa) koskettaa itse asiassa myös nuoria. Me voimme ajatella, että on 18-vuotias kuski ja sitten siellä kyydissä on näitä alle 15-vuotiaita nuoria. Elikkä tämän esityksen taustalla on myös nuorten suojeleminen. Mutta miten me voisimme sitten muuten tätä ajatusta edistää, että tupakointi on vaarallista ja sitä ei tulisi harrastaa, ei niin siellä auton sisätiloissa kuin oikeastaan muuallakaan?

Valiokunta ottaa tämän käsittelyyn, ja vien terveisiä sinne erilaisista ajatuksista. — Kii-tos.

19.55 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Olen edelleen siis sitä mieltä, että tupakointi autossa, jossa on alaikäisiä tai varsinkin pieniä lapsia, on ajattelematonta ja moraalisesti tuomittavaa, ja siinä mielessä olen täysin samaa mieltä kuin edustaja Zyskowicz ja edustaja Juvonen.

Mutta minua hieman häiritsee se, että samaan aikaan aika monet heistä, jotka tätä lainmuutosta nyt ajavat voimakkaimmin, ajavat alkoholilainsäädännön voimakasta vapauttamista. Ja jos me pikkusen ajattelemme suhteellisuutta tässä tilanteessa, niin minusta paljon enemmän näitä pieniä lapsiakin, jos heitä halutaan suojella, alkoholista aiheutuvat haitat kyllä koskettavat kuin sitten se, että joku autossa tupakoi. Minusta tämä ilmiökin on varmasti marginaalinen, kun tupakointi on vähentynyt täällä Suomessa, ja sen takia minua kiusaa, että tässä nyt on mennyt tämä suhteellisuudentaju: luullaan, että tällä nyt sitten maailma paranee, kun tosiasia on se, että kun tätä ei ole sanktioitu, niin kaikki, jotka ovat niin typeriä, että näin tekevät, varmasti jatkavat sitä samaa toimintaa. Tästä ongelmallisuudesta kertoo sekin, että tässä hallituksen esityksessä todetaan, että jos onkin kysymyksessä asuntoauto, niin siellä saakin tupakoida, vaikka on lapsia sitten. Eli tämä tilanne on kyllä ihan hullunkurinen, jos me yritämme tällä tavalla parantaa tätä olemassa olevaa tilaa. Jokainen, joka vähän pitemmälle miettii, ymmärtää ja tietää sen, että ei tässä tämä tilanne lastensuojelun näkökulmasta kyllä parane. Ja jos todella Suomessa joku näkee, että jatkuvasti pienen lapsen läsnä ollessa polttaa tupakkaa, niin kyllä nämä viranomaiset, jotka voisivat tämän lain jälkeen puuttua, voivat nytkin puuttua tilanteeseen aivan yhtä lailla. Sen takia pidän tätä kyllä epätarkoituksenmukaisena lainsäädäntönä.

19.57 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä ymmärsin, että ajatus menee näin, että kun ei tätä tässä esitetä sanktioitavaksi, niin tämä on aiheeton säädös, ja muutenkin oli perusteluja, miksi tämä on aiheeton.

Täällä hallituksen esityksen sivulla 5, kolmas täysi kappale, kerrotaan, että muun muassa Valvira, THL, Lastensuojelun Keskusliitto, Lääkärit tupakkaa vastaan ja niin edelleen ovat olleet sitä mieltä, että tätä tulisi valvoa ja sen rikkomisesta tulisi sanktoida samalla tavalla kuin tupakointirikkomuksesta muutoinkin. Ei minulla ainakaan henkilökohtaisesti olisi mitään tätä vastaan, ja jos ne, jotka pitävät tätä aiheettomana nimenomaan sen takia, että tässä ei ole erityistä valvonta- ja sanktiomekanismia, tällä muutoksella olisivat valmiita tätä lakia kannattamaan, niin se olisi vielä yksi syy lisää, että pitäisi tämä valvontapuoli

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

ja sanktiopuoli tässä järjestää. En todellakaan ymmärrä sitä, että jos meillä on ratsia ja poliisi saa siinä puuttua siihen, että puhut kännykkään tai et käytä turvavyötä, niin miksei poliisi saa sanoa, että hei, sinulla on kaksivuotiaat lapset takapenkillä, minkä takia poltat tässä. En näe, mikä ongelma siinä on.

Sitten joka tapauksessa... — Toinen asia, meni jo mielestä: En ihan ymmärtänyt tätä edustaja Lohen argumenttia siitä, että jotkut kuvittelevat, että tällä kaikki ongelmat ratkeavat, ja linkitystä alkoholilainsäädäntöön. Minä en ainakaan kuvittele, että tällä kaikki ongelmat ratkeavat, enkä näe tässä mitään liittymäkohtia alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen. Meillä on esillä tupakkalaki, ja siitä on jätetty eräs, jo vuosina 2009—2010 esillä ollut kielto pois, ja nyt se kielto on hyvä hallituksen esityksen mukaisesti tuohon lakiin sisällyttää.

19.59 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tarkoitin äskeisellä puheenvuorolla lähinnä sitä, että jos kannetaan tosiasiaa huolta lasten turvallisuudesta ja lastensuojelusta, niin kyllä silloin kannattaisi kiinnittää niihin todellisiin ongelmiin huomiota, ja minusta tässä tilanteessa meidän yhteiskunnassa vakavin ongelma ei ole se, että joku polttaa autossa tupakkaa, vaan meillä on paljon muita lasten oikeuksien ja lastensuojelun kannalta vakavampia ongelmia, ja niihin kannattaisi kiinnittää huomiota enemmän.

Sitten jos mietitään tämän sanktioimista ja valvomista, niin minusta meillä sisäisen turvallisuuden osalta — kuten me tänään olemme käyneet täällä aikaisemmin, muutamia tunteja sitten, aika hyvääkin keskustelua poliisin resursseista — poliisin voimavaroja ei kannattaisi nyt ohjata tässä tilanteessa, kun ne ovat muutenkin tiukoilla, kyttäämään, polttaako joku autossa tupakkaa, vaan meillä on paljon vakavampia rikoksia, jotka jäävät nyt selvittämättä, ja vakavampia asioita, jotka jäävät selvittämättä. Tätä ei olla nyt sanktioimassa, ja tämä ei siinä mielessä tulisikaan rikokseksi, mutta haluaisin, että poliisin resurssit käytettäisiin mieluummin todellisten rikosten selvittämiseen ja yleisen turvallisuuden ylläpitämiseen kuin siihen, että katsotaan, polttaako joku sattumalta tupakkaa autossa.

20.00 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ilmeisesti tällainen väärinkäsitysten kehä. En minäkään ole sitä mieltä, että poliisin resursseja nyt erityisesti pitäisi siihen käyttää, että kytätään, polttaako joku tupakkaa autossa lasten läsnä ollessa. Sanoin, että jos poliisilla on ratsia, jossa katsotaan, ovatko turvavyöt kiinni, ja jossa katsotaan, puhutaanko kännykkään, niin miksei siinä samassa ratsiassa, samoilla resursseilla, ilman lisävoimavaroja, ilman lisäkyttämistä voida myös puuttua tähän. En näe tässä mitään erityistä ongelmaa.

Sitten tämä lasten turvallisuus ja suojeleminen. En ymmärrä, miten se, että autossa tupakointi kielletään lasten läsnä ollessa, on pois siitä työstä, jota tehdään lasten turvallisuuden hyväksi ja lasten suojelemiseksi muutoin. Miten se on pois siitä, että halutaan vahvistaa lastensuojelun resursseja tai halutaan muuten tehdä työtä lasten turvallisuuden hyväksi? Jos edustaja Lohi voisi tätä vähän avata, kun ei tämä minulle avautunut.

Minä näen tämän ihan niin, että se, mitä me säädämme siinä, kielletäänkö tupakointi autossa lasten läsnä ollessa vai eikö kielletä, nyt ei millään tavoin minun ymmärtääkseni vaikuta siihen, mitä eduskunta tai viranomaiset muutoin tekevät lasten terveyden ja lasten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lasten suojelemiseksi erilaisilta pahoilta asioilta ja teoilta. Eli jotenkin tuntuu siltä, että edustaja Lohi keksii tekosyitä tämän lain vastustamiseksi, tämän hallituksen yksimielisen esityksen vastustamiseksi. Olisi tietysti kiva kuulla, mitkä ne

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

todelliset syyt ovat. Jos ne liittyvät jotenkin alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen tai muuhun, niin pitää sanoa, että minun mielessäni ei ole mitään tällaista linkitystä. Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus on asia, joka on vireillä, ja toivottavasti siinä päädytään järkeviin ratkaisuihin, mutta en ymmärrä, miten se olisi syy vastustaa tätä hallituksen esitystä.

20.02 Matti Semi vas: Rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz ja edustaja Lohi, tämä tupakkalain esitys. Jäin miettimään itse ensinnäkin sitä asuntoauton kohtaloa, miksi siellä ei ole sitä tupakka-asiaa kielletty. Minusta se kuuluisi siellä kieltää ainakin ajon aikana, näin sen pitäisi mennä. Toisaalta sitten mietin näitä lakeja, mitä meillä ei ole sanktioitu, niin kuin polkupyöräkypärän käyttö, heijastimien käyttö. Kun itse olen ollut pääsääntöisesti tiealueilla töissä, missä on rakennettu ja tehty, ja kun minä olen seurannut ihmisten käyttäytymistä ja muuta nimenomaan kaupunkialueilla, niin minun mielestäni ne lait, mitä on määrätty esimerkiksi kypärän käytöstä polkupyörällä tai heijastimien käytöstä, ovat semmoisia kasvattavia lakeja, että ihmiset rupeavat käyttämään ja opettelemaan siihen toimintaan. Vaikka tässä tätä sanktiota ei ole, minä kyllä näen mielelläni tämän asian semmoisena, että se kasvattaa näitä ihmisiä ajattelemaan, mikä on sen lapsen kohtalo ja minkä takia meidän pitää olla polttamatta siellä autossa — etteivät he altistu tupakalle ja muulle huonolle ilmalle siellä. Toivoisin ainakin, että lain käsittelyssä sitten otetaan myös mukaan tämä asuntoauton kohtalo, millä tavalla se hoidetaan kuntoon, sen enempiä tähän puuttumatta. Minusta laki, mikä tavallaan ojentaa vanhempia toimimaan oikein, vaikei siinä sanktiota ole, on ihan hyvä laki.

20.04 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Totta kai pitää tunnustaa, että eihän tämä keneltäkään ole pois eikä tämä ole pois siltä muulta lastensuojelutyöltä, vaikka tämä kieltäisiinkin, se on selvä. Mutta itse ajattelen vähän niin, että onko tällä lainsäädännöllä jotain järkeä ja vaikuttavuutta. Kun me teemme uutta lainsäädäntöä, niin pitäisi aina miettiä, mikä sen vaikuttavuus on. Me hukumme täällä Suomessa, ja voi sanoa, että Euroopassakin, erilaisiin normeihin. Meillä on paljon normeja, joita nyt ollaan purkamassa, ja silloin pitäisi jokaista uutta normia miettiessä aina miettiä, onko tällä todella jotain merkitystä, viekö tämä asiaa oikeaan suuntaan. Nyt en ole vain ihan varma siitä, kun tätä ei ole sanktioitu, tätä ei valvota ja tämä on, voi sanoa, tervejärkisille ihmisille itsestäänselvyys, että he eivät toimi näin. Kaikkea moraalisesti paheksuttavaa ei kuitenkaan tarvitse välttämättä lakiin viedä.

Ja vaikka tällä ei ole mitään liittymäkohtaa alkoholilainsäädännön kokonaisuudistukseen, niin on tässä minusta semmoinen erikoinen piirre, että ne tahot, jotka voimakkaasti ajavat, ovat sitten liberalisoimassa sitä alkoholipolitiikkaa, ja siellä kuitenkin on moninkertaiset — en uskalla sanoa, kun siitä ei voi mitään näyttöä olla, kun ei tästäkään ole näyttöä, kuinka moni tupakoi autossa lasten ollessa — haitat lapsille, jos me lähdemme tekemään lainsäädäntöä, joka aiheuttaa alkoholiongelmia entistäkin enemmän. Sen takia toivoisin, että ne henkilöt sitten myös tämän lainsäädännön yhteydessä ovat valmiita puolustamaan sellaista politiikkaa, joka lastensuojelun näkökulmasta on edistyksellistä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Haluaako edustaja Parviainen käyttää vastauspuheenvuoron? — Olkaa hyvä, ja sitten edustaja Zyskowicz.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

20.06 **Ulla Parviainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Itse asias-
sa silloin tällöin koulumaailmassa tulee eteen näitä, että lasta kuljettava huoltaja tupakoi
autossa ja se tuoksuu ja se haisee — se on hirveän hankalaa sitten sille lapselle itselleen.
Mutta minä uskon yhä edelleen siihen, että tämä puheeksiotto huoltajan kanssa on paljon
tehokkaampi kuin se, että sitten esimerkiksi kouluväki, lastentarhan väki tai muu oheiskas-
vattajaväki tavallaan ajattelee, että se on jonkun toisen hoidettava asia, ei ajattelekaan sitä
lapsen terveyden kannalta. Eli minä uskoisin, että vaikuttavampaa olisi, jos me korostai-
simme sitä, että tämä asia on lastensuojelullinen asia eikä tupakkalain kieltoasia.

20.07 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Minun mielestäni edustaja Semi toi
hyvin esiin ne myönteiset puolet, mitä saattaa olla — ja tässä tapauksessa toivon, että on —
sellaisellakin säädöksellä, josta ei seuraa sanktiota. Se on viesti ihmisille, ja meillä on pal-
jon ihmisiä, näin kuvittelen ja ajattelen, jotka haluavat noudattaa lakia sellaisena kuin laki
on voimassa, vaikei siihen liittyisi mitään sanktiota.

En tiennyt tätä heijastinkäyttöasiaa, miten se on säädetty, mutta ainakin ajattelen niin,
että jos me annamme viestiä riittävästi siitä, että heijastimia pitäisi käyttää, niin se on erin-
omainen asia, koska jokainen autoilija ainakin tietää pimeällä tiellä, miten arvokasta on se,
että ihmiset käyttävät heijastimia.

No, sitten edustaja Semi kysyi tästä, että miksei asuntoautoissa kielletä. Totta kai niis-
säkin pitäisi kieltää. Jos ajatellaan, että perhe lähtee asuntoautolla Eurooppaan ja siellä ol-
laan monta päivää ja siellä tupakoidaan yötä päivää, niin totta kai se pitäisi kieltää. Mutta
kun tämä mainio perustuslakivaliokuntamme tulkitsee, että se on taas kotirauhan rikkomis-
ta, jos se kielletään siinä autossa, niin nyt hallitus on jättänyt tämän kohdan tästä esitykses-
tä pois, ja minä en nyt tässä asiassa halunnut olla moittimassa ketään. Kun näitä asuntoau-
toja kuitenkin on sen verran vähän ja näitä tupakoivia aikuisia, jotka lasten seurassa tupa-
koivat, on sen verran vähän, niin ajattelin, että tämä olisi kuitenkin hyvin marginaalinen
ongelma. Mutta en usko, jos nyt rehellisesti sanon, että Amerikassa, Australiassa, Kana-
dassa, Ranskassa, Kyproksella, mitä näitä maita olikaan, joissa tämä kielto on säädetty, ku-
kaan valtiosääntöasiantuntija — tai puhumattakaan joku valtiosääntötuomioistuim-
in — on todennut, että ei saa kieltää tupakointia asuntoautossa, koska se rikkoo perustuslain suoja-
maa kotirauhaa. Ehkä siellä on sitten vähemmän valppaat perustuslakiasiantuntijat kuin
meillä.

Edustaja Lohi, saatte minusta kaverin kyllä yleiseen normien purkamiseen ja turhien
säädösten karsimiseen, mutta aina meillä varmaan itse kullakin on sitten oma musta pis-
teemme, eli tarkoitan sitä, että kaikki normithan ovat aikanaan syntyneet jostakin tarpeesta
ja niiden karsiminen ja purkaminen ei ole helppoa, koska jokaisella normilla on ollut tai on
joku hyvä tarkoitus. Minun mielestäni tällä normilla, vaikka myönnän, että tämä on näiden
normienpurkupyrimysten vastaista, on hyvä tarkoitus, ja se tarkoitus on viestiä kaikille
vanhemmille, että lopettakaa tupakointi autossa, jos siellä autossanne on lapsia. Tämän sa-
noo laki, ja minulle sopii se, kuten sanoin, että jos ratsiaan joudut ja siellä röökaat lasten
läsnä ollessa, niin poliisikin siitä huomauttaisi. Minulle sopii sekin, että siitä seuraisi tupa-
kointirikkomuksena sanktio, jos näin sosiaali- ja terveysvaliokunta asian harkitsee.

Kun taistelette nyt näitä mielestänne aiheettomia normeja vastaan, niin kai te vastustat-
te, edustaja Lohi, sitten sitäkin säädöstä, että taloyhtiö voi tosiaan päättää, että sen taloyh-
tiön lasten leikkipaikalla ei saa tupakoida? Eihän kukaan järkevä ihminen tule tupakoi-
maan siihen hiekkalaatikolle. Mutta sitten on olemassa niitä vähemmän järkeviä ihmisiä,

jotka tulevat tupakoimaan, ja sillekään säädökselle ei ole mitään sanktiota, eikä tällöinen taloyhtiön asukas, jonka lapsi siinä leikkii ja vieressä tupakoidaan, pysty sille tekemään mitään. Ei hän voi soittaa edes poliisille, jos ei se ole mikään yleisen kriminalisoinnin kohteena oleva teko. Ja, edustaja Lohi, voin tuoda muitakin esimerkkejä, varmaan tässä tämänkin vaalikauden kuluessa, säädöksistä, joita voitte yhtä hyvin perustein vastustaa.

No, sitten tämä alkoholipolitiikka. Eli teidän logiikkanne meni siis näin, että ne, jotka kannattavat alkoholipolitiikan liberalisointia, eivät voi kannattaa tällaista tupakkapolitiikan kiristämistä. Oma ajatukseni ei mene näin. Sivumennen sanoen en kannata viinien tuomista marketteihin, siis sivumennen sanoen, mutta minä en näe näillä mitään yhteyttä. Tarkoitatteko samalla sitä, että ne, jotka kannattavat tiukkaa alkoholipolitiikkaa — esimerkiksi vastustavat kaikennäköisiä liberalisointeja — sitten kannattavat myös tiukkaa autossa tupakoinnin kieltämistä? Minä en oikein näe näissä tätä loogista yhteyttä keskenään. On paljon kaikennäköisiä ikäviä asioita, joihin emme puutu emmekä voi puuttua. On asioita, joihin voimme puuttua. Miksemme puutu, jos voimme? Varsinkin kun meillä on tällöinen hallituksen yksimielinen esitys täällä nyt esillä, niin miksi emme siihen tartu?

Sitten edustaja mainitsi tästä, että kun viedään pikkulapsia kouluun ja tupakoidaan autossa: Edustaja Lohi, näitä typeryksiä, niin kuin te sanoitte, vai miksikä näitä ihmisiä kutsuitekaan, on elävässä elämässä. Sanoitte, että siellä sitten asia otetaan huoltajan kanssa puheeksi. Näin varmasti ja toivottavasti käytännössä tehdään, mutta ei auta ainakaan liian ankarasti ottaa puheeksi, sillä silloin tämä aikuinen varmaan voi valittaa siitä eduskunnan oikeusasiamiehelle ja kysyä, että mihinkäs säädökseen tai mihinkäs oikeuteen tämä opettajan tai jonkun muun puheeksi ottaminen perustuu. Meillä oli tuolla Sastamalassa yksi koulu, jossa lapset jäivät kiinni tupakoinnista, ja rehtori laittoi lapset sitten kirjoittamaan semmoisen kouluaineen siitä, että miksi tupakointi on haitallista. Minun mielestäni se oli erittäin järkevä ja luonteva pedagoginen ratkaisu. Apulaisoikeuskansleri muistaakseni antoi erittäin ankarat nuhteet tälle rehtorille, joka tällä tavoin loukkasi näiden lasten perus- ja ihmisoikeuksia. Eli kun nämä perusoikeusfundamentalistit näitä asioita pyörittelevät, niin kyllä me vielä kummallisissa tulkinnoissa olemme, ja olemme olleet. Että en ole ihan varma, jos siellä vaikka rehtori tai opettaja rupeaisi nuhtelemaan sitä polttavaa isää tai äitiä, että poltit autossa, kun toit lapsen kouluun, ja siellä rehtori rupeaisi puhuttelemaan, että ei näin saa toimia, se vahingoittaa lapsen keuhkoja ja terveyttä — siitä lentäisi varmaan kantelu oikeuskanslerille ja rehtori saisi nuhteet, kuten sai tämä Sastamalan rehtori ja sai vielä Sastamalan kunnanhallitus, kun ei ollut ryhtynyt toimiin tällöisistä vallatonta rehtoria vastaan.

20.14 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Minä itse en ole koskaan polttanut tupakkaa, ja minun kuljettamassani autossa kenenkään ei ole tarvinnut kärsiä taikka nauttia siitä, että autossa on ylimääräistä savua. Sen takia tämä keskustelu on minulle hieman vieras, mutta muutamissa puheenvuoroissa on otettu koppia siitä, miten poliisi tulisi tätä valvomaan, ja on viitattu siihen, että poliisi kyllä puuttuu, jos kuljettaja puhuu matkapuhelimeen taikka jättää käyttämättä turvavyötä. Siihen on poliisin helppo puuttua, kun siihen on selvä sanktio olemassa.

Nyt pohdiskelin tässä, kun kuuntelin tätä salikeskustelua, miten poliisi toimii siinä tapauksessa, että poliisi näkisi auton, jossa on savua kuin seppäin pajassa, ja poliisi pysäyttää tämän auton ja toteaa, että kuljettajalla tai jollakin muulla matkustajalla on savuke siinä suupielessä ja hän polttaa ja autossa on vaikka 10- tai 12-vuotias lapsi tai lapsia. Kuinka

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

poliisi toimii 30 asteen pakkasella? Sanooko poliisi, että lopettakaa se polttaminen ja turvallista matkaa, vai pysäytetäänkö se ajaminen siihen ja tuuletetaan auto, vai kuinka tässä tehdään?

Jos ajatellaan näin, että me säädämme lain, jota poliisin on tarkoitus valvoa, niin pidän kyllä perin tarpeellisena, että siinä säädettäisiin myöskin jonkinlainen sanktio, on se sitten rikesakkomääräys tai joku muu, joka kuljettajalle tai tälle savuhaitan aiheuttajalle kohdistetaan. Se, että säädetään laki, jossa jokin kielletään, mutta sitä kieltoa ei ole sanktioitu millään tavalla, on kyllä niin kuin tuuleen huutamista. — Kiitoksia.

20.15 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Hongisto käytti minusta aivan hyvän puheenvuoron. Siis viime kädessä enhän minä tätä ajatusta vastusta. Varmasti on tullut kaikille selväksi, että totta kai pidän tuomittavana sitä, jos autossa tupakoidaan, kun siellä on alaikäisiä, mutta halusin vain herättää tämmöistä keskustelua siitä, mitä me voimme lainsäädännöllä tehdä. Tässähän nyt ei oikein pystytä valvomaan tätä millään tavalla.

Kun täällä otettiin esille tämä asuntoauto-ongelma, niin siitä ei ole kovin pitkä matka ajatteluun, että miksei sitä sitten asunnoissakin kielletä, koska sielläkinhan voi olla tiloja, jotka voivat olla aika pieniä, ja siellä voidaan polttaa. Tätä ketjuahan voidaan jatkaa kuinka pitkälle tahansa, ja jossakin lainsäätäjän pitää sitten miettiä, mikä on järkevää ja tarkoituksenmukaista. Tätä nyt valiokunnat varmasti pohtivat tämänkin lain yhteydessä, ja hyvä näin.

20.16 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiecille: Oikeasta koulu-elämästäni kerron, että tässä on rehtori, joka siis on puuttunut huoltajan autossa tupakointiin ihan juuri siitä syystä, että se lapsi tuli kiusatuksi koulussa, kun se tupakan haju oli niin voimakas, eikä siitä tullut sen kummempaa. Huoltaja oli katuvainen ja pahoitteli, eikä sen jälkeen sitä tapahtunut, mutta on se aika suuri asia, jos kouluväki sanoo, että lähdetäisiinkö yhdessä katsomaan, olisiko syytä tehdä lastensuojeluselvitys tästä asiasta, kun lapsi jatkuvasti altistuu tupakointiin koulumatkalla.

Tuohon Sastamalan rehtorin tapaukseen sanoisin, että viisas eduskuntahan sitten myöhemmin korjasi sen tilanteen ja antaa mahdollisuuden näyttää vaikka nuuskaa käyttäville nuorille niitä ikäviä valokuvia tai diakuvia siitä, miltä näyttää nuuskaajan suu, eli opettaa samalla, kun rangaistusta tästä asiasta kärsitään. Eli viisas eduskunta teki viisaita päätöksiä.

20.18 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hongisto, sanoin, että tähän voidaan liittää sanktio, jos sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta niin katsoo. Sitä on moni asiantuntija esittänyt. Jos ei siitä mitään sanktiota tule, niin poliisi varmaan menettelee samalla tavalla kuin menettelee sen pyöräilijän kanssa, joka ei käytä kypärää, tai sen jalkakulkijan kanssa, joka ei käytä heijastinta, jos tämmöiset säädökset ovat jo olemassa. Ei se sen kummallisempaa ole.

Sitten edustaja Lohelle — lopetetaan tämä ja jatketaan muualla: En vielääkään ymmärrä, mikä on se vahinko, joka siitä teidän mielestänne seuraa, jos tämmöinen säädös tänne säädetään. Itse näen, että siinä on juuri niitä etuja, mistä esimerkiksi edustaja Semi täällä mainitsi. (Markus Lohi: Ei mitään vahinkoa!)

Sitten edustaja Parviaisen puheenvuoron johdosta totean, että kyllä, eduskunta joutui säätämään aivan erityisen lain, että todellakin saa näin rehtori menetellä. Mutta kun emme

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

vielä ole säättäneet sitä lakia, että rehtori saa ottaa puhutteluun vanhemman, joka polttaa lapsensa kouluun tuodessaan, niin kyllä siinä avataan vaaran lähde, jos lähdetään tämmöistä vanhempaa puhuttelemaan ilman, että siitä on olemassa selvä säädös, joka tähän oikeuttaa. Kyllä tämä apulaisoikeuskanslerin tulkinta tässä Sastamalan tapauksessa juuri sen osoitti, että rehtori ei saa mennä mitään tämmöistä omavaltaista tekemään, jos ei siitä ole laissa erikseen säädetty, ja nyt siitä siis on laissa erikseen säädetty.

20.19 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Tämä on ollut hämmäntävä keskustelu. Hallituspuolueiden edustajat väittelevät yksimielisestä hallituksen esityksestä, jonka sisällöstä he kaikki ovat samaa mieltä eli lapsen suojelemisesta passiiviselta tupakoinnilta. Itse lakiesitykseen haluan todeta, että totta kai tämä pitäisi sanktioida ja totta kai poliisi voisi muun liikennevalvonnan ohella tähän asiaan puuttua. Mutta, hyvät kollegat, jotta ette ota enempää puheenvuoroja ja voitte rauhassa jatkaa iltaanne: onneksi tupakointi vähenee koko ajan, varsinkin nuorten keskuudessa. Elikkä asia on ymmärretty. Ja se, että me havahdumme tähän vasta vuonna 2016, on ehkä häpeällistä, mutta juna meni jo, ja kaikki on hyvin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 1, 4 ja 13 §:n muuttamisesta sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 54/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 57/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

20.21 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Lakiesityksen tavoitteena on mahdollistaa tehokas kullanhuhdonta sekä kullanhuhdontakohteen täysimääräinen hyödynnettävyys sekä lisätä edellytyksiä luonnonvarojen kestäväan hyödyntämiseen. Myös tässä pientä elinkeinonharjoittajaryhmää koskevassa lakiesityksessä pyritään sujuvoittamaan lu-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

vanvaraista ammatinharjoittamista ja helpottamaan sääntelyä, kuten hallitusohjelmassa on ansiokkaasti kirjattu. Hallitus vastaa huutoonsa, joka kuuluu Lemmen- ja Ivalojoen latvoille saakka.

Tässä muutoksessa lisätään kullanhuuhdontavaltauksien enimmäispinta-alaa ja luvan voimassaoloaikaa. Molemmat ovat varmasti tervetulleita parannuksia 200—300:aa huuh-tojaa koskevassa joukossa. Näin tehden kullanhuuhdonnan ennakoitavuus turvataan ja alan kulttuuri säilyy.

Vaikka kyseessä onkin todella pieni joukko, jota uudistus koskee, niin sen välilliset vaikutukset ovat Lapissa merkittäviä erityisesti matkailuun liittyen. Toivottavasti lakiuudistus innostaa nykyisiä käsinkaivajia ja -huuh-tojia jatkamaan pitkän perinteen omaavaa työtään. Toivon lakiuudistuksen myös innoittavan nuorempia kultakuumeen saaneita alalle.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan lakiesitystä myös senkin vuoksi, että Lapinmaan Eldoradoa, siis kullan emäkalliota, ei ole vielä löytetty.

20.22 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Voin täysin yhtyä siihen, mitä edustaja Hongisto tässä kertoi. Tämä on todellakin osa normienpurkuharjoitusta, ymmärtääkseni lähtenyt täältä eduskuntaryhmien toimesta. Edustaja Kärnä on ollut tässä hyvin aktiivinen.

Tässä todellakin on niin, että harmittavan usein kullanhuuhdonta rinnastetaan laajamuotoiseen kaivostoimintaan, mitä se ei todellakaan ole. Sen takia on tärkeätä, että tällä säädöksellä voidaan mahdollistaa se, että kultavaskoolit heiluvat jatkossakin pienimuotoisen yrittäjätoiminnan tarjoamana. Jatkossa kullanhuuhdonta voidaan myös kaivosviranomaisen päätöksellä aloittaa tai sitä voidaan jatkaa, vaikka toiminnasta olisi tehty valituskin.

Tämä, niin kuin edustaja Hongisto totesi, ei ole sinällään suuri asia, mutta paikallisesti sillä on iso merkitys, ja se kuvastaa sitä, että täällä eduskunnassa ja hallituksen toimesta konkreettisesti nyt puretaan ja sujuvoitetaan normeja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 2/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.24 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman! I enlighet med reservation nummer 2 föreslår jag att det här lagförslaget förkastas. Orsaken är att det inte är motiverat att slopa det här skyddet på basen av humanitära skäl.

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Rouva puhemies! Teen vastalauseen 2 mukaisen ehdotuksen, että tämä lakiehdotus hylätään. Ei ole perusteita kumota humanitääristä suojelua. Se vain laskisi kansainvälisen suojelun tasoa Suomessa, mihin emme näe perustetta.

20.24 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Blomqvistin tekemää esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 54 ja 87 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 25/2016 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 4/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 25/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 147/2015 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 6/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 147/2015 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain 21 ja 209 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 7/2016 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.26 **Emma Kari vihr:** Arvoisa puhemies! Meillä on nykyisin käytäntönä se, että ympäristöluvan mukaisia vesien laadun velvoitetarkkailuita voi tehdä vain Suomen ympäristö-

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

keskuksen hyväksymä toimija. Nyt hallitus kuitenkin tässä esittää, että tämä nykyinen käytäntö lakkautetaan ja oikeastaan mikä tahansa toimija voisi näitä mittauksia tehdä ilman nykyisiä pätevyysvaatimuksia. Näissä asiantuntijalausunnoissa on tuotu esiin Suomen ympäristökeskuksen huoli siitä, että tämä johtaa siihen, että meidän ympäristön laatu voisi pilantua, jos näitä tutkimuksia ei kunnolla tehdä. Siksi minä esitän mietintöön jätetyn vastalauseen mukaista lausumaehdotusta hyväksyttäväksi. — Kiitos.

20.27 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on niin sanottu norminpurkutalkoot, ja nämä talkoot kyllä ympäristövaliokunnan näkökulmasta katsottuna tarkoittavat ympäristölainsäädännön heikentämistä kautta linjan. Valiokunnan kuulemisissa kävi selvästi ilmi, että on riski, että toteutuessaan tämä esitys vaarantaa veden laadun mittauksen.

Kannatan edustaja Karin tekemää esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 141/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 142/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle panostajalaiksi

Hallituksen esitys HE 134/2015 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2016 vp

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 134/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle liikennevakuutuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 123/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 4/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.4.2016 pidettävään täysistuntoon.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenneturvallisuusmaksusta

Hallituksen esitys HE 125/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 5/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.4.2016 pidettävään täysistuntoon.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle alusten painolastivesien käsittelyä koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, merenkulun ympäristönsuojelulain sekä alusturvallisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 122/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 6/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.4.2016 pidettävään täysistuntoon.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi erillisten vesijättöjen lakkauttamisesta kiinteistöinä ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 102/2015 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 5/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.4.2016 pidettävään täysistuntoon.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä

Hallituksen esitys HE 22/2016 vp

Pöytäkirja PTK 36/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 6/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.4.2016 pidettävään täysistuntoon.

26. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 13.4.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola